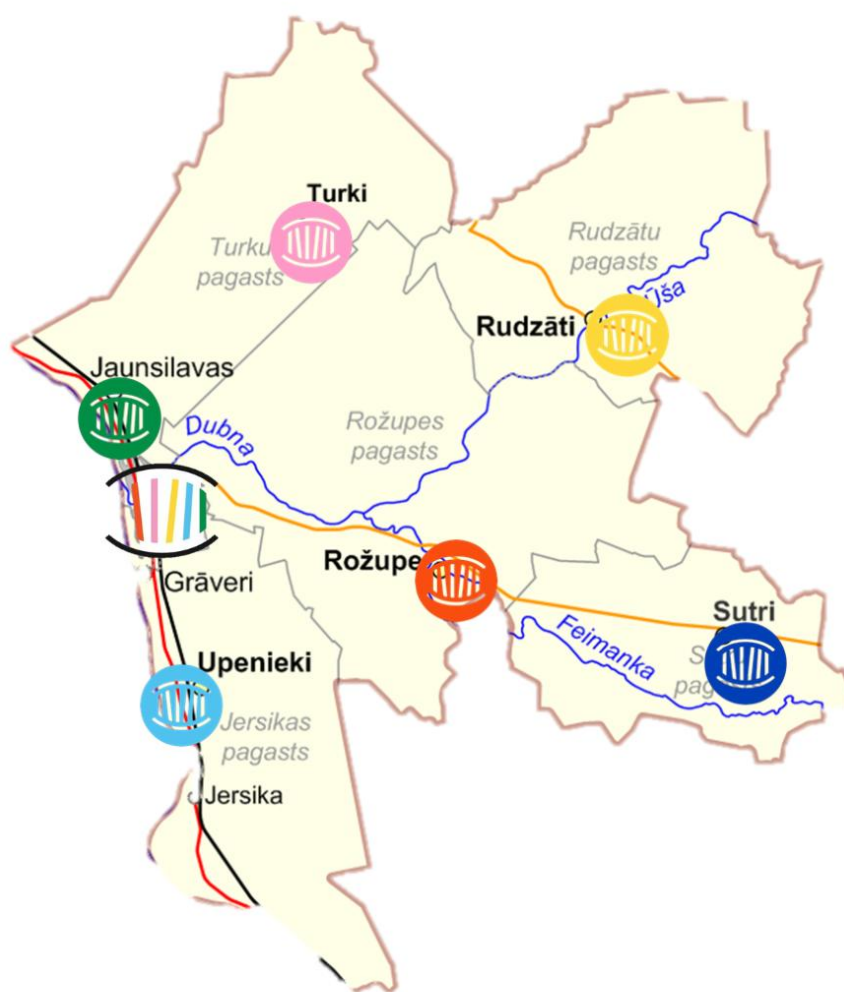

Līvānu novada publisko bibliotēku pārskats par 2025. gadu

Līvāni

LĪVĀNU NOVADA
CENTRĀLĀ
BIBLIOTĒKA

Saīsinājumi:

KAC - klientu apkalpošanas centrs

VPVKAC – Valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs

LNCB – Līvānu novada Centrālā bibliotēka

LNB – Latvijas Nacionālā bibliotēka

LNB KAC - Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs

LNB BAC - Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs

KTSP – Kultūras, tūrisma un sporta pārvalde

RGB - Reģiona galvenā bibliotēka

IRAN – Informācijas resursu attīstības nodaļa (Līvānu novada Centrālajā bibliotēkā)

LAN – Lietotāju apkalpošanas nodaļa (Līvānu novada Centrālajā bibliotēkā)

IT – Informāciju tehnoloģijas

t. sk. – tai skaitā

BMGF – Bila un Melindas Geitsu fonds

KISC – Kultūras informāciju sistēmu centrs

RFID – Radiofrekvences identifikācija

IKT – Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

Piem. – piemēram

u. c. – un citi

KM – Kultūras ministrija

MI – Mākslīgais intelekts

VARAM - Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

LNERB - Latvijas Neredzīgo bibliotēka

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

MJIC “Kvartāls” - Multifunkcionālais jauniešu iniciatīvu centrs “Kvartāls”

LDzKS - Līvānu dzīvokļu komunālā saimniecība

BJVŽ – Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija

PII – pirmsskolas izglītības iestādes

Saturs

Saīsinājumi:	2
Kopsavilkums.....	7
1. Darba prioritātes un sasniegumi	7
2. Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide	7
3. Nozīmīgi/jauni projekti.....	7
4. LG500 Kulminācijas gads – pirmajai grāmatai latviešu valodā.....	7
5. Mākslīgā intelekta (MI) izmantošana bibliotēku darbā.....	8
6. Bibliotēku iesaiste sava reģiona ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.....	8
7. Lasītveicināšanas aktivitātes.....	8
8. Citas ar bibliotēkas darbu saistītās problēmas, to risinājumi,.....	8
9. Citi aktuāli jautājumi.	9
1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums	9
1.1. Īss situācijas apraksts	9
1.2. Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā	11
1.3. Bibliotēku akreditācija.....	11
2. Finansiālais nodrošinājums.....	12
2.1. Tabula “Bibliotēkas izdevumi”.....	12
2.2. Vērtējums par finansējuma atbilstību bibliotēkas funkciju veikšanai un attīstībai	12
2.3. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķim.....	15
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	16
3.1. Jaunu ēku būvniecība.....	16
3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi	16
3.3. Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)	16
3.4. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā.....	18
3.5. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.....	19
4. Personāls.....	19
4.1. Personāla raksturojums	19
4.2. Apbalvojumi un pateicības	20
4.3. Finansējums personāla attīstībai	21
4.4. “Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”	22
4.5. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana	23
4.6. Problēmas un to risinājumi personāla jomā.....	24
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	25

5.1.	Galvenie rādītāji.....	25
5.2.	Bibliotēkas pamatrādītāji	26
5.3.	Esošo pakalpojumu pilnveide	33
5.4.	Pakalpojumu attīstība, jauninājumi	35
5.5.	Digitālie pakalpojumi	36
5.6.	Bibliomāts.....	37
5.7.	3td E-grāmatu bibliotēka	37
5.8.	Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti.....	39
5.9.	Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām	40
5.10.	Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā	41
5.11.	Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām	42
5.12.	Uzziņu un informācijas darbs	44
5.13.	Bibliotēkas izglītojošā darbība	45
5.14.	Medijpratība.....	46
5.15.	Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums	48
5.16.	Iekšzemes un starptautiskais SBA	50
5.17.	Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā.....	52
5.18.	Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:.....	53
6.	Krājums	53
6.1.	Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:	53
6.2.	Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:.....	53
6.3.	Krājuma rādītāji:.....	58
6.4.	Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā.	64
6.5.	Datubāzes.....	68
6.6.	Krājuma un datubāžu popularizēšana	71
6.7.	Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	73
6.8.	Lasītāko grāmatu tops.....	74
6.9.	Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā.....	74
6.10.	Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem	75
7.	Darbs ar bērniem un jauniešiem	76
7.1.	Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji	76
7.2.	Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām.....	78
7.3.	Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes.....	81
7.4.	Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi ...	85
7.5.	Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.....	86

8.	Novadpētniecība (vietējā kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība)	87
8.1.	Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā	87
8.2.	Novadpētniecības krājums.....	88
8.3.	Novadpētniecības darba veicināšana	90
8.4.	Bibliotēkas darbība “Stāstu bibliotēku” tīklā	91
8.5.	Novadpētniecības istabas.....	91
8.6.	Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi	92
8.7.	Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem	93
9.	Projekti.....	93
9.1.	Tabula “Projektu apkopojums”	93
	“Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai”	94
9.2.	Projektu apraksts.....	95
9.3.	Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem.....	95
10.	Publicitāte	96
10.1.	Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem	96
10.2.	Bibliotēkas informācija tīmeklī	97
10.3.	Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi	99
11.	Sadarbības tīkla raksturojums.....	100
11.1.	Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām	100
11.2.	Sadarbība pagasta vai pilsētas /novada /reģiona ilgtspējas mērķu un virzienu īstenošanā 103	
11.3.	Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitāte.....	104
11.4.	Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība	105
11.5.	Bibliotēku interešu aizstāvības darbs.....	105
11.6.	Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā	106
11.7.	Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums.....	107
11.8.	Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem	109
12.	Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	109
12.1.	Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā	109
12.2.	Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi	110
12.3.	Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām.....	111
12.4.	Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem	111

12.5.	Sadarbība ar citām iestādēm	112
12.6.	Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības	112
13.	Pielikumi.....	114
12.7.	Aptaujas “Līvānu novada iedzīvotāju bibliotēkas vajadzību izpēte” kopsavilkums	114
12.8.	“Līvānu grāmatu svētki 2025”	122
12.9.	“LNCB organizētie pasākumi un izstādes 2025. gadā”	126
12.10.	Filiālbibliotēku veiksmīgākie pasākumi fotogrāfijās.....	135

Kopsavilkums

1. Darba prioritātes un sasniegumi

- Jaunu apmeklētāju piesaiste,
- bibliotēkas sniegto pakalpojumu pilnveidošana jauniešu mērķgrupas apmeklētājiem,
- iedzīvotāju iesaiste un izglītošana par latviešu kultūrtelpu, nodrošinot tikšanās ar rakstniekiem, dzejniekiem un citiem mākslas pārstāvjiem,
- precīzu ierakstu veidošana BIS Alise,
- digitalizēto novadpētniecības materiālu piesaiste bibliotēkas internetvietnes tematiskām kopām, padarot to pieejamu visiem interesentiem.

Skat. 53. lpp., sadaļā 6.1.

2. Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide

- Uzsākta mobilā KAC darbība,
- ierīkota jauniešu spēļu telpa,
- krājuma komplektēšanā akcentēta spēļu un izdevumu angļu valodā iegāde,
- VPVKAC izveide divās novada filiālbibliotēkās,
- digitālā pieejamības pilnveide.

Skat. 58., 64. lpp., sadaļā 6.3., 6.4.

3. Nozīmīgi/jauni projekti

- Dalība VKKF projektos,
- dalība pašvaldības izsludinātajā Mazo grantu projektu konkursā,
- Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai.

Skat. 96. lpp., sadaļā 10.1.

4. LG500 Kulminācijas gads – pirmajai grāmatai latviešu valodā 500

- Krājumā pieejamo senāko izdevumu izstādes,
- tikšanās ar autoriem,
- kulminācijas pasākums – “Līvānu grāmatu svētki 2025”,
- dalība LNB organizētajā bērnu un jauniešu paštaisītu izdevumu akcijā "Mana grāmata" notikumu ciklā Latviešu grāmatai 500. (skat. sadaļu 8.2. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām).

Skat. 135. lpp., pielikums Nr. 2.

5. *Mākslīgā intelekta (MI) izmantošana bibliotēku darbā*

Skat. 99. lpp., sadaļā 10.2.

6. *Bibliotēku iesaiste sava reģiona ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā*

- novērsta nabadzība – vienlīdzīgas un bezmaksas tiesības bibliotēkas resursu izmantošanā,
- novērsts bads un ilgtspējīga lauksaimniecība – izveidots stādu un sēklu maiņas punkts,
- laba veselība un labklājība – iespēja iedzīvotājiem saņemt informāciju par attiecīgā segmenta pakalpojumu pieejamību,
- kvalitatīva izglītība – kvalitatīvu bibliotēkas resursu piedāvājums izglītības un mūžizglītības vajadzībām,
- dzimumu līdztiesība – visaptveroša sniegto pakalpojumu pieejamība bez dzimumu diskriminācijas,
- mazināta nevienlīdzība - visaptveroša sniegto pakalpojumu pieejamība visiem iedzīvotājiem, izskaužot jebkādu ierobežojumu (izņemot apreibinošu vielu ietekmi), mobilā KAC pakalpojumi,
- ilgtspējīgas pilsētas un kopienas – pasākumi un pakalpojumi atsevišķām mērķgrupām, nolūkā popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu un saliedētu sabiedrības kopienu veidošanos,
- atbildīgs patēriņš un ražošana – izveidots lietu atkārtotās izmantošanas punkts, makulatūras nodošana,
- rīcība klimata jomā – informatīvs darbs un praktiska rīcība iestādē sadzīves atkritumu šķirošanas jomā un pārstrādājamo materiālu izmantošanā,
- miers, taisnīgums, laba pārvaldība - nodrošināta publiska piekļuve informācijai, e-pakalpojumiem, iespieddarbiem un digitāliem resursiem.

7. *Lasītveicināšanas aktivitātes*

- tikšanās ar literāro darbu autoriem,
- grāmatu izstādes,
- bērnu un jauniešu pasākumi

Skat. 81. lpp., sadaļā 7.3.

8. *Citas ar bibliotēkas darbu saistītās problēmas, to risinājumi,*

- bibliotēka nav pieejama lasītājiem ārpus darba laika (nepieciešams bibliomāts),
- sniedzot e-pakalpojumus, darbinieki saskaras ar lietotāju sensitīvo informāciju, kas neatbilst personas datu aizsardzības prasībām,
- mērķauditoriju nav sasniedzis pielāgotās literatūras piedāvājums,
- samazinās lietotāju skaits,
- samazinās interese par lasīšanu,
- pēc BIS Alise datu pārceļšanas uz KISC serveri, zudusi atsevišķu statistikas datu salīdzināšanas iespēja.

9. Citi aktuāli jautājumi.

- parādās ar infrastruktūru saistītas problēmas – procesā ir drošības vārtu darbības traucējumu risināšanas jautājums,
- gadiem noklusētās problēmas – gaisa ventilācijas un lifta darbības traucējumi,
- vienā telpā veikts kosmētiskais remonts,
- pilna krājuma inventarizācija izglītības iestāžu bibliotēkās,
- visām novada bibliotēkām atjaunināta vienojoša identitāte,
- novecojusi datortehnika,
- nepieciešamība pēc bibliomāta.

1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums

1.1. Īss situācijas apraksts

- ✓ bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

LNCB

Līvānu novada pašvaldības teritoriālajā iedalījumā ietilpst Līvānu pilsēta un pieci pagasti.

Pēc Oficiālās statistikas portāla **RIG010** datiem un PMLP datiem PMLP statistikā uzrādīti bērni līdz 15 gadiem jeb darbības vecumam. Atskaites periodā izvēlējamies par pamatu ņemt portāla RIG010 datus.

Tabula “Iedzīvotāju skaits pēc RIG010 datiem”

Iedzīvotāju skaits	Portāla RIG010 dati
Līvānos (pilsētā)	6673
t.sk. bērni līdz 18 gadiem	1102
Pagastos	3315
t.sk bērni līdz 18 gadiem	520
Novadā kopā	9988
t.sk. bērni līdz 18 gadiem	1622

LNCB apkalpes zona ir Līvāni (pilsēta). Līvānu novada lasītājiem LNCB izgatavo un izsniedz vienotās lasītāju kartes - ikviens novada bibliotēkās reģistrēts apmeklētājs ir vienlīdz tiesīgs būt jebkuras novada bibliotēkas apmeklētājs. Tuvākajā nākotnē plānots mainīt dizainu lasītāju kartēm.

LNCB ir Līvānu novada pašvaldības izveidota pastarpinātas Kultūras, tūrisma un sporta pārvaldes iestāde (turpmāk tekstā KTSP). Gada nogalē KTSP tika reorganizēta. Bibliotēkas darbības galvenais pamats ir Līvānu novada domes apstiprināts nolikums, vadās pēc valstī un pašvaldībā pieņemtajiem likumiem, normatīvajiem aktiem un noteikumiem, un atbilstoši izstrādātajai Līvānu novada ilgtermiņa attīstības stratēģijai. Līvānu novada bibliotēku stratēģijas plāns ir izstrādes procesā. Bibliotēka ir akreditēta, tai piešķirot reģiona bibliotēkas statusu un reģistrēta LR Kultūras ministrijas Bibliotēku reģistrā. Bibliotēkai ir sava simbolika, zīmogs ar Līvānu novada ģerboņa attēlu un bibliotēkas pilnu nosaukumu, kā arī noteikta parauga veidlapas. Bibliotēkas darbības

pārraudzību veic Pašvaldības izpilddirektors un Līvānu novada Kultūras, tūrisma un sporta pārvalde normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

FILIĀLBIBLIOTĒKĀS

Līvānu novada administratīvās teritorijas iedalījumā ir 5 pagasti. Bibliotekārie pakalpojumi tiek nodrošināti 6 publiskajās filiālbibliotēkās:

- Jersikas pagastā – Rīta bibliotēka,
- Rožupes pagastā – Rožupes bibliotēka,
- Rudzātu pagastā – Rudzātu bibliotēka,
- Sutru pagastā – Sutru bibliotēka,
- Turku pagastā – Jaunsilavu bibliotēka un Turku pagasta bibliotēka.

Katra bibliotēka pamatā pakalpojumus sniedz sava pagasta iedzīvotājiem. Turku pagasta bibliotēkām apkalpes zonas ir Jaunsilavu un Turku mikrorajoni. Rīta, Rožupes, Rudzātu un Jaunsilavu bibliotēku apkalpes zonās ir arī pagastu skolas. Ņemot vērā, ka lasītāju reģistrācija visā novadā ir vienota, arī pagastu iedzīvotāji var izmantot jebkuras bibliotēkas pakalpojumus. Visas pagastu filiālbibliotēkas ir LNCB struktūrvienības.

Četras bibliotēkas izvietotas pašvaldībai piederošās ēkās, divas pielāgotos dzīvokļos daudzstāvu mājās. Vienai no tām - Jaunsilavu bibliotēkai nav nokārtotas īpašumtiesības dzīvoklim, jo māja nav reģistrēta Zemesgrāmatā. Tas bija par iemeslu atteikumam VPVKAC izveidei bibliotēkā.

- ✓ informācija par padotībā esošajām iestādēm

LNCB

Vietējās nozīmes bibliotēkas un reģiona galvenās bibliotēkas (turpmāk tekstā RGB) funkcijas veic LNCB. Tā darbojas kā administrējošs, koordinējošs un metodiskais centrs bibliotēkas struktūrvienībām Līvānu novadā:

Jaunsilavu filiālbibliotēkai,

Rīta filiālbibliotēkai,

Rožupes filiālbibliotēkai,

Rudzātu filiālbibliotēkai,

Sutru filiālbibliotēkai,

Turku pagasta filiālbibliotēkai.

RGB funkcijās ietilpst arī kopkataloga darbības nodrošināšana BIS Alise Līvānu novada sešu izglītības iestāžu bibliotēku un Augšdaugavas novada Ilūkstes reģiona 9 publisko un Ilūkstes Raiņa vidusskolas bibliotēkās. Atbildīga par minēto procesu ir sistēmbibliotekāre, kas ir arī Informācijas resursu attīstības nodaļas (turpmāk tekstā IRAN) vadītāja.

LNCB ārējais apkalpošanas centrs iekārtots Multifunkcionālā jaunatnes iniciatīvu centra "KVARTĀLS" telpās, kas atrodas Lāčplēša ielā 28, pilsētas otrā galā. Apkalpošana notiek regulāri katru otro piektdienu no plkst. 9.00 līdz 13.00. Apmeklētāju auditorija – gados vecāki un ar kustību ierobežojumiem skartie cilvēki un jaunās māmiņas.

FILIĀLBIBLIOTĒKĀS

Pagastos tiek nodrošināta darbība trijos **ārējās apkalpošanas punktos**:

- Rudzātu bibliotēkai – Lūzenieku pamatskolā apkalpošana 2x mēnesī,
- Rožupes bibliotēkai – sociālās aprūpes centrā “Rožlejas” apkalpošana 1x divās nedēļās,
- Rīta bibliotēkai – Jersikas pamatskolā apkalpošana 2x nedēļā.

- ✓ bibliotēku sadarbības modelis reģionā: centralizācijas, decentralizācijas vai jaukta tipa modelis, secinājumi

Tabula “*Bibliotēku sadarbības modelis*”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	x
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

Bibliotēku darbību finansē no Līvānu novada pašvaldības budžeta līdzekļiem. LNCB un katrai filiālbibliotēkai ir sava budžeta tāme, ko apstiprina Pašvaldības dome. Šāda modeļa iestrādes turpinās jau ilgāku laiku un nav nepieciešamība to mainīt.

1.2. Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

LNCB

Juridiskais statuss un struktūra nav mainījies.

Gada laikā ir mainījušies amata pienākumi trim darbiniecēm. LAN vadītāja veic IRAN nodaļas vadītāja atsevišķus pienākumus – atbildīga par publicitātes nodrošināšanu.

Sistēmbibliotēkarei (IRAN vadītājai) lietotāju apkalpošana nav ikdienas pamatdarbs. To dara, gadījumos ja nodaļā nav bibliotekārs. Viņa nodrošina BIS Alise funkcijas un koriģē LNCB tīmekļa vietni.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Turku pagasta filiālbibliotēkā un Sutru filiālbibliotēkā kopš 2025. gada oktobra tiek nodrošinātas VPVKAC funkcijas.

1.3. Bibliotēku akreditācija

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā nav notikušas, bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi. Turpinās darbs pie akreditācijas ieteikumu izpildes. Akreditācijas termiņš līdz 11.09.2028.

2. Finansiālais nodrošinājums

2.1. Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

LNCB

Tabula “Bibliotēkas izdevumi” LNCB

	2023	2024	2025	+/- %, salīdzinājumā ar	
				2024	2025
Izdevumi kopā (EUR)	116919	118118	238934	+1,03 %	+102,28 %
Darbinieku atalgojums BRUTO (EUR)	91737	102205	148387	+11,41 %	+45,19 %
Krājuma komplektēšana (EUR)	15555	8966	14696	-42,36 %	+63,91 %

2.2. Vērtējums par finansējuma atbilstību bibliotēkas funkciju veikšanai un attīstībai

LNCB

Pašvaldības finansiālais nodrošinājums pārskata periodā bija krietni veiksmīgāks nekā 2024. gadā visās budžeta pozīcijās. Tas bija attīstību veicinošs un atspoguļojās bibliotēkas darbībā, pakalpojumu nodrošināšanā. Pārskata periodā realizēti vērienīgi pasākumi, augšupejoša dinamika krājuma resursu komplektēšanā, paaugstināts darbinieku atalgojums.

Salīdzinājumā ar 2024. gadu **kopējo izdevumu** svārstību amplitūda ir +102,28 %, jeb par +120816 EUR. Tas ir bijis lielākais pieaugums pēdējo triju gadu laikā.

Finansējuma kāpums **darbinieku atalgojumam** pārskata periodā ir +45,19 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Finansējums **krājuma komplektēšanai** pārskata periodā ir +63,91 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

2024. gada nogalē pēc direktora ierosinājuma daudzveidīgai bibliotēkas pasākumu īstenošanai tika apstiprināti jauni maksas pakalpojumi – Straumes zāles noma un maksas pasākumi. Pārskata periodā radās pieprasījums Straumes zāles noma. Ieņēmumi – 95 EUR. Notika maksas pasākums - tikšanās ar dziesminieku Ainaru Mielavu. Tas arī bija vienīgais organizētais maksas pasākums ar ieejas biļetēm, jo direktoru seminārā gūta atziņa - bibliotēkas ir bezmaksas pakalpojumu sniedzējas apmeklētājiem. Līvānu pašvaldībai ir noslēgts līgums ar AKKA/LAA. Tas bibliotēkai dod tiesības

uz filmu demonstrēšanu, vienojoties, ka noteikta summa no katras pārdotās biļetes jāpārskaita Kinopunktam.

Maksas ieņēmumos par biļešu realizāciju iekasēti 1167 EUR.

Domē apstiprināto datorizdruku un kopēšanas maksas pakalpojumu ieņēmumi sastāda 592 EUR. Organizējot grāmatu svētkus, tika uzrunāti uzņēmēji aktivitāšu sponsorēšanai, piesaistot papildus finanšu līdzekļus 1330 EUR apmērā.

Kopējie papildus ieņēmumi gadā sastāda 3184 EUR.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tabula "Izdevumi kopā" filiālbibliotēkās

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinājums	
				2023	2024
Jaunsilavu b-ka	14674	13625	16875	-7,15 %	+23,85%
Rīta b-ka	19526	26251	28402	+34,44 %	+8,19 %
Rožupes b-ka	27737	29056	34740	+4,76 %	+19,56 %
Rudzātu b-ka	22665	21603	27915	-4,69 %	+29,22 %
Sutru b-ka	14377	15176	16331	+5,56 %	+7,61 %
Turku pag. b-ka	9608	9487	11350	-1,26 %	+19,64 %
Kopā	108587	115198	135613	+6,08 %	+17,72 %

Vērtējot bibliotēkas atsevišķi, finansiālais nodrošinājums atšķiras. Pārskata periodā, salīdzinot ar 2024. gadu, labvēlīgāka finansiālā situācija bija visos pagastos. To nevar teikt par 2024. gadu, kad visā novadā izjutām finansiālas grūtības. Visās pagasta bibliotēkās vidējā pēdējo triju gadu kopējo izdevumu starpības dinamika ir augšupejoša - no +5,28 % līdz +18,01 %.

Tabula "Darbinieku atalgojums" filiālbibliotēkās

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinājums	
				2023	2024
Jaunsilavu b-ka	9022	8947	10945	-0,83 %	+22,33 %
Rīta b-ka	16118	22764	19802	+41,23 %	-13,01 %
Rožupes b-ka	19101	24278	27834	+27,10 %	+14,65 %
Rudzātu b-ka	13571	15261	19354	+12,45 %	+26,82 %

Sutru b-ka	9270	10169	10866	+9,70 %	+6,85 %
Turku pag. b-ka	7966	8477	9885	+6,41 %	+16,61 %
Kopā	75048	89896	98686	+19,78 %	+16,61 %

Analizējot situāciju pēdējo triju gadu periodā, filiālbibliotēku darbinieku vidējais algu pieaugums vērojams ar pozitīvu tendenci. Tiesa, pārskata periodā tas ir zemāks +12,38 %, nekā 2024. gadā, kad bija +16,01 %.

Tabula "Krājuma komplektēšana" filiālbibliotēkās

	2023	2024	2025	procentu salīdzinājums	
				2023	2024
Jaunsilavu b-ka	1804	969	1451	-46,29 %	+49,74 %
Rīta b-ka	3408	1910	2894	-43,96 %	+51,52 %
Rožupes b-ka	3528	2237	3318	-36,59 %	+48,32 %
Rudzātu b-ka	3288	1703	3138	-48,21 %	+84,26 %
Sutru b-ka	1646	1040	1695	-36,82 %	+62,98 %
Turku pag. b-ka	1642	1108	1465	-32,52 %	+32,22 %
Kopā	15316	8967	13961	-41,45 %	55,69 %

Pēc procentu aprēķina salīdzinājuma secināms, ka viskritiskākā situācija bijusi 2024. gadā, kad krājuma komplektēšanas finansiālās iespējas samazinātas 40,73 % apmērā. Pārskata gadā vērojama pozitīvas tendences atgriešanās vidēji par 54,84 %. Tomēr, izņemot Sutru bibliotēku, 2023. gada līmenis nav sasniegts.

KOPĀ NOVADĀ

Tabula "Izdevumi kopā" novadā

	2023	2024	2025	procentu salīdzinājums	
				2023	2024
Pagastu b-kas	108587	115198	135613	+6,09 %	+17,72 %
LNCB	116919	118118	238934	+1,03 %	+102,28 %
Kopā	225506	233316	374547	+3,46 %	+60,53 %

Tabula "Atalgojums" novadā kopā

	2023	2024	2025	procentu salīdzinājums	
				2023	2024
Pagast u b- kas	75048	89896	98686	+19,78 %	+9,78 %
LNCB	91737	102205	148387	+11,41 %	+45,19 %
Kopā	166785	192101	247073	+15,18 %	+28,62 %

Tabula "Krājuma finansējums" novadā

	2023	2024	2025	procentu salīdzinājums	
				2023	2024
Pagast u b- kas	15316	8967	13961	-41,45 %	+55,69 %
LNCB	1555	8966	14696	+476,59 %	+63,91 %
Kopā	16871	17933	28657	+6,29 %	+59,80 %

Straujš kopējā finansējuma izdevumu pieaugums vērojams LNCB 2025. gadā - par 102 %. Pēc sarežģītā 2024. gada tas bija labvēlīgāks visās budžeta pozīcijās. Prioritārie darbības virzieni bija pakalpojumu attīstība, krājuma komplektēšana un daudzveidīga pasākumu īstenošana, vienlaikus nodrošinot racionālu budžeta līdzekļu izlietojumu sadaļā preces un pakalpojumi.

Pagastu bibliotēkām kāpums vērojams atalgojuma sadaļā. Pārskata periodā Rudzātu pagastā pusslodzes likme palielināta uz pilnu likmi, algas kāpinātas arī pārējiem darbiniekiem.

2.3. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķim

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

3.1. Jaunu ēku būvniecība

Jaunu ēku būvniecība Līvānu novada bibliotēkām nav notikusi

3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

LNCB

Pārskata periodā pēc direktores iniciatīvas LNCB veikts kosmētiskais remonts un reorganizācija izstāžu un pasākumu telpā *Straumes zāle*, kas savulaik kalpoja arī kā novadpētniecības telpa. Šobrīd zāle ir pilnībā atbrīvota - novadpētniecības krājums novirzīts pie nozaru literatūras krājuma un zālē vairs netiek nodrošināta pastāvīga darba vieta.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

LNCB, Rudzātos un Rožupē pa vienai bibliotēkai piederošai telpai projekta “Veidojam kopā: jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai” pārveidotas un pielāgotas par jauniešu telpām.

Sutru bibliotēkā, uzsākot VPKAC darbību, KAC zonā veikti kosmētiski uzlabojumi. Diemžēl tas vēl vairāk izceļ pārējās telpas nepievilcīgo stāvokli.

3.3. Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)

LNCB

tiek izmantoti, tai skaitā bērnu un jauniešu segmentā:

- 12 datori personālam,
- 9 datori apmeklētājiem, t. sk. 6 portatīvie datori.
- Saskaņojot pārvietošanu pašvaldības elektroniskās dokumentu aprites sistēmā, 2 portatīvie datori izsniegti lietošanā filiālbibliotēkām.

Personāla 2 vecākie datori kalpo jau 9 – 12 gadi. Tie ir fiziski novecojuši, neatbilst mūsdienu jaudai un prasībām, samazina darba efektivitāti. Pārējā darbinieku datortehnika ir 2 – 5 gadus veca. Starp lietotāju rīcībā divpadsmit esošajiem ir līdz pat 10 gadi vecas iekārtas.

Bibliotēkā personāla rīcībā ir 1 printeris un 1 skeneris.

Koplietošanā apmeklētājiem un darbiniekiem ir 1 kopējamā iekārta un 4 multifunkcionālās iekārtas.

Pārskata periodā tika **norakstīta** un utilizācijai nodota apmeklētāju izmantošanai paredzētā BMGF projektā saņemtā datortehnika – 50 vienības: datori, monitori, printeri, multifunkcionālās iekārtas, serveris un mazā datortehnika (peles, klaviatūras, kameras, austiņas). Ilglaicīgas ekspluatācijas rezultātā tie bija fiziski nolietojušies un morāli novecojuši, bez iespējām atjaunot darbību.

Nākamajā gadā paredzēts norakstīt uzskaitē esošos datorus, kas ir nolietojušies un nav vairs izmantojami pakalpojumu nodrošināšanai.

LNCB aprīkota ar **drošības vārtiem**, kas veic apmeklētāju uzskaiti un reaģē uz neizsniegto bibliotēkas krājuma materiālu iznešanu. Vārtu drošības sistēmas darbībā novērojami traucējumi (skat. sadaļā 4.4).

Lasītāji veiksmīgi izmanto **automātisko grāmatu** izsniegšanas un nodošanas **ierīci**.

Pirmajā stāvā apmeklētāju reģistrācijas zonā pie sienas piestiprināts liela formāta **interaktīvais ekrāns** aktuālās informācijas publiskošanai, iegādāts 2017. gadā.

Straumes izstāžu un pasākumu zālē ir stacionārais **projektors un ekrāns**, uzstādīti 2011. gadā. Pēc kosmētiskā remonta nolemts ekrānu pie sienas neuzstādīt.

Kopš bibliotēkas renovētās ēkas atklāšanas, telpās un ēkas ārpusē darbojas **videonovērošana**. To darbībā tika novēroti traucējumi (skat. sadaļā 4.4).

BIS Alise darbība nav atkarīga no bibliotēkas servera, tāpat tiek uzturēti **3 serveri**:

- atsevišķu programmu darbības, piem. Corel Draw darbības nodrošināšanai,
- internetvietnes livanub.lv funkciju darbības nodrošināšanai,
- failu rezerves kopiju saglabāšanai.

FILIĀLBIBLIOTĒKĀS

Pagastu bibliotēku uzskaitē ir:

- 39 datori, no tiem:
 - 14 darbiniekiem,
 - 25 lietotājiem.
- 4 printeri,
- 1 skeneris,
- 2 kopētāji,
- 8 multifunkcionālās iekārtas.

Pēdējo divu gadu laikā 5 bibliotēkas ir saņēmušas labu IT aprīkojumu personāla un lietotāju vajadzībām – datorus un multifunkcionālās iekārtas, laminētāji, papīra smalcinātāji, mēbeles VARAM projekta ietvaros VPVKAC funkciju nodrošināšanai. Darbstacijas nodrošinātas ar iebūvētu viedkaršu lasītāju.

Rudzāti bibliotēkā uzlabots interneta ātrums.

Stāvoklis nav kritisks, bet ir nepieciešamība pakāpeniski atjaunot datoraprīkojumu lietotāju ikdienas vajadzībām. Tas nodrošinātu pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un digitālo pakalpojumu kvalitāti. Jaunsilavu bibliotēkā, kurā sniedz tikai bibliotēkas un pašvaldības KAC pakalpojumus, nepieciešams dators personālam.

Bibliotēku telpas ir funkcionāli iekārtotas un piemērotas lasītāju apkalpošanai. Pieejamas lasītāju zonas, krājuma izvietojums ir pārskatāms, nodrošināta brīva piekļuve materiāliem. Telpu fiziskais stāvoklis kopumā ir labs, tomēr atsevišķās bibliotēkās būtu vēlami uzlabojumi.

Visās bibliotēkās iekārtotas atsevišķas zona **bērniem** ar attiecīgu aprīkojumu.

LNCB, Rudzātos un Rožupē bibliotēkās projekta “Veidojam kopā: jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai” rezultātā iegūti televizori, spēļu konsoles, mēbeles. Uz šīm telpām pārvietotas arī par pašvaldības naudu iegādātās lielformāta spēles, piem. novuss, lielais galda hokejs.

Rudzātu bibliotēkā iegādātas mēbeles bērnu stūrītim.

LNCB bērnu un jauniešu segmentā materiālais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Pārskata gadā grāmatu plauktiem piestiprināti ritenīši, kā rezultātā plaukti viegli pārvietojami pēc vajadzības. Mazajiem bērniem pieejama Pasaku istaba ar televizoru un vieta spēlēm. Televizors paredzēts norakstīšanai. Grāmatu plaukti pielāgoti bērnu augumam. Jauniešu krājums nodalīts atsevišķi. IT stāvoklis – atjaunojams gan apmeklētājiem, gan darbiniecei. Jaunāko apmeklētāju rīcībā tikai viens portatīvais dators. KISC datortehnika nolietausies, 2025. gadā norakstīta un utilizēta. Ir nodrošināta Wi-Fi pieeja. Darbam ar bērniem un jauniešiem nepieciešams interaktīvais ekrāns.

3.4. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

LNCB

Operatīvai darba nodrošināšanai nepieciešams vismaz daļēji **atjaunot datortehniku** personālam un apmeklētājiem. Pašvaldības vadība finanšu līdzekļu ekonomijas nolūkā ir ierosinājusi IT bāzi atjaunot no novadā esošajām, jau lietotajām rezervēm. Taču nav skaidrs, vai tā būs labākā alternatīva datortehnikas atjaunošanai?

Drošības vārti bibliotēkā bija uzstādīti vēl pirms ēkas renovācijas 2011. gadā. Tie aktivizēja drošības vārtu signālu, reaģējot uz drošības elementu – magnētisko lentu. 2011. gadā uzstādītie (rekonstruēti 2020. gadā) vārti reaģē uz RFID identifikācijas marķējumu. Bibliotēkā tiek izmantota gan magnētiskā drošības sistēma, gan RFID identifikācijas sistēma. Ir konstatēta pagaidām nenoskaidrota drošības elementu savienojamības problēma ar pašapkalpošanās aparātu SelfChek. Tā rezultātā, nesot izdevumus caur drošības vārtiem, nereti tiek aktivizēts signāls. Tas rada lieku satraukumu lasītājiem, it īpaši bērniem, un samazinās uzticība vārtu drošības funkcijai. Saziņa ar speciālistiem un problēmas izpēte klātienē nav sekmējusi uzlabojumus. Tāpēc problēmas atrisināšanā iesaistījies arī domes izpilddirektors. Ceram uz veiksmīgu rezultātu.

Straumes zāles **projektorā** lampa ir novecojusi, kas rada nekvalitatīvu, veidotajam saturam neatbilstošu pārraidīto attēlu. Konsultējoties ar Informācijas tīkla pārzini un izvērtējot ieguldāmo finanšu līdzekļu apjomu, jāpieņem lēmums par labu visa projektorā nomainītai vai tikai lampas nomainītai.

Kopš uzstādīšanas atsevišķas **novērošanas kameras** gan telpās, gan ēkas ārpusē ir bojātas, neveic video ierakstīšanu. Ārpusē esošo kameru videoierakstus izmanto arī policija, starpgadījumu faktu precizēšanai. No pašvaldības līdzekļiem pārskata periodā pašvaldības policija atjaunoja fotokameru darbību ēkas ārpusē. Telpās esošo kameru nomainītai nepieciešams bibliotēkas budžeta finansējums.

Nepieciešams iegādāties arī **akumulatorus** drošības apziņošanas sistēmas darbības nodrošināšanai un IKT stabilai darbībai.

Bibliotēkā liftu izmantojam tikai kā kravas pacelāju. Apjomīgo un smago preču pārvietošanai bibliotēkā iegādāti divi transportēšanas ratiņi.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Sutru bibliotēkā, iekārtojot VPVKAC, tika veikts kosmētiskais remonts un uzlabota elektroinstalācija tikai KAC zonā. Tas vēl vairāk izceļ pārējās telpas nepievilcīgo stāvokli. Telpa ir plaša, lai sakārtotu bibliotēkas vidi, nepieciešams liels finansiālais ieguldījums.

Jaunsilavu bibliotēka izvietota daudzdzīvokļu ēkā, kurai nav nokārtoti ar īpašumtiesībām saistīti jautājumi. Tas ir viens no traucējošiem faktoriem uzlabojumu veikšanai.

Kopumā bibliotēkās materiāli tehniskā bāze jāpapildina ar mūsdienīgām interaktīvām un digitālām ierīcēm. Šī brīža stāvoklis ļauj nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu, taču turpmāka attīstība un mērķtiecīgi uzlabojumi veicinātu bibliotēkas konkurētspēju, pieejamību un pievilcību visām auditorijas grupām.

Bibliotēkas izjūt novecojušo datorprogrammu ietekmi. Turku un Jersikas pagastos izaicinājums ir interneta ātrums un nereti pārklājums pazūd vispār.

Kopumā bibliotēku materiāli tehniskais stāvoklis ļauj nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem. Tomēr, lai sekmētu bibliotēku attīstību un nodrošinātu mūsdienu prasībām atbilstošu pakalpojumu piedāvājumu, nepieciešama pakāpeniska informācijas tehnoloģiju un aprīkojuma atjaunošana.

3.5. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4. Personāls

4.1. Personāla raksturojums

LNCB

Kopš pārskata gada aprīļa LNCB ir nokomplektētas visas štata vienības – darbā pieņemta LAN vadītāja (iepriekšējā gadā, speciālistei aizejot pelnītā atpūtā, līdzekļu ekonomijas nolūkā štata vieta tika turēta brīva). Nodaļas vadītājam ir Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes sociālo zinātņu bakalaura grāds bibliotēkzinātnē un informācijā un pieredze bibliotēku darbā.

Noslēdzot pārskata periodu, LNCB darba attiecībās ir **13 personas**:

- 10 bibliotekārie darbinieki,
- 1 Informācijas tīkla pārzinis,
- 2 tehniskie darbinieki.

Uz pilnu slodzi strādā visi 13 darbinieki.

Ar bibliotekāro izglītību strādā 7 darbinieki. No tiem:

- 1 ar maģistra grādu,
- 2 ar bakalaura grādu,
- 2 ar 1. līmeņa augstāko profesionālo izglītību,
- 2 ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni.

Direktorei iegūts maģistra grāds pedagoģijā un ir zinātniskā grāda pretendente izglītības zinātnēs.

2025. gadā 2 mēnešus LNCB praksi apguva informācijas tehnoloģiju studente.

2025. gadā neviena darbiniece nav apguvusi formālo izglītību. Savukārt neformālā izglītība tiek papildināta dažādosursos klātienē un attālināti (skat. 5.4).

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Sešās filiālbibliotēkās darbu nodrošina 9 **darbinieki**.

Trijās no sešām bibliotēkām strādā divi darbinieki. Šīs bibliotēkas jau no iepriekšējā gada veic VPVKAC funkcijas un to apkalpes zonā ir skolas. Pārējās trijās strādā pa 1 darbiniekam.

Rudzātu bibliotēkā bibliotekāram palielināta darba **slodze** no 0,5 uz 1 pilnu likmi. Līdz ar to bibliotēkās kopš 2025. gada visi ir pilnas slodzes darbinieki.

Bibliotekāri savās iestādēs bez papildus samaksas veic arī apkopēja pienākumus. Jaunsilavu bibliotēkā, kas ir viena darbinieka bibliotēka un atrodas daudzdzīvokļu mājā darbiniece veic arī kurinātāja pienākumus. Tie ir papildus pienākumi arī brīvdienās, jo aukstajos ziemas mēnešos nedrīkst izlaist kurināšanu. Darbiniecei ir jābūt arī specifiskām zināšanām, lai prastu aprēķināt un norakstīt izlietotās malkas daudzumu.

- Ar bibliotekāro izglītību strādā 2 darbinieki: bakalaura izglītība un III profesionālās kvalifikācijas līmenis,
- ar maģistra izglītību citā jomā strādā 3 darbinieki,
- ar bakalaura izglītību citā jomā strādā 1 darbinieks,
- ar vidējo profesionālo vai speciālo izglītību citā jomā strādā 3 darbinieki.

Filiālbibliotēku darbinieki profesionālo pilnveidi apgūst dažādās mācību nodarbībās. Pārsvārā, lai ekonomētu laika un finanšu resursus, tiek izmantots attālinātais mācību piedāvājums. Pagastu bibliotēkās, īpaši viena darbinieka iestādē, personāla klātbūtne darba laikā ir būtiska, lai nodrošinātu bibliotēkas nepārtrauktu pakalpojumu nodrošināšanu. Tāpēc labākais risinājums ir piedalīties tiešsaistes nodarbībās.

Novadā kopumā 47% no visiem darbiniekiem ir ar **speciālo bibliotekāro izglītību**.

4.2. Apbalvojumi un pateicības

Līvānu novada bibliotekāri atzinīgi novērtēja Rožupes filiālbibliotēkas vadītājas Maijas Jasinskas darbu un 2025. gada janvārī izvirzīja **apbalvošanai** novada pasākumā nominācijā “Gada darbinieks 2024”. Maija 28 gadu garumā, apvienojot pagasta un skolas bibliotekāra darbu, panākusi, ka bibliotēkas vārds plaši atpazīstams sabiedrībā. Rožupes bibliotēkas organizētie pasākumi pulcina gan mazos un jaunus, gan pieaugušos apmeklētājus. Viņa bieži pamanāma arī sabiedriskajās aktivitātēs un organizējot vietējā mēroga pasākumos ārpus bibliotēkas.

4.3. Finansējums personāla attīstībai

LNCB

Personāla attīstībai 2025. gadā izdevumi par **saņemtajiem mācību pakalpojumiem** ir 560 EUR:

- 60 EUR – dalības maksa direktoru sanāksmē,
- 160 EUR – personības izaugsmes speciālista nodarbība visiem novada bibliotekāriem,
- 40 EUR – statistikas vizualizācijas kursi,
- 300 EUR – mākslīgā intelekta izmantošana darbam un radošumam

Komandējumu izdevumi (dienas naudas un ceļa izdevumi) LNCB darbiniekiem sastāda 271 EUR, tai skaitā pieredzes apmaiņas brauciens.

Pārskata periods noslēdzies ar straujāko pieaugumu mācību pakalpojumiem un komandējuma izmaksām pēdējo triju gadu laikā:

- mācību pakalpojumiem +261 %. Iepriekšējā periodā pieaugums bija +55 %,
- komandējuma izmaksas +304 %. Iepriekšējā periodā pieaugums bija +34 %.

Tabula “Finansējums personāla attīstībai” LNCB

Izdevumu veidi	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
				2024	2025
Izdevumi saņemtajiem mācību pakalpojumiem	100	155	560	+55 %	+261 %
Komandējumu izmaksas	50	67	271	+34 %	+304 %

No LNB piedāvātā kursu grafika klātienē individuāli apmeklēti tikai vieni kursi. LNCB praktizē profesionālās kompetences un vispārīgas pilnveides kursus organizēt visiem novada bibliotekāriem vienkopus, pieaicinot lektoros uz Līvāniem. Atskaites periodā ir bijušas divas tādas nodarbības:

- “Mākslīgā intelekta (Artificial intelligence) izmantošana darbam un radošumam”,
- personības izaugsmes nodarbība “Kā uzlabot pašsajūtu un vairot emocionālo labbūtību”.

LNCB nodrošināja pieredzes apmaiņas brauciena izdevumus, izņemot dienas naudas filiālbibliotēkām un skolu bibliotekāriem.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Iesniedzot pašvaldībā budžeta projektu 2025. gadam, bibliotēku vadītājas plāno arī mācību izdevumus. Daļai bibliotēku tika piešķirts, daļai atteikts. Ņemot vērā, ka darbinieces izmanto iespējas

piedalīties bezmaksasursos un divas izbraukuma lekcijas tika apmaksātas no LNCB budžeta, filiālbibliotēku mācību izdevumi gada laikā tika novirzīti uz citām – aktuālāku izdevumu pozīcijām, piem., krājuma papildināšanai. Filiālbibliotēkas no saviem budžetiem apmaksāja pieredzes apmaiņas brauciena komandējuma dienas naudas 8,00 EUR vienam darbiniekam.

4.4. “Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

LNCB

Darbinieki **profesionālās pilnveides pasākumos kopskaitā:**

- piedalījušies 24 reizes,
- no tiem saņemti 17 apliecinājumi,
- klātienē apmeklēti 9 pasākumi,
- attālināta dalība 13 pasākumos,
- kopā apmeklētas 125 stundas.

Aktuālākās nodarbību **tēmas:**

- mākslīgais intelekts,
- medijpratība,
- lasītveicināšana.

Visapmeklētākie ir LNB rīkotie pasākumi, jo aktuālāko tēmu piedāvājums ir bijis tieši LNB.

Kursos gūtās zināšanas par iespējām izmantot MI praksē pielieto vizuālo materiālu noformēšanā pasākumu un datubāžu reklamēšanai, informatīvo materiālu publiskošanai, informācijas apkopošanai, ideju ģenerēšanai. Tas ietaupa laika resursus, atvieglo uzdevumu izpildi un palīdz ģenerēt idejas. MI citāts: “MI tiek izmantots kā atbalsta rīks ikdienas darbā, saglabājot darbinieka kontroli pār gala rezultātu”.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Dienvidlatgales iecirkņa Prevencijas grupas organizētajosursos iegūtās atziņas izmantojamas sniedzot konsultācijas apmeklētājiem – brīdinot laikus uzmanīties no krāpniekiem, atpazīt viņu metodes, nepieņemt steidzīgus lēmumus, griezties pēc padoma.

Darbiniece, kura organizē bibliotēkā lietvedības darbu, izmanto iegūtās zināšanas “Personas datu aizsardzības pamati: ceļvedis publiskās pārvaldes darbiniekiem” mācībās.

Lasīšanas kultūras attīstība tiek sekmēta praktiski pielietojot zināšanas, kas apgūtas lasītveicināšanai paredzētajās nodarbībās par publisko bibliotēku lomusabiedrības lasīšanas veicināšanā, arī paaugstinot savu kompetenci un sekojot aktualitātēm literatūras jomā.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tālākizglītība tiek plānota saskaņā ar bibliotēkas attīstības procesu, darbinieku vajadzībām un piedāvājumu. Darbinieku vispārējo un profesionālo pilnveidi nodrošina dažādi kursi, semināri, pieredzes braucieni, piedaloties klātienē rīkotajos pasākumos un pieslēdzoties attālināti.

Darbinieki profesionālās pilnveides pasākumos kopskaitā:

- piedalījušies 117 reizes,
- no tiem saņemti 15 apliecinājumi,
- kopā apmeklētas 752,5 stundas.

Aktuālākās mācību tēmas saistītas ar tiešajiem darba pienākumiem:

- e-pakalpojumu sniegšana, KAC funkciju nodrošināšana – organizējusi VARAM,
- lasītveicināšana – organizējusi LNB,
- MI, tiešsaistes digitālais rīks Canva - organizējusi LNB, Kuldīgas Galvenā bibliotēka, Mācību centrs plus mc+, Mācību centrs "BUTS", Latvijas Drošāka interneta centrs, Izglītības un zinātnes ministrija,
- krāpniecības riski – organizējusi Latgales Centrālā bibliotēka, Valsts policijas Latgales reģiona pārvalde.

Rudzātu bibliotēkas darba pārskatā minēts, ka bibliotekāres *pilnveido savas zināšanas arī pašizglītojoties – tiek lasīts žurnāls "Domuzīme", kur publicētas intervijas ar rakstniekiem, dzejniekiem, recenzijas par grāmatām, lai sekotu līdzi jaunākajām tendencēm literatūrā, tas palīdz izvēlēties grāmatas iepirkšanai. Ieskatu literatūras pasaulē sniedz TV "Grāmatu kods" un TV raidījums "Literatūra". Bibliotēkā iekārtots arī "Literatūra grāmatu plaukts".*

Profesionālās pilnveides pasākumi sniedz noderīgas zināšanas un prasmes, kas pēc tam var tikt pielietotas bibliotēkas darbā. Tie ir gan jaunumi bibliotēku nozarē, gan prasmes izmantot digitālo vidi, lai radītu savstarpēju mijiedarbību un plašākas auditorijas sasniegšanu, gan aktuāli pieredzes apmaiņas braucieni u.c. Kā piemēru var minēt nodarbību "Tiešsaistes digitālais rīks Canva", kurā iegūtās zināšanas izmantotas pasākumu afišu, Facebook ierakstu u.c. veidošanā.

Mākslīgais intelekts – tā ir tēma, kas jāapgūst, jo, salīdzinot ar jauniešiem, darbiniekiem tas ir jauns izaicinājums un, pateicoties profesionālās pilnveides pasākumiem, ir gūta informācija par iespējām izmantot MI darbā un radošumā.

Atzinīgi tiek novērtēta Siguldas novadā gūtā pieredze. Protams, neliels Latgales novads nevar salīdzināties ar Siguldas novadu, bet inovatīvas metodes, lai savās darba vietās pilnveidotu un uzlabotu pakalpojumu sniegumu var pārņemt. Pieredzes apmaiņas braucieni arī stiprina sadarbību novada kolēģu vidū. Siguldas novada bibliotēkas pārstāves jau piedalījās pasākumā, kas saistīts ar mobilā KAC darbību Līvānu novadā. Bet tas būs stāsts 2026. gada pārskatā.

Gūtās zināšanas un pieredze veicina bibliotēkas modernizēšanu, darba kvalitātes paaugstināšanu, pakalpojuma klāsta paplašināšanos un padziļināšanu.

Visas darbinieces apmeklē LNCB organizētos seminārus, par ko saņem LNCB sagatavotus apliecinājumus. Bibliotēku vadītājas piedalās KTSP organizētajās informatīvajās sanāksmēs, kurās piedalās arī pašvaldības administrācija un kultūras, tūrisma un sporta iestāžu vadītāji. Tamlīdzīgu un citu izbraukumu darba vajadzību kārtošana ir salīdzinoši daudz, tāpēc arī šajās sapulcēs, vienojoties ar KTSP var piedalīties attālināti.

4.5. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana

LNCB

LAN vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem atzīst: “Profesionālā pilnveide ir būtiska bibliotēkas darbiniekam, jo tā palīdz attīstīt prasmes, kas nepieciešamas kvalitatīvam, radošam un mūsdienīgam darbam ar bērniem un jauniešiem. Tā sniedz iespēju apgūt jaunas darba metodes, pilnveidot komunikācijas prasmes un labāk izprast bērnu un jauniešu intereses, vajadzības un lasīšanas paradumus. Regulāra dalība semināros,ursos un pieredzes apmaiņas pasākumos palīdz bibliotekāram iepazīt aktuālās tendences bibliotēku darbā un izmantot tās praksē.

Turklāt profesionālā pilnveide veicina spēju organizēt radošus un izglītojošus pasākumus, kas rosina bērnos un jauniešos interesi par grāmatām, lasīšanu un informācijas meklēšanu. Tā arī stiprina sadarbību ar skolām, pedagogiem un vecākiem, veidojot bibliotēku kā draudzīgu, atvērtu un izglītojošu vidi jaunajai paaudzei.”

Apmeklētas sekojoši profesionālās pilnveides pasākumi:

- “Kultūras kanons astoņās nozarēs” – 8 lekcijas,
- LNB Bērnu literatūras centra informējošs pasākums,
- “Lielie lasīšanas svētki”,
- starptautiska konference “Literatūras zināšanas lasītveicināšanai” (LNB),
- tiešsaistes darbnīca “3td.lv grāmatu piedāvājumu izveide, izmantojot MI rīkus”,
- 3 LNB BLC rīkoti semināri 6 stundu apjomā,
- “Reģionālo mediju loma Latgales reģiona informācijas telpas stiprināšanā” - 5. decembrī - 2 stundas,
- tīmekļseminārs 2 stundas.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Rožupes bibliotēkā notiek intensīvs darbs ar bērniem, vadītāja vada arī sava pagasta skolas bibliotēku, tāpēc ir izvēlējusies apgūt vispusīgas zināšanas par bulīngu skolās un rīcību izaicinošās situācijās “Joki un jautrība kā bulīnga instruments”, praktiskā darbnīca “KiVa” skolām. Ko literārie varoņi māca par bulīngu”, “Vardarbības piramīda un toksiskas mikrogrupas skolā”.

Darbinieces piedalījušās LNB BAC “Startējam lasītveicināšanas programmu”, tīklošanās pasākumos par darbu ar bērniem un jauniešiem, gūta laba kolēģu pieredze izbraukuma seminārā Siguldas novada bibliotēkās. Zināšanu pilnveide notiek ne tikai profesionālās darbības procesā, bet arī pārņemot kolēģu labās prakses pieredzi.

4.6. Problēmas un to risinājumi personāla jomā

LNCB

Atskaites periodā sakarā ar jaunajiem ieviešumiem bibliotēkā (darbavietas izformēšana Straumes zālē, novadpētniecības krājuma vietas maiņa, jauniešu spēļu istabas iekārtošana) darbiniekiem nācās pielāgot jaunu lokāciju darbavietām un pārskatīt amata pienākumus. Amata aprakstu izstrāde ir procesā. Darbiniekos dažbrīd vērojama zema motivācija. Pieaugošais pienākumu apjoms darbiniekos rada enerģijas izsīkumu un stresa situācijas.

Bibliotēku darbības kvalitāti un pakalpojumu attīstību nodrošina profesionāls un motivēts personāls, kura zināšanas un kompetence ir būtisks priekšnoteikums bibliotēku ilgtspējīgai attīstībai. Nozīmīga ir darbinieku daudzpusība un spēja pielāgoties dažādiem pienākumiem, jo īpaši pagastu bibliotēkās, kur viena darbinieka klātbūtne nodrošina gan bibliotēkas pakalpojumu sniegšanu, gan vietējās kopienas informācijas atbalstu.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Apmeklētājiem nepieņemamas situācijas nereti veidojas viena darbinieka bibliotēkās, jo iestāde jāslēdz, kad vadītājam nākas neparedzēti izbraukt darba darīšanās, vai ilgākā prombūtnes laikā. Atvaļinājumu vai darbnespējas laikā 2x nedēļā notiek aizvietošana. Šī situācija nav attiecināma uz divu darbinieku bibliotēkām.

Divās filiālbibliotēkās, kur pārskata periodā izveidoti VPKAC, pieaudzis darba pienākumu apjoms. Abās vietās strādā pa vienam darbiniekam. Ir fiziski sarežģīti visu pagūt. Pašvaldība papildus darbiniekus pieņemt neplāno.

Divās bibliotēkās, kur atklātas jauniešu telpas, “ienāca” PlayStation konsoles, diemžēl darbiniekiem nav iemaņu šo digitālo rīku izmantošanā, tāpēc jauniešiem, kuri nav spēlējuši, jāmeklē padoms pie draugiem.

Atsevišķās bibliotēkās netika piešķirts finansējums jaunu kompetenču apguvei, kā risinājumu darbinieces izmanto bezmaksas iespējas piedalīties izglītošanās pasākumos un apmainīties ar labās prakses piemēriem un pieredzēm kolēģu starpā.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

5.1. Galvenie rādītāji

LNCB

Bibliotēkas mērķis ir iepazīstināt vietējo sabiedrību ar bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, veicināt gan esošo, gan jaunu lasītāju zināšanu pilnveidi, rosināt interesi par lasīšanu visām vecuma grupām, izcelt bibliotēkas nozīmi sabiedrībā un veicināt apkārtnes kultūras daudzveidību un attīstību.

IRAN galvenie darba virzieni 2025. gadā:

- BIS ALISE moduļu darbības koordinācija un datubāzu (elektroniskais katalogs, novadpētniecība) pieejamības nodrošināšana interneta vietnēs ([ALISE PAC](#), WEB PAC),
- kultūras mantojuma saglabāšana un pieejamības nodrošināšana, digitalizējot novadpētniecības krājumu un piesaistot to bibliotēkas tīmekļa vietnes tematiskām kopām,
- uzziņu un informācijas pieejamības nodrošināšana,
- kvalitatīvu un mūsdienīgu e-vides pakalpojuma nodrošināšana,

Līdz 2025. gada novembrim LNCB pakalpojumu pieejamība lietotājiem bija nodrošināta piecas dienas nedēļā ar atšķirīgu darba laiku vasaras un ziemas mēnešos. No marta līdz oktobrim (ieskaitot) darba dienās, sākot no otrdienas no plkst. 12.00 līdz 19.00, tumšajos ziemas mēnešos no novembra līdz februārim (ieskaitot) bibliotēkā darba dienās, sākot no otrdienas, apkalpo lietotājus no plkst. 11.00 līdz 18.00, jo pēc plkst. 18.00 ziemas periodā mazs apmeklētāju skaits bibliotēkā. Pirmdienas ir brīvdienas. Bibliotēka apkalpo lietotājus sestdienās, lai LNCB pakalpojumus varētu izmantot strādājošie, kuru darba laiks neļauj apmeklēt bibliotēku darba dienās un studenti, kuri

brīvdienās atgriežas savās dzīvesvietās. Pamatojoties uz aptaujas rezultātiem (četrus balļu vērtējuma skalā - 3,22 balles) un bibliotēkas apmeklējumu izvērtējumu darbdienas vakara stundās, darbinieku vairākums atbalstīja nemainīga darba laika saglabāšanu vasaras un ziemas periodā no plkst. 10.00 līdz 18.00, apmeklētāju apkalpošanu uzsāka jau no plkst. 10.00, neparedzot atsevišķu stundu iekšējo darba procesu organizēšanai (darbinieku sapulcēm, krājuma kārtošanai, darbam krātuvēs). Apkalpošanas dienu grafiks paliek nemainīgs – no otrdienas līdz sestdienai. Sestdienās darba laiks 9.00 - 16.00.

5.2. Bibliotēkas pamatrādītāji

LNCB

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji” LNCB

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2024	2025
Aktīvo lietotāju skaits	1622	1702	1689	+4,7 %	-0,76 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	490	539	421	+9 %	-21,89 %
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	18000	16770	17140	-7 %	+2,21 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	6634	7025	7783	+5,6 %	+10,79 %
Virtuālais apmeklējums	129068	417122	796748	+223 %	+91 %
Izsniegumu kopskaits	42136	40771	46271	-3 %	+13,48 %
<i>t.sk. bērniem līdz 18.g.</i>	7826	9714	9678	+19 %	-0,37 %
Izdevuma veidi:					
<i>grāmatas</i>	22085	21313	34889	-3,5 %	+63,70 %
<i>periodiskie izdevumi</i>	19654	19136	11331	-2,64%	-40,79%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	23%	24%	25,3%		
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	41%	46%	38,2%		
Iedzīvotāju skaits					
Līvānos (pilsētā)	6945	6839	6673	-1,53 %	-2,43 %
t.sk bērni līdz 18 gadiem	1200	1160	1102	-3,33 %	-5,00 %
Pagastos	3454	3395	3383	-1,71 %	-0,35 %
t.sk bērni līdz 18 gadiem	558	526	520	-5,73 %	-1,14 %
Novadā kopā	10399	10234	10056	-1,59 %	-1,73 %
t.sk. bērni līdz 18 gadiem	1758	1686	1622	-4,10 %	-3,80 %

Aktīvo lietotāju skaits pārskata periodā saglabājies aptuveni iepriekšējā gada līmenī (ir pavisam neliels samazinājums - par 13 lietotājiem, kas ir 0,76 %). Izvērtējot pēdējo triju gadu rādītājus,

nākas secināt, ka salīdzinot ar 2023. un 2024. gadu pieauguma temps tomēr samazinās par 4 %. To var pamatot ar iedzīvotāju skaita samazināšanos pilsētā un visā novadā:

- Līvānos par 166 cilvēkiem,
- novadā par 210 cilvēkiem.

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji” papildināta ar datiem par iedzīvotāju skaitu un statistikas dinamiku % pēdējo 3 gadu griezumā.

2025. gadā miruši 19 lietotāji. BIS Alise šie dati tiks dzēsti 2026. gadā.

Bibliotēkas fiziskais apmeklējums pārskata laikā ir 17140 reizes, starpība ir par 2,2 % vairāk nekā pērn. Vērtējot triju gadu dinamiku, pieaugumam vērojama augšupejoša dinamika, jo iepriekšējā pārskatā pieauguma temps bija negatīvs – mīnus 7 %. Pozitīvo dinamiku veicināja mērķtiecīga pakalpojumu popularizēšana, veiksmīgi organizēti iedzīvotājus interesējoši pasākumi, aktivitātes un iedzīvotāju iesaiste bibliotēkas aktivitātēs. Šie rādītāji attiecināmi uz visiem bibliotēkas apmeklētājiem, tai skaitā arī lasītavas, e-pakalpojumu izmantotājiem un pasākumu apmeklētājiem. Minētajām bibliotēkas lietotāju grupām apmeklējums BIS Alise netiek manuāli pievienots.

Pēc **BIS Alise** Cirkulācijas moduļa statistikas datiem arī vērojama **apmeklējumu** pozitīva dinamika:

Tabula “**BIS Alise lasītāju apmeklējumu statistika**” LNCB

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iep. gadu	
				2024	2025
Lasītāju apmeklējums	10975	11156	11356	+1,65 %	+1,79 %

Bibliotekārais aptvērum Līvānos ik gadu pieaug. Tas liecina, ka bibliotēkas loma sabiedrībā arvien pieaug. Tas vērojams ne tikai piedāvāto resursu izmantošanā, bet arī vērienīgo un tematiski daudzveidīgo pasākumu apmeklējumā.

Diemžēl ne tik veiksmīgs periods ir bijis bērnu segmentā. Iepriekšējais periods vainagojies ar aptvēruma pieaugumu no 41 % uz 46 %. Taču 2025. atskaites gads beidzies ar mazāku aptvērumu kā abos iepriekšējos gados un ir 38,2 %. Līvānos bērniem un jauniešiem tiek piedāvātas daudz un dažādas nodarbes citās iestādēs. Bibliotēkai būtu jāpiedomā par aktivitāšu pilnveidi nolūkā piesaistīt jauno paaudzi. Arī statistikas dati par iedzīvotāju skaitu ir ar lejupslīdīšu dinamiku.

Līdz ar lasītāju apmeklējuma pieaugumu par 13 % palielinājies arī bibliotēkas krājuma izsniegums. Vērtējot triju gadu dinamiku, vērojama augšupejoša dinamika, jo iepriekšējā pārskatā pieauguma temps bija negatīvs – mīnus 3 %. Tas varētu būt skaidrojams gan ar iedzīvotāju interesi par bibliotēku kopumā, gan jaunas, mūsdienīgas literatūras krājuma regulāru papildinājumu ne tikai latviešu, bet arī angļu valodā, kas bibliotēkas lietotājiem ir svarīgi dažādās vecuma grupās, gan pastiprinātu interesi lasīt konkrētu autoru vai tematu darbus, ietekmējoties no dažādiem notikumiem kultūrā un sabiedrībā valstī un no tikšanās pasākumiem bibliotēkā.

Statistikas dati liecina, ka LNCB lietotājiem mainījušies lasīšanas paradumi. Pārlicinoši +63,7 % kāpums veidojies grāmatu izsniegumiem, savukārt periodisko izdevumu izsniegums nokrities par -40,8 % salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Rādītāji šajās pozīcijās ļauj secināt, ka kvalitatīva krājuma uzturēšana un pieaugošais finansējums grāmatu iegādei un veiksmīga krājuma publicitāte sekmē izsnieguma pieaugumu.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tabula “*Bibliotēkas pamatrādītāji*” filiālbibliotēkās kopskaits

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2024	2025
Aktīvo lietotāju skaits	2092	2202	2141	+5,26 %	-2,77 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	595	682	544	+14,62 %	-20,23 %
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	25520	24460	27197	-4,15 %	+11,19 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	5311	8197	6714	+54,34 %	-18,09 %
Virtuālais apmeklējums	56759		203620		
Izsniegumu kopskaits	42654	37468	38100	-12,16 %	+1,69
<i>t.sk. bērniem līdz 18.g.</i>	4006	3299	3203	-17,65 %	-2,91 %
Izdevuma veidi:					
<i>grāmatas</i>	18184	15683	15784	-13,75 %	+0,64 %
<i>periodiskie izdevumi</i>	24392	21669	20440	-11,16 %	-5,67 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastos, pilsētā, reģionā	60,56	64,86	63,29		
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	106,63	129,66	104,61		
Iedzīvotāju skaits					
Līvānos (pilsētā)	6945	6839	6673	-1,53 %	-2,43 %

t.sk bērni līdz 18 gadiem	1200	1160	1102	-3,33 %	-5,00 %
Pagastos	3454	3395	3383	-1,71 %	-0,35 %
t.sk bērni līdz 18 gadiem	558	526	520	-5,73 %	-1,14 %
Novadā kopā	10399	10234	10056	-1,59 %	-1,74 %
t.sk. bērni līdz 18 gadiem	1758	1686	1622	-4,10 %	-3,80 %

Galveno rādītāju apkopojums filiālbibliotēkās:

Tabula "Aktīvo lietotāju skaita salīdzinājums" filiālbibliotēkās

	Palielinājies		Samazinājies	
	B-ku skaits	Vidēji + %, salīdzinājumā ar 2024. g.	B-ku skaits	Vidēji - %, salīdzinājumā ar 2024. g.
Aktīvo lietotāju skaits	2	+1,2 %	4	+6,48 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	3	+8,8 %	3	+21 %

Aktīvo lietotāju skaits skaita samazinājumu četrās bibliotēkās darbinieces pamato ar:

- iedzīvotāju skaita samazināšanos pagastos,
- Turku pagasta bibliotēkas darbiniece attaisnojoši bija ilgstošā prombūtnē. Šajā periodā apmeklētāji tika apkalpoti tikai 2x nedēļā,
- Jauniešu skaits, kuri sasniedz pilngadību ir lielāks pret jaundzimušo skaitu.
- Jaunsilavu bibliotēka atrodas pavisam tuvu Līvāniem. Tālab daudzi pagasta bērni mācās pilsētas skolā un izmanto Līvānu 1. vidusskolas bibliotēkas pakalpojumus.

Divās bibliotēkās lietotāju skaits ir palielinājies:

- abas bibliotēkas veic VPVKAC funkcijas, kas sekmē lietotāju piesaisti,
- abām ir ārējie apkalpošanas punkti,
- veiksmīgs darbs ar bērniem,
- darbinieku ieinteresētība.

Virtuālo apmeklējumu detalizēti nevar salīdzināt sakarā ar iepriekšējā gada nekorektajiem datiem. Bet kopumā vērtējot, tas ir palielinājies. Acīmredzot attaisnojies virtuālās informācijas izveides darbs. Šai tēmai, piedaloties KTSP pārstāvjiem, uzmanība tikusi pievērsta arī organizētajos bibliotekāru semināros.

Tabula "Apmeklējumu salīdzinājums" filiālbibliotēkās

	Palielinājies	Samazinājies
--	---------------	--------------

	B-ku skaits	Vidēji + %, salīdzinājumā ar 2024. g.	B-ku skaits	Vidēji - %, salīdzinājumā ar 2024. g.
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	4	+12%	2	+2,9%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	4	+50,8%	2	+15,5%
Virtuālais apmeklējums	3	Rādījums nebūs objektīvs, jo nekorekti iepriekšējā gadā dati	2	+11%

Fiziskais apmeklējums palielinājies četrās filiālbibliotēkās:

- Trijās no tām sniedz VPVKAC un vienā – pašvaldības KAC pakalpojumus. Bibliotēkas šobrīd pagastos ir vienīgās iestādes, kur saņemt valsts un pašvaldību pakalpojumus un citus digitālos risinājumus,
- Bibliotēku piedāvājumi – iedzīvotāji finanšu ekonomijas nolūkos minimāli abonē presi, vēl mazāk līdzekļu novirza grāmatu iegādei, labprāt izmanto bibliotēku krājumu resursus,
- bibliotēka kā socializēšanās vieta - Sutru bibliotēkas pārskatā norādīts, ka sabiedriskajos darbos nodarbinātie bezdarbnieki un maznodrošinātie gandrīz katru darba dienu pusdienlaiku pavada bibliotēkā un vakaros iegriežas palasīt presi,
- organizētie pasākumi veicina apmeklējumu pieaugumu.

Divās bibliotēkās samazinājies apmeklējums:

- viena no tām ir viena darbinieka bibliotēka, kur darbiniecei nācās ilgāku laiku pavadīt prombūtnē,
- nepietiekams finansējums krājuma komplektēšanai – iedzīvotāji labprāt lasītu vairāk preses izdevumu un jauno grāmatu.

Apmeklējums bērniem un jauniešiem ar augšupejošu dinamiku ir bijis četrās bibliotēkās. Kā veicinošie faktori minami:

- veiksmīga sadarbība ar skolu,
- skolās (Rudzātu pagastā) mācās kaimiņu pagastu un novadu skolēni. Viņi apmeklē arī publisko bibliotēku,
- visos pagastos nav pirmsskolas iestādes. Tātad arī pirmsskolas bērni ir bibliotēku apmeklētāji citu pagastu bibliotēkās,
- Rudzātu bibliotēkā “atgriezās” mērķprogramma “Grāmatu starts”. Tie bija pirmsskolas iestāžu kolektīvie bibliotēkas apmeklējumi,
- darbinieka slodzes palielināšana no pusslodzes līdz pilnai slodzei (Rudzātu bibliotēkā) ļauj aktīvāk darboties un vairāk laika veltīt pasākumiem ar bērniem,
- pasākumu un aktivitāšu tematu, satura un formas dažādošana,
- jauniešu istabu iekārtošana sadarbības projekta rezultātā divās pagastu bibliotēkās.

Tabula "Izsniegumu salīdzinājums" filiālbibliotēkās

	Palielinājies		Samazinājies	
	B-ku skaits	Vidēji + %, salīdzinājumā ar 2024. g.	B-ku skaits	Vidēji - %, salīdzinājumā ar 2024. g.
Izsniegumu kopskaits	2	+7 %	4	+15,2 %
<i>t.sk. bērniem līdz 18.g.</i>	3	+22,7 %	3	+22,3 %
Izdevuma veidi:				
<i>grāmatas</i>	3	+6 %	3	+6,7 %
<i>periodiskie izdevumi</i>	1	+17 %	5	+11,5 %

Izsniegumu kopskaits palielinājies divās bibliotēkās, jo:

- lasītāji aktīvi izmantojuši seriālizdevumu krājumus bibliotēku lasītavās un saņemot izdevumus uz mājām,
- bibliotekāru mērķtiecīga darbība krājuma popularizēšanā gan fiziski, gan virtuāli skatāmu izstāžu veidā.

Diemžēl četrās bibliotēkās izsniegumu skaits ir samazinājies:

- apmeklētājos mazinās interese par iespieddarbiem un lasīšanu,
- daudz laika pavadīts, "iegrimstot ekrānu dzīlēs",
- dinamiskā dzīves ritma iespaidā priekšroka tiek dota īsāku tekstu lasīšanai – relīzēm vai pat tikai nosaukumiem.

Izsniegumu skaits pēc izdevumu veidiem grāmatas pagastu bibliotēkās vidēji iepriekšējā gada līmenī. Trijās vērojams samazinājums un trijās pieaugums.

Periodisko izdevumu izsniegums palielinājies tikai vienā bibliotēkā – Sutros. Par to tika minēts iepriekš tekstā atzīmējot sociāli maznodrošināto iedzīvotāju mērķgrupu.

Pārējās piecās bibliotēkās izsniegums ir samazinājies. Preses abonēšana notiek no iepriekšējā (2024.) gada pašvaldības piešķirtā finansējuma periodikas iegādei. Tas bija īpaši sarežģīts, tāpēc preses izdevumu piedāvājums bija minimāls.

NOVADĀ KOPĀ

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji" novadā kopā

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2024	2025
Aktīvo lietotāju skaits	3714	3904	3830	+5,12 %	-1,90 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1085	1221	965	+12,53 %	-20,97 %

Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	43520	41230	44337	-5,26 %	+7,54 %
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	11945	15222	14497	+27,43 %	-4,76 %
Virtuālais apmeklējums	185827	462126	1000368	+148,69 %	+116,47 %
Izniegumu kopskaits	84790	78239	82569	-7,73 %	+5,53 %
<i>t.sk. bērniem līdz 18.g.</i>	11832	13013	12881	+9,98 %	-1,01 %
Izdevuma veidi:					
<i>grāmatas</i>	40269	36996	50673	-8,13 %	+36,97 %
<i>periodiskie izdevumi</i>	44046	40805	31771	-7,36 %	-22,14 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita novadā	35,71	38,15	38,06		
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	61,71	72,41	59,49		
Iedzīvotāju skaits					
Līvānos (pilsētā)	6945	6839	6673	-1,53 %	-2,43 %
t.sk bērni līdz 18 gadiem	1200	1160	1102	-3,33 %	-5,00 %
Pagastos	3454	3395	3383	-1,71 %	-0,35 %
t.sk bērni līdz 18 gadiem	558	526	520	-5,73 %	-1,14 %
Novadā kopā	10399	10234	10056	-1,59 %	-1,74 %
t.sk. bērni līdz 18 gadiem	1758	1686	1622	-4,10 %	-3,80 %

Pēdējo triju gadu novada kopējo rādītāju dinamika ir mainīga. **Izmaiņu pieaugums** 2025. gadā konstatējams sekojošās pozīcijās:

- bibliotēkas fiziskais apmeklējums +7,54 %,
- virtuālais apmeklējums +116,47 %,
- grāmatu izniegums +36,97 %.

Izmaiņu samazinājums 2025. gadā konstatējams sekojošās pozīcijās:

- Aktīvo lietotāju skaits -1,90 %
- t. sk. bērni līdz 18.g. -20,97 %
- Bibliotēkas fiziskais apmeklējums bērni līdz 18.g. -4,76 %,
- Izniegumu kopskaits bērniem līdz 18.g -1,01 %.

Izniegumu kopskaits 2025. gadā palielinājies par +5,53 %, bet nav sasniedzis 2023. gada līmeni.

Ar katru gadu mazāks kļūst periodisko izdevumu izniegumu skaits. 2025. gadā samazinājums par +22,14 %.

Samazinās arī bibliotekārais aptvērums gan kopskaits, gan bērnu segmentā.

Nākotnē jāizvērtē un jāmeklē jaunas metodes lietotāju un apmeklējumu piesaistīšanai, īpaši uzmanību pievēršot bērnu un jauniešu darbam.

5.3. Esošo pakalpojumu pilnveide

LNCB

Bibliotēka turpina ieguldīt savus resursus - krājumu, tehnoloģijas, infrastruktūru, finanses, cilvēkresursus, darbinieku radošumu esošo pakalpojumu pilnveidē. Bibliotēka piedāvā bezmaksas un Līvānu novada domē apstiprinātos maksas pakalpojumus klātienē un digitāli. Par piedāvātajiem pakalpojumiem bibliotēka sniedz informāciju drukātā veidā, bibliotēkas internetvietnē un sociālajos tīklos.

Nolūkā veidot lasītāju vēlmēm atbilstoša krājuma saturu, komplektēšanas procesā iesaistās LAN darbinieces, jo viņas ikdienā strādā ar lasītājiem un vislabāk pārzina viņu vajadzības. Radošāka un saistošāka kļuvusi jaunieguvumu publiskošana sociālajos tīklos. Ar to nodarbojas LAN vadītāja – gados jauna darbiniece, kura labi pārzina sociālo tīklu nianšes.

Daudzveidīgāka kļuvusi pasākumu tematika.

2025. gadā LNCB piedāvāja šādus bezmaksas pakalpojumus:

- neierobežota piekļuve krājuma resursiem bibliotēkas darba laikā,
- iespēja iepazīties ar novada bibliotēku krājuma saturu,
- autorizētiem lietotājiem – iespēja redzēt savu kontu, rezervēt grāmatas, pagarināt izsniegšanas termiņu,
- kultūras un izglītojošo vērtību veicinoši pasākumi,
- grāmatu apmaiņa ārējā izsniegšanas punktā,
- IT izmantošana,
- bezmaksas Wi-Fi izmantošana pieslēdzoties ar savām elektroniskajām ierīcēm bibliotēkas telpās un bibliotēkas teritorijā,
- datubāzes – Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēka (news.lv), Nacionālā enciklopēdija, Filmas.lv, Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālās kolekcijas, Medijpratības datubāze un citas,
- e-grāmatas – 3td e-grāmatu bibliotēka, Onleihe e-bibliotēka (vācu valodā),
- attālināta piekļuve datubāzēm un e-grāmatām (bibliotēkas reģistrētiem lietotājiem): Letonika, 3td e-grāmatu bibliotēka,
- uzziņas un konsultācijas - precizējošās, tematiskās, faktogrāfiskās un e-pakalpojumu uzziņas un konsultācijas klātienē un attālināti,
- e-pakalpojumi – valsts, pašvaldību un komerciestāžu pakalpojumu pieejamības nodrošināšana un īstenošana,
- apmācības, nodarbības - lietotājiem ir iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, informācijas meklēšanā kopkatalogā, datubāzēs un citos resursos,
- piekļuve digitalizētajiem novadpētniecības materiāliem.

IRAN pakalpojumu piedāvājums tiek veidots atbilstoši vietējām vajadzībām, tehnoloģiju attīstībai un lietotāju interesēm. 2025.gadā aktivitātes un pakalpojumi tika balstīti uz vairākiem principiem:

- informācijas pieejamība - nodrošinājām bibliotēkas lietotājiem piekļuvi pie informācijas resursiem (grāmatām, periodiskiem izdevumiem, digitālajiem materiāliem utt.);

- izglītība un mācīšanās - mācību stundām, semināriem piedāvājam bibliotēkas telpas (klusās lasītavas, Jauniešu istabu) un informācijas resursus (2025.gadā notika dažādas izglītojošas aktivitātes: individuālās apmācības, tiešsaistes un klātienē mācību stundas u.c.);
- kultūras attīstība - izstādes, nodrošinām kultūras mantojuma pieejamību digitālajā vidē un nacionālā kultūras mantojuma ilgtermiņa saglabāšanu digitālā formā;
- sabiedrības integrācija – dažādām sabiedrības grupām piedāvājam pakalpojumus (piemēram individuālās konsultācijas bezdarbniekiem un senioriem par datora lietošanu, interneta izmantošanu un drošību);
- digitālā pieejamība – nodrošinām piekļuvi digitālajiem resursiem un e-pakalpojumiem, kā arī palīdzam apgūt digitālās prasmes.

Bibliotēka saviem iedzīvotājiem ir pirmais bezmaksas pieturas punkts, kur apmeklētājs var izmantot e-pakalpojumus. Bibliotēkā ir pieejama gan tehniskā infrastruktūra – dators, printeris, skeneris, gan zinošs bibliotekārs, kurš apmeklētājiem sniegs konsultācijas un palīdzību par to kā risināt dažādus jautājumus, izmantojot digitālās iespējas.

Maksas pakalpojumi ir dokumentu datorizdrukas un kopēšana. Skenēšanu paredzēts veikt pašiem apmeklētājiem, iemaņu trūkuma vai nedrošības pēc nereti to dara darbinieki. Skenēšana ir bezmaksas pakalpojums.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tiek piedāvāti visi iepriekšminētie bezmaksas un maksas pakalpojumi, izņemot trijās bibliotēkās nenotiek ārējā izsniegšanas punkta darbība. Pagastos ir atsevišķa lasītāju grupa, kuriem nokļūšana bibliotēkā ir apgrūtināta. Ir izveidojusies prakse, ka šiem lasītājiem darbinieces grāmatas piegādā mājās vai ar sociālā dienesta darbinieka (tas ir izdevīgi, jo viens sociālais darbinieks apkalpo vairākus pagastus), radnieku vai kaimiņu starpniecību.

Lai nodrošinātu iedzīvotāju pieprasījumu, veicot krājuma komplektēšanu tiek izvērtēta jaunieguvumu iegāde. Ņemot vērā pagastu bibliotēku ierobežoto budžetu, skrupulozi tiek vērtēta grāmatu iegāde un preses izdevumu abonēšana, apzinot lasītāju vēlmes.

Pagastu darbinieces veiksmīgai pakalpojumu nodrošināšanai min sadarbību ar citām iestādēm un institūcijām un saikni ar vietējo kopienas.

Pārskata periodā bibliotēkā nodrošināti VPVKAC pakalpojumi. Iedzīvotājiem tiek sniegti citi pašvaldības pakalpojumi, tai skaitā, pieņemti iedzīvotāju iesniegumi, sniegtas konsultācijas portāla latvija.lv izmantošanā, pieņemti maksājumi par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, NĪN samaksa, kā arī bibliotēka katru mēnesi pieņem iedzīvotāju patērētā ūdens rādījumus, veic marķēto sadzīves atkritumu maisu pārdošanu un uzskaiti, pieņem un veic pakalpojumu uzskaiti – notekūdeņu (kanalizācija) savākšanu un izvešanu, traktortehnikas izmantošanu, nodrošina veļas mazgāšanu maznodrošinātām personām. Bibliotēka izmanto programmu “Namejs”, reģistrē iesniegumus, regulāri tiek iesniegti transporta kompensācijas iesniegumi par bērnu vešanu uz skolām, iesniegumi, saistīti ar zemes lietošanu, dzīvojamās platības īres līgumu pagarināšanu, biedrības iesniedz pieprasījumus līdzfinansējuma piešķiršanai projektos.

5.4. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

LNCB

Pārskata periodā tika pilnveidoti esošie pakalpojumi. Vispusīgāki kļuvuši pasākumu temati un saturs, piemēram, tikšanās ar priesteri, dažādu speciālistu iesaiste pasākumos – slimnīcas galvenais ārsts piedalījās diskusijā grāmatu svētkos, radošo darbnīcu organizēšana, sabiedrības kopienu piesaiste pasākumos – gardēžu klubiņa aktivitāte pasākumā. Kā nozīmīgs bibliotēkas darbības piemērs bija rīkoti Grāmatu svētki, kas uzskatāmi par bibliotēkas pakalpojumu paplašinājumu kultūras un sabiedrības iesaistes jomā. Pasākuma laikā apmeklētājiem tika piedāvāta iespēja iepazīties ar literatūras jaunumiem, notika tikšanās ar sabiedrībā zināmiem rakstniekiem un personībām. Pārskata periodā LNCB piedalījās arī Līvānu pilsētā rīkotajos pasākumos – Ģimeņu dienās un Līvānu pilsētas svētkos, kur ar dažādām aktivitātēm gan bērniem, gan pieaugušajiem popularizējām bibliotēku un lasīšanu.

Stājoties amatā, jaunā LAN vadītāja mainīja ierasto lasītāju iepazīšanās kārtību ar mēneša jaunieguvumiem. Līdzšinējais ieradums bija veidot jaunieguvumu izstādi nedēļu pirms jauno grāmatu dienas, neizsniedzot, ļaut iepazīties ar jaunajām grāmatām. Nodaļas vadītāja uzskata, ka vajag akcentēt tieši jauno grāmatu dienu – jaunieguvumus izlikt tikai uz konkrēto dienu. Ar jauno literatūru iepazīties var sociālajos tīklos.

Pārskata periodā Multifunkcionālais jaunatnes inovāciju centrs “Kvartāls” sagatavoja projektu “Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai”, tostarp arī iesaistot LNCB un vēl divas novada filiālbibliotēkas. Projekts īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2025.–2027. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros. Ieceres īstenošanai atvēlēta ēkas 2. stāva mazāk aktīvās nozaru literatūras (N2) krājuma telpa. Šobrīd nozaru literatūras krājums sadalīts divos stāvos, jo N2 tika pārcelts uz 3. stāvu. Telpa paredzēta satikties, mācīties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. Jauniešu telpā pieejamas galda spēles, novuss, galda futbols, PlayStation un televizors, tāfeles siena radošām idejām, kā arī dažādi informācijas bukleti par jauniešiem svarīgām tēmām. Tam ir arī sava pievienotā vērtība – televizoru izmanto arī citiem mērķiem un aktivitātēm.

2025.gadā turpinām piedāvāt iespēju lietotājiem attālināti reģistrēties bibliotēkā, izmantojot bibliotēkas tīmekļa vietni www.livanub.lv ; dažus attālinātos pakalpojumus (periodikas, grāmatu rakstu skenēšana un pārsūtīšana uz klienta e-pasta adresi). Pēc lietotāja attālināta pieprasījuma tika veikta meklēšana e-resursu datubāzēs: news.lv, LNB digitālās kolekcijās - rakstu un citu materiālu pārsūtīšana pieprasītājam.

Katrs šis ieviestais jauninājums veido pamatus turpmākai sadarbībai starp iestādēm un sabiedrības kopienām, piesaista apmeklētājus, sekmē izsniegumu pieaugumu, stiprina bibliotēkas identitāti un paplašina tās atpazīstamību ārpus novada robežām.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Ik gadu bibliotēkas attīsta un modernizē sniegtos pakalpojumus. Divās iestādēs pašvaldību KAC pārtapuši par VPVKAC, tātad novadā kopā jau piecās no sešām bibliotēkām. Abās strādā pa vienam darbiniekam. Ir izaicinoši izpildīt pamatdarba funkcijas un visus papildus pienākumus. Arī vienīgā, kurā nav VPVKAC, pilnveido savu pašvaldības KAC pakalpojumu grozu.

Darbinieces ir secinājušas, ka, veidotās digitālās izstādes piesaista auditoriju, kas nav bijusi tradicionālo pakalpojumu izmantotāja. Digitālajai informācijai ir salīdzinoši liels ietekmējošs spēks sabiedrībā.

Nozīmīgākais jauninājums 2025. gadā ir Līvānu novada pašvaldības īstenotā projekta “Mobilās daudzpakalpojumu koncepcijas izstrāde sociāli mazaizsargātām grupām Līvānos un Mažeikos”, kas tiek atbalstīts Latvijas un Lietuvas pārrobežu programmā. Projekta rezultātā iegādāts un aprīkots (interneta pieslēgums, dators, printeris) autobuss KAC funkciju un bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem, kuriem fiziski apgrūtināta bibliotēkas apmeklēšana (veselības problēmu skartie un pagastu perifērijas dzīvojošie). Cilvēkiem dzīvesvietās tiek nodrošināti visi valsts un pašvaldības KAC pakalpojumi, t.sk. dokumentu aprīte ar pašvaldību, kārtotas formalitātes ar sociālā dienesta, bāriņtiesas un citu institūciju speciālistiem. Arī šis ir kārtējais pienākums bibliotēku darbiniekiem, jo iedzīvotāju saziņa notiek caur bibliotēku. Darbinieks reģistrē pieteikumu un informāciju nodod pagastu apvienībai. No bibliotēku viedokļa šī ir laba iespēja uzlabot krājuma izmantojamības rādītājus, bibliotekāro aptvērumu un komunikāciju ar iedzīvotājiem.

5.5. Digitālie pakalpojumi

LNCB

2025. gadā piedāvā iespēju lietotājiem attālināti reģistrēties bibliotēkā, izmantojot tīmekļa vietni livanub.lv, saņemt dažus attālinātos pakalpojumus (periodikas, grāmatu rakstu skenēšana un pārsūtīšana uz klienta e-pasta adresi). Pēc lietotāja attālināta pieprasījuma veikta meklēšana e-resursu datubāzēs: news.lv, LNB digitālās kolekcijās - rakstu un citu materiālu pārsūtīšana pieprasītājam. Sociālajos tīklos tiek publicētas jauno grāmatu virtuālās izstādes.

Nepārtraukti tiek nodrošināti digitālie pakalpojumi:

- IT izmantošana,
- bezmaksas Wi-Fi izmantošana pieslēdzoties ar savām elektroniskajām ierīcēm bibliotēkas telpās un bibliotēkas teritorijā,
- datubāzes – Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēka (news.lv), Nacionālā enciklopēdija, Filmas.lv, Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālās kolekcijas, Medijpratības datubāze un citas,
- e-grāmatas – 3td e-grāmatu bibliotēka, Onleihe e-bibliotēka (vācu valodā),
- attālināta piekļuve datu bāzēm un e-grāmatām (bibliotēkas reģistrētiem lietotājiem): Letonika, 3td e-grāmatu bibliotēka,
- uzziņas un konsultācijas - precizējošās, tematiskās, faktogrāfiskās un e-pakalpojumu uzziņas un konsultācijas klātienē un attālināti,
- e-pakalpojumi – valsts, pašvaldību un komerciestāžu pakalpojumu pieejamību un īstenošanu,
- apmācības, nodarbības - lietotājiem ir iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, informācijas meklēšanā kopkatalogā, datubāzēs un citos resursos,
- piekļuve digitalizētajiem novadpētniecības materiāliem,
- e-paraksta pielietošana un autentifikācijas rīku izmantošana.

Nākas secināt, ka turpmāk darbā jāpievērš lielāka uzmanība virtuālo izstāžu veidošanai, jo informācijai, nonākot virtuālajā vidē tiek pievērsta plaša sabiedrības uzmanība.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Kā vienu no svarīgākajiem digitālajiem pakalpojumiem darbinieces min elektroniskā kataloga piedāvātās funkcijas. Bibliotēkas piedāvā arī piekļuvi e-grāmatām, audiogrāmatām un dažādām datubāzēm, kurās pieejami zinātniski raksti, enciklopēdijas un mācību materiāli. Kā arī palīdzam digitālo prasmju apguvē.

Rožupes bibliotēkā notika nodarbības senioriem – iepazīšanās ar mākslīgā intelekta iespējām ikdienā. Pārskatā minēts: “Sarunas bija dzīvas un interesantas – seniori ne tikai uzdeva jautājumus, bet arī paši izmēģināja dažādus piemērus. Seniori drošāk un ar smaidu ieskatījās mākslīgā intelekta iespējās. Mēs ticam, ka tehnoloģijas ir pieejamas jebkurā vecumā – atliek tikai sākt.”

Digitālie pakalpojumi būtiski paplašina bibliotēkas lomu un iespējas. Tie nodrošina ērtu piekļuvi informācijai, veicina izglītību un palīdz cilvēkiem pielāgoties digitālajai videi. Digitālie risinājumi padara bibliotēku par mūsdienīgu, atvērtu un ikvienam pieejamu zināšanu centru. Tāpēc bibliotēkas digitālo pakalpojumu attīstīšana ir ļoti svarīga gan tagad, gan nākotnē.

5.6. Bibliomāts

Līvānu novadā bibliomātu nav. Bet tas būtu viens no aktualizējamiem jautājumiem nākotnē pakalpojumu uzlabošanai.

5.7. 3td E-grāmatu bibliotēka

Tabula “3td E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati” reģionā kopā

	2023	2024	2025
3td E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	195	207	159
3td E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	11	16	6
3td E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	1410	1620	1856
3td E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	177	210	236

Tabula “3td E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati” LNCB

	2023	2024	2025
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	61	67	93

KISC apkopotie statistikas dati par 2025. gadu liecina, ka e-grāmatu bibliotēku izmanto tikai neliela daļa no Līvānu reģiona bibliotēkās autorizēto lietotāju skaita. Kā redzams, jauno e-grāmatu lietotāju skaits pārskata periodā ir samazinājies par 10 lasītājiem (-62,5 %), bet izsniegums pieaudzis par +11 %.

2025. gada laikā E-grāmatu bibliotēkas autorizēto lietotāju kopskaita izmaiņas galvenokārt bija saistītas ar 994 lietotāju dzēšanu no sistēmas, tai skaitā arī to lasītāju, kuriem iepriekš bija piešķirti autorizācijas dati.

Analizējot dotos skaitļus, var secināt, ka šis piedāvājums nav ļoti pieprasīts Līvānu reģiona bibliotēkās. Mūsu reģiona bibliotēkās lasītāju mērķgrupas ir daudzveidīgas, bet lielāka daļa ir *bērni un jaunieši* līdz 18 gadiem jeb 30,93 % no kopējā lasītāju skaita un *seniori* jeb 17,87 %. 2025. gadā kopā par visu reģionu ir 5914 lasītāji, no tiem bērni un jaunieši līdz 18. gadiem - 1829 (3 ir 3td lasītāji); seniori – 1057 (19 ir 3td lasītāji).

E-grāmatas kā alternatīvs lasīšanas formāta veids ir noderīgs dažādām lasītāju mērķgrupām, tomēr bērni parasti nelasa e-grāmatas un lielākā daļa senioru dod priekšroku tradicionālajām drukātajām grāmatām.

Kā redzams tabulā, LNCB pārskata periodā vietnē “**3TD e-grāmatu bibliotēka**” reģistrēti **93 lietotāji**. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, to skaits palielinājies par **+27,95 %**. Bibliotēkas darbinieki aktīvi popularizē šo pakalpojumu, izmantojot publicitātes materiālus: bukleti un skrejlapas, kā arī reklamējot šo pakalpojumu bibliotēkas tīmekļa vietnē www.livanub.lv un sociālajos tīklos. Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir pieejama informatīvā lapa/ pamācība.

Popularizēšanas nolūkos 2025. gadā AlisePAC tika izveidotas **11 www.3td.lv grāmatu kolekcijas**, kas pievienotas platformai. Lai vairāk piesaistītu lietotājus e-grāmatu lasīšanai, elektroniskajā kopkatalogā pie grāmatu aprakstiem tika pievienotas “3TD e-grāmatu bibliotēkas” saites ar **898** aprakstiem.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Iespēja elektroniski lasīt 3td.lv e-grāmatas piedāvājums tiek nodrošināta arī filiālbibliotēkās. Diemžēl laukos tas negūst īpašu atsaucību. Ir salīdzinoši daudz mājsaimniecību, kur nav interneta pieslēguma, vai darbojas ar traucējumiem un arī neizmanto datorus. Lauku iedzīvotāji ir iespieddarbu piekritēji.

Darbinieces daļu sava laika velta arī e-grāmatu reklamēšanai. Tiek veidoti informatīvi bukleti, pieslēgšanās infografikas, izsniedzot autorizācijas datus, katrs lasītājs saņem individuālu konsultāciju 3td.lv izmantošanai.

5.8. Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

LNCB

2025. gada septembrī tika veikta Līvānu novada iedzīvotāju aptauja, kurā lūdzām iedzīvotājus izteikt viedokli par bibliotēkas pakalpojumiem, pieejamību un iedzīvotāju interesi par jaunu pakalpojumu, pasākumu izveidi. Anketa bija pieejama gan elektroniskā, gan drukātā formātā, to aizpildīja 55 respondenti.

Kopsavilkumu skat. sadaļā Nr. 14 Pielikumi, pielikums Nr. 1.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Lauku bibliotēku īpatnība ir tā, ka apmeklētāji nāk ne vien saņemt iecerētos pakalpojumus, bet arī kā uz socializēšanās vietu. Sarunās savā starpā vai ar bibliotekāru izkristalizējas dažādas nianšes, ko lietotāji labprāt sagaidītu no bibliotēkas. Tā rodas idejas pasākumiem, viedokļi par preses un grāmatu iegādi, kas ir viens no argumentiem krājuma komplektēšanai.

Bibliotēkas nodrošina arī bezpersonisku ieteikumu vai jautājumu aktualizēšanu, savas vajadzības izteikt rakstiski, ievietojot šim nolūkam īpaši paredzētā kastītē.

Sutru bibliotēka veikusi anketēšanu. Pēc tās noskaidrotas lasītāju vēlmes, viedokļi par pasākumiem, abonējamās preses saraksts. Sutros labprātāk vēlas lasīt dzīvesstāstus, kriminālromānus, vēsturiskus romānus un humoru; vairākumu apmierina kopā ar sadarbības partneriem organizētie pasākumi. Bibliotēkas darbs tiek novērtēts pozitīvi.

Rožupes bibliotēka pauž viedokli, ka arī veiktais datu salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem, izmaiņu un to ietekmējošo faktoru analīze atspoguļo bibliotēkas darba kvalitāti un rezultātus.

Jaunu lasītāju piesaiste ir viens no būtiskākajiem bibliotēkas uzdevumiem, tā sākas ar mērķauditorijas izpratni. Bērniem, jauniešiem, pieaugušajiem un senioriem ir atšķirīgas intereses un vajadzības. Veikta vietējās kopienas sastāva izpēte, apzināti irdzīvotāji, kuri neizmanto bibliotēkas pakalpojumus un izstrādāti piedāvājumi, kas atbilstu viņu ikdienai un interesēm.

Lasīšanas ieradumi bieži veidojas jau bērnībā, tāpēc īpašu uzmanību pievēršam darbam ar bērniem un jauniešiem. Lasītāju piesaisti veicinām ar:

- lasīšanas konkursiem un izaicinājumiem,
- radošajām darbnīcām un tematiskajām nodarbībām,
- sadarbību ar skolām,
- populārām grāmatām.

Mūsdienu lasītāju piesaistē būtiska loma ir digitālajai videi. Tā bibliotēka kļūst pieejama arī personām, kuras to ikdienā neapmeklē klātienē. Tikšanās, izstādes, tematiskie pasākumi piesaista cilvēkus, kuri sākotnēji tikai apmeklē pasākumus, bet vēlāk kļūst par regulāriem lasītājiem.

Bibliotēka kā kopienas satikšanās vieta veicina piederības sajūtu un ilgtermiņa interesi. Jaunu lasītāju piesaiste ir ilgtermiņa process, kas prasa radošu pieeju, elastību un sadarbību ar kopienā. Tā veicina bibliotēkas ilgtspēju.

Rožupes bibliotēkā secināts, ka jaunu lasītāju piesaiste nav vienreizēja kampaņa, bet gan nepārtraukts darbs, kurā jāpielāgojas sabiedrības pārmaiņām un jāklūst par nozīmīgu ikdienas dzīves daļu.

5.9. Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

LNCB

Infrastruktūra ir pielāgota personām ar īpašām vajadzībām ēkas pirmajā stāvā. Bibliotēkas centrālā ieeja un Straumes zāles durvis nodrošina ērtu piekļuvi lietotājiem ratiņkrēslā. Telpu izkārtojums ir izveidots tā, lai personas bibliotēkas pirmajā stāvā var brīvi pārvietoties ar ratiņkrēslu vai citiem pārvietošanās palīgīdzekļiem – plaukti ir izvietoti plaši ar brīvām ejām starp tiem. Jaunajām māmiņām ar bērniem ratiņos iespējams izbraukt starp plauktiem un netraucēti izvēlēties grāmatas vai žurnālus.

Personas cilvēki ar īpašām vajadzībām bez asistenta palīdzības fiziski nespēj apmeklēt bibliotēku, tāpēc viņi pasūta grāmatas attālināti, un viņu tuvinieki nogādā uz mājām izvēlēto literatūru. Vajadzības gadījumā bibliotekāres pēc lasītāju pieprasījuma nepieciešamo literatūru no otrā un trešā stāva nogādā pirmajā stāvā. Īpaša uzmanība tiek veltīta lietotājiem ar psiholoģiska rakstura problēmām, mierīgi un saprotoši noskaidrojot viņu vajadzības un vēlmes.

Slidenā laikā ēkas ārpusē un telpās tiek novietota brīdinājuma zīme "Uzmanību slidens".

Pilsētas ģeogrāfiskais izvietojums ir garumā abpus Rīgas ielai, Dubnas abos krastos. Otrpus Dubnai dzīvojošajiem senioriem un ar īpašām vajadzībām tiek nodrošināta grāmatu apmaiņa.

Sabiedrībā aizvien aktuālāka kļūst nepieciešamība veicināt iepriekš minētu personu socializēšanu, tai skaitā arī brīvu piekļuvi visiem bibliotēku pakalpojumiem, arī pasākumiem. Runa nav tikai par kustību traucējumiem, bet, piemēram, par vājredzību, vājdzirdību un cita veida funkcionāliem ierobežojumiem. Šo problēmu novēršanai nepieciešami palīgīdzekļi – specializētas komunikācijas ierīces vai personāla klātbūtne, piem., surdotulks. Lai sasniegtu šādu līmeni, nepieciešams liels finansiāls ieguldījums.

LNCB ir arī pozitīvi piemēri: Latvijas Nedzirdīgo savienības Daugavpils reģionālā biedrība saviem Līvānu teritoriālās grupas biedriem bibliotēkā organizē tikšanās. Nākotnē šajā segmentā būtu jāizvērs mērķtiecīgāka sadarbība.

LNCB ir notikusi tikšanās ar rakstnieci, dramaturģi, scenāristi, atdzejotāju Francisku Ermleri, kura demonstrē, ka arī izaicinājumi ir pārvarami un, neskatoties uz savām problēmām, var dot sabiedrībai iedvesmu un pienesumu ar savu radošo darbību.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Trijās bibliotēkās ir nodrošināta neierobežota pakalpojumu saņemšana apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām un vecākiem ar bērnu ratiņiem. Pirms ieejas šajās ēkās ir izveidota uzbrauktuve.

Lai iekļūtu Rožupes bibliotēkā, ir iegādāta speciāla uzbrauktuve pa kāpnēm, ko uzliek tikai vajadzības gadījumā. Ārpus ēkas ir zvana poga, lai apmeklētājs dotu signālu par vēlmi iekļūt

iestādē. Personīgajam asistentam, kurš apkalpo cilvēkus ar īpašām vajadzībām, tiek sniegta palīdzība lasāmvielas izvēlē.

Divās bibliotēkās nav nodrošināta pieejamība šīs kategorijas personām. Viena no tām atrodas daudzdzīvokļu mājā, kurai nav sakārtotas īpašuma tiesības. Līdz ar to sarežģīti risināt arī uzbrauktuves jautājumu.

Otra bibliotēka izvietota pašvaldības ēkas otrajā stāvā. Uzbrauktuve ir tikai līdz 1. stāva ieejas durvīm. Darbinieces apkalpošanas jautājumus risina individuāli ar katru personu, kurām ir īslaicīgas vai jau zināmas ilgstošas pārvietošanās vai cita veida problēmas. Pakalpojumi tiek sniegti, izejot ārā pie apmeklētāja vai piegādāti mājās.

Uz katru pagastu 1x nedēļā izbrauc pagastu apvienība un citi speciālisti, piem., sociālais dienests ar mobilo KAC busu. Arī bibliotekārie pakalpojumi pagastu perifērijās dzīvojošajiem vai iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām tiek nodrošināti, izmantojot multimobily busa izbraukumus. Tiesa, šis jauninājums pagaidām ir vēl sākuma stadijā un pilnveidojams, bet priekšdienās tā būs neatsverama iespēja pakalpojumu sniegšanai un komunikācijas uzturēšanai ar lauku kopienu, stiprinās piederības sajūtu, veicinās vienlīdzību un teritoriālo līdzsvaru, mazinās perifērijas iedzīvotāju atstumtības risku, nodrošinot iekļaušanu pakalpojumu aprītē.

5.10. Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā

NOVADĀ KOPĀ

Pielāgotās literatūras pakalpojums tiek nodrošināts piecās bibliotēkās: četrās filiālbibliotēkās un LNCB.

Tabula "Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā" kopā novadā

	Grāmatu skaits kopā novadā		+/-%, salīdzinot ar 2024. gadu
	2024	2025	
Grāmatas palielinātā drukā	11	8	-27,3 %
Grāmatas vieglajā valodā	6	23	+283 %
Klausāmgrāmatas	54	46	-14,8 %

Pielāgotās literatūras izmantotāji novadā ir 57 cilvēki. Izsniegums – 90 eksemplāri.

Grāmatas tiek izsniegtas bibliotēkās un ārējos apkalpošanas punktos. Lielākais izsniegums ir bijis Rožupes bibliotēkā, jo aptverti ir gan pagasta iedzīvotāji, gan aprūpes centra iemītnieki.

Šo literatūru izmanto ne vien cilvēki ar sarežģītām redzes problēmām, bet arī tādi, kas jūt redzes pasliktināšanos. Vieglajā valodā izdotās grāmatas lasa seniori un cilvēki ar vājāku uztveri.

Bibliotēkā pieejamas arī šāda formāta bērnu grāmatas. Tās iecienījuši vecāki, kuru bērni nupat sāk mācīties lasīt un citu tautību bērni. Grāmatās ir lieli burti un viegli uztverams teksts.

Salīdzinājumā ar klausāmgrāmatām pieprasītākas ir palielinātajā drukā un vieglajā valodā izdotās grāmatas. 2025. gadā sadarbībā ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku notika aktīvāka literatūras rotācija, kas palielināja arī iedzīvotāju interesi par krājumu. Lasītāji atzinīgi novērtē piedāvāto iespēju, bet vienlaikus vēlētos lasīt jaunāko un aktuālāko literatūru. LNerB piedāvājums ne vienmēr ir lasītājiem saistošs, tāpēc iespēju robežās cenšamies pasūtīt jaunizdoto un saistošāko literatūru. Saņemtās grāmatas ir lielas, mīkstos vākos. Seniori izsaka neapmierinātību par formātu, ir par smagu un neparocīgi.

Par pielāgotās literatūras pieejamību informējam apmeklētājus tieši uzrunājot un parādot pieejamo literatūru, ar viņu uzticamības personu starpniecību, kā arī ievietotajam informāciju bibliotēkas sociālajos tīklos un internetvietnē. Ņemot vērā, ka 2025. gadā palielinājies pieejamo grāmatu skaits, tad sadarbojamies un iesakām arī citām Līvānu novada filiālbibliotēkām apzināt sava pagasta cilvēkus, kuriem noderētu šī literatūra.

Izaicinājumi

Līvānu novadā pielāgotā literatūra nav ieguvusi lielu popularitāti. Daļa šīs kategorijas iedzīvotāju objektīvu un subjektīvu iemeslu dēļ vispār neizmanto šo pakalpojumu un neapmeklē bibliotēku. Patiesos iemeslus var tikai nojaust. Tie varētu būt veselības stāvoklis, mobilitātes ierobežojumi, iespējams arī psiholoģiskās barjeras. Trūkst sadarbības un atsaucības no sociālā dienesta, lai varētu aptvert pēc iespējas lielāku personu loku, kam pielāgotā literatūra būtu noderīga.

Kā risinājums būtu bibliotēku individuāla pieeja – piegāde uz konkrētu adresi, sadarbība ar sociālo dienestu, personīgo asistentu vai uzticamo personu piesaiste, mobilā KAC piesaiste. Minētie risinājumi veicinātu kopienu sociālo iekļaušanu un iekļaujošu kultūrvidi.

Audio grāmatas nav guvušas atsaucību, jo lai tās klausītos CD formātos, nepieciešamas speciālas atskaņošanas ierīces, kuru bibliotēkai nav, un nav arī mērķgrupai, kura to visbiežāk izmantotu – seniori.

5.11. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

LNCB

Pakalpojumi un pasākumi tiek nodrošināti visiem iedzīvotājiem kultūras, radošās darbības, izglītības, pētniecības, informācijas ieguves un komunikācijas vajadzībām neatkarīgi no vecuma, dzimuma, sociālā stāvokļa, etniskās piederības, funkcionālajām spējām vai citām atšķirībām. Nodrošinot bibliotēkas pakalpojumus un organizējot pasākumus cenšamies aptvert pēc iespējas dažādāku mērķauditoriju, neizceļot kādu no tām īpaši. Piemēram, Grāmatu svētki un Dzejas dienas aptvēra plašu mērķauditoriju loku, sākot no bērniem līdz senioriem, nodrošinot katrai grupai kādu īpašu un pārdomātu aktivitāti, bet pulcinot tos visus kopā vienotā pasākumā.

Iedzīvotāji aktīvu interesi izrādīja par tikšanās pasākumu ar mūziķi, diplomētu vēstures bakalauru, pedagoģijas maģistru, vēstures doktorandu Arni Slobožaņinu un literatūrzinātnieku un rakstnieku Valentinu Lukaševiču – 71 apmeklētājs. Pasākuma mērķis bija popularizēt Eiropas autoru dienu. Pasākums bija paredzēts pieaugušo auditorijai.

Bet sniedzot bibliotēkas pakalpojumus ikdienā, izkristalizējās arī atsevišķas mērķgrupas, un arī interešu grupas, piem.,

- sociāli mazaktīvā sabiedrības daļa – vairāk apmeklē IRAN, izmanto e-pakalpojumu pieejamību, daudz laika pavada bibliotēkā,
- aktīvie lasītāji –darbspējas vecuma iedzīvotāji un pensionāri, kuri pamatā izmanto bibliotēkas krājumu, atpūtai, izklaidei un redzesloka paplašināšanai,
- nodarbinātie un izglītojamie – strādājošie un jaunieši un studenti, kuri bibliotēku apmeklē ārpus darba, mācību un studiju laika, visbiežāk sestdienās.
- lasītavas klienti – seniori, kuri savu brīvo laiku pavada bibliotēkā, lasot abonēto presi un komunicējot savā starpā,

Apmeklētājus var iedalīt arī interešu grupās:

- kultūras un radošo aktivitāšu cienītāji - izstāžu, dzejas pasākumu, pasākumu ar autoru līdzdalību apmeklētāji, literatūras cienītāji.
- praktisku iemaņu ieguvēji - radošo darbnīcu dalībnieki, sēklu maiņas punkta atbalstītāji,
- digitālās informācijas izmantotāji - apmeklētāji, kas regulāri izmanto datorpakalpojumus,
- brīvā laika pavadītāji - jauniešu istabas apmeklētāji.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Bibliotēkas pielāgojas dažādu mērķgrupu vajadzībām, kļūstot par vietu, kur satikties, mācīties un iedvesmoties. Katrs apmeklētājs var atrast sev piemērotus resursus. Pārskata periodā tika nodrošināti pakalpojumi plašam sabiedrības lokam atbilstoši daudzveidīgajām bibliotēkas apmeklētāju interesēm, vajadzībām.

Līvānu novadā dominē sekojošas apmeklētāju mērķgrupas:

- strādājošie,
- bezdarbnieki,
- seniori,
- maznodrošinātie,
- ģimenes ar bērniem,
- kopīgu interešu grupas,
- mājsaimnieces.

Retāk tiek pieminēti uzņēmēji. Acīmredzot finansiālais nodrošinājums atsvēr vajadzību pēc bibliotēku pakalpojumiem.

No pagastu bibliotēkām ir lieliski piemēri darbam ar senioriem. Vadītāja aktīvi piedalījies ekskursijas organizēšanā uz Cesvaines pili, pa ceļam apskatot arī privāto rokdarbu muzeju un kazu fermu. Tiek pieminēti trīs veiksmīgākie pasākumi ar senioru līdzdarbošanos: ”Rabarberu svētki”, “Mans 1. septembris” un “Ceļojumu valdzinājums”. Sutru bibliotēka iesaista ne tikai sava pagasta cienījamā vecuma iedzīvotājus, bet arī Līvānu senioru apvienības “Līvānu pīlādzis” dalībniekus. Par veiksmīgo darba procesu liecina līvāniešu teiktais: “Nu, tagad mēs esam deklarēti Sutru bibliotēkā!”. Tas bibliotēkarei rada patīkamu gandarījuma sajūtu par savu darbu.

Maznodrošinātie, bezdarbnieki, arī seniori saņem atbalstu e-pakalpojumu veikšanai un datorlietošanas konsultācijas.

Mājsaimniecēm organizētas radošās darbnīcas ar dalīšanos praktiskajā pieredzē. Piem., Rožupes bibliotēkā “Dalies ar savu pieredzi un iedvesmo citus”. Pēcpusdienas tika piepildītas ar stāstījumiem par sava hobija atrašanu, darbošanos amatniecībā, jaunu ideju meklēšanu, sadarbību ar vietējo kopienu, vēlmi iesaistīties radošās aktivitātēs. Par ikdienu kļuvuši arī ģimeņu apmeklējumi. Bērni var krāsot viņiem sagatavotos zīmējumus, spēlēt galda spēles, kamēr vecāki izvēlas sev nepieciešamo literatūru vai strādā pie datora.

5.12. Uzziņu un informācijas darbs

LNCB

Bibliotēka sniedz tematiskās, faktogrāfiskās, precizējošās un adresālās uzziņas. Veicot uzziņu un informācijas darbu, tiek izmantoti visi bibliotēkās pieejamie resursi – uzziņu literatūra, dažādu tīmekļa vietņu resursi, abonētās un brīvpieejas datubāzes. Bibliotēkas apmeklētājiem un novada/reģiona/skolu bibliotēku darbiniekiem uzziņas tiek sniegtas gan klātienē, gan telefoniski, gan izmantojot e-pastu, gan sazinoties sociālajos tīklos.

Bibliotēkā tiek rasti risinājumi e-pakalpojumu jomā, atrisinātas neskaidrības e-parakstu lietošanā un autentifikācijas rīku izmantošanā, sniegta palīdzība darbā ar tiešsaistes maksājuma platformām un elektronisko norēķinu sistēmām. Nereti apmeklētājiem trūkst kompetences – ir sarežģīti saprast tehnisko valodu un veicamās opcijas, sazinoties ar tiešsaistes apkalpošanās vides operatoriem, tāpēc bibliotēkār ir starpnieks starp pakalpojuma sniedzēju un pakalpojuma ņēmēju. Līdztekus ierastajām konsultācijām IT izmantošanā, tiek sniegts atbalsts maksājumu veikšanā, rēķinu un bankas konta izdruku sagatavošanā, e-veidlapu aizpildē un iesniegšanā dažādās institūcijās, piem., Augstākajā tiesā, Ģeotelpisko zemes platību apmaksai, vīzas apstiprināšanai, Go3 pieslēgšana, medicīnas datu izsekošana un dažādi citi. E-pakalpojumu sniegto uzziņu skaits saglabājas iepriekšējā gada līmenī - 371.

Skolēniem un studentiem tematiskās uzziņas tiek sniegtas saistībā ar mācībām, zinātniski pētnieciskajiem darbiem un skolās organizētajiem izziņošanas projektiem. Pieaugušajiem sniegtas pārsvarā sadzīviska rakstura tematiskās izziņas.

Visas klātienē un attālināti sniegtās bibliogrāfiskās un e-pakalpojumu uzziņas tiek uzskaitītas bibliotēkas dienasgrāmatās. Uzziņas pārskata periodā bijušas par visdažādākajiem tematiem, piem., māksla runāt, skolotāju profesionālās izdegšanas sindroms, patērētāju tiesības, rīcība utt., filozofiskās domāšanas virziens – eksistenciālisms, pētījumu metodoloģija u. c.

Pārskata periodā darbinieki reģistrējuši 94 bibliogrāfiskās uzziņas. Uzskaitīto uzziņu skaits 2025. gadā samazinājies – lasītāji arvien veiksmīgāk patstāvīgi orientējas krājuma izvietojumā un ne visas sniegtās uzziņas darbinieki bija pierēģistrējuši.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Uzziņu un informācijas darbs ir viena no svarīgākajām bibliotēku funkcijām, jo tas nodrošina lietotājus ar nepieciešamo informāciju mācībām, darbam un personīgajai izaugsmei. Tāpēc mērķis ir palīdzēt cilvēkiem atrast precīzu, uzticamu un savlaicīgu informāciju dažādos informācijas avotos.

Uzziņas tiek sniegtas gan klātienē, gan pa telefonu, e-pastu vai tiešsaistē. Informācijas darbs ir cieši saistīts ar uzziņu darbu un ietver informācijas meklēšanu, apkopošanu un izvērtēšanu. Sniegtas konsultācijas kā patstāvīgi meklēt informāciju, kā pareizi izmantot katalogus un kā kritiski izvērtēt atrasto informāciju. Tas ir īpaši svarīgi mūsdienās, kad informācijas apjoms internetā ir ļoti liels.

Minētās raksturīgākās sniegtās izziņas pēc satura klasificējamās vairākās plašākās tematiskajās kategorijās:

- elektroniskā kopkataloga izmantošana,
- datubāzu pieejamība,
- e-pakalpojumi,
- personu autentifikācijas rīki pielietošana,
- elektronisko norēķinu līdzekļu izmantošana,
- dokumentu aizpildīšana, elektroniska iesniegšana,
- attālināta komunikācija ar valsts iestādēm, to internetvietnēm,
- darbs ar biroja programmām, fotogrāfiju apstrāde,
- VPVKAC un KAC pakalpojumi,
- dažādi sadzīviski jautājumi,
- viedierīču izmantošana,

Apmeklētāji vislabāk novērtē individuāli sniegtās izziņas un konsultācijas. Sniedzot uzziņas tiek izmantoti visi bibliotēkās pieejamie resursi – krājums, e-katalogs, internetvietnes, datubāzes, novadpētniecības resursi, LNB digitālie resursi u.t.t.

5.13. Bibliotēkas izglītojošā darbība

LNCB

Visi bibliotēkas sniegtie pakalpojumi vērsti uz iedzīvotāju vispusīgu izglītošanu. Bibliotēka ieņem arvien lielāku lomu izglītojošu informācijas resursu radīšanā un pārvaldībā.

Dažus organizētos pasākumus varētu izcelt kā īpaši veiksmīgus:

- Līvānu 1.vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotājas Sandras Kivlenieces lekcija “Latgaliešu literatūra laiku lokos”,
- Permakultūras biedrības pārstāvju informatīvi izzinošā lekcija Sēklu maiņas punkta atklāšanas pasākumā,
- dziedātājas Leilas Alijevas meistarklase “Autentiska balss – Tavs spēks”,
- Tautas diktāta norise, organizējot diktāta rakstīšanu klātienē bibliotēkā.

Lai ekonomētu resursus, LNCB atbalstīja iecerī par digitālo prasmju mācību organizēšanu izglītības pārvaldē, sniedzot informatīvu un konsultatīvu atbalstu interesentiem.

LNCB regulāri sniedz konsultācijas individuāliem pieprasījumiem par elektronisko resursu un IT izmantošanu. Bibliotēka ir piedāvājusi, bet nav guvusi no iedzīvotājiem atsaucību organizēt grupu apmācību nodarbības. Tam ir savs izskaidrojums – konsultācijas nepieciešamas gados vecākās paaudzes un savrup dzīvojošajiem apmeklētājiem. Viņi jūtas ērtāk, vieglāk uzdot precizējošus jautājumus, un aizvien aktuāls jautājums par personu sensitīvo informāciju.

IRAN organizē izglītojošas aktivitātes un konsultācijas par bibliotēkas elektronisko kopkatalogu, datubāzēm, e-pakalpojumiem utt.

Šis pakalpojums ir pieejams visiem apmeklētājiem, tomēr īpaša uzmanība tiek pievērsta bezdarbniekiem un senioriem kā visneaizsargātākajām mērķgrupām.

Īstenotie pakalpojumi/ palīdzība bezdarbniekiem 2025. gadā:

- pieteikties bezdarbnieka statusam un apmācību kursiem,
- darba meklēšana vakanču portālos, palīdzība CV aizpildīšanā,
- konsultācijas i-banku un e-pasta izmantošanā,
- e-paraksta lietošanā u.c.
- datorprasmes,
- konsultācijas i-banku izmantošanā,

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Bibliotēkas izglītojošā darbība vērsta uz zināšanu izplatīšanu, izglītības veicināšanu un sabiedrības intelektuālo attīstību. Šī darbība aptver pasākumus un iniciatīvas, kas pielāgotas dažāda vecuma grupām un interesēm, veicinot mūžizglītību un sabiedrības iesaisti kultūras procesos. Izglītojošās darbības mērķis ir attīstīt bērnu un pieaugušo spējas lasīt, saprast un izmantot informāciju, palīdzēt orientēties informācijas plūsmā un kritiski izvērtēt avotus.

Izglītojošās darbības mērķi tiek īstenoti praksē caur daudzveidīgiem pasākumiem un tematiskām iniciatīvām:

- vadot skolēniem bibliotekārās stundas,
- organizējot lasītprasmes nodarbības
- norādot uz patiesas informācijas avotiem,
- veicinot kritisko domāšanu interneta lietotājiem,
- piedāvājot resursus jebkura vecuma apmeklētājam apgūt jaunas prasmes un zināšanas,
- veicinot izpratni par literatūru un kultūru.

Rožupes bibliotēkā tiek organizēti senioru rīti, lai iepazītos ar MI iespējām, piedāvātas praktiskas nodarbības, kas veicina dažādu prasmju apguvi - datorprasmes, interneta izmantošana, datubāzu apguve; radošās darbnīcas – rokdarbi, dota iespēja dalīties pieredzē un mācīties no citiem.

Sutros notikušas apmācības e-adreses izveidošanā, e-paraksta un autentifikācijas rīku lietošanā. Darbiniece rosina apmeklētājus kritiski izvērtēt informāciju ne tikai tiešsaistes vidē, bet arī ikdienas komunikācijā sabiedrībā.

Rīta un Turku pagasta bibliotēkas aktīvi iesaistās informatīvi izglītojošā kampaņā “Digitālā nedēļa 2025”.

5.14. Medijpratība

LNCB

Bibliotēkas loma ir sabiedrības prasmju veicināšana kritiski izvērtēt informāciju, atpazīt dezinformāciju, identificēt viltus ziņas, pārzināt digitālās vides nianšes.

Pārskata periodā LNCSB drošāka interneta dienas ietvaros apmeklētājiem piedāvājusi:

- informatīvos bukletus “Par drošu internetu”,
- tematisko izstādi “Drošs internets”,
- informācijas dienā “Esi drošs internetā!” sniegtas 11 konsultācijas,
- konsultācijas par krāpniecību,
- viltus ziņu atpazīšana utt.

Medijpratības un informācijpratības nedēļa ir iespēja apzināties, cik svarīgi ir kritiski izturēties pret informāciju, kuru saņemam no dažādiem medijiem.

Bibliotēkas galvenais mērķis ir veicināt šo abu virzienu attīstību, uzlabot cilvēku kritiskās domāšanas prasmes informācijas, mediju un tehnoloģiju jautājumos. Nedēļas aktivitātes bieži koncentrējas uz dezinformāciju un tās atpazīšanu, kas ir aktuāla problēma mūsdienu sabiedrībā.

Aktivitātes:

- izglītojoša nodarbība Līvānu novada bibliotekāriem “Mākslīgais intelekts – iespējas un izaicinājumi”, ~~Pielikums Nr.1;~~
- izstāde “Stikla istaba. Dezinformācija”, ~~Pielikums Nr.2;~~
- informatīvie bukleti līdzņemšanai un izstādes.

Kā alternatīvu, lai izvairītos no sekām, sastopoties ar viltus un krāpnieciskajām ziņām bibliotēka piedāvā uzticamas informācijas datubāzu publikācijas un elektronisko pakalpojumu sniedzēju piedāvājumus.

Nākotnē LNCSB darba plānā jāiekļauj sabiedrības medijpratības īstenošanai paredzētas aktivitātes, kas ietvertu lekcijas un nodarbības.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Šobrīd informācijas pārbagātības laikmetā medijpratības un informācijpratības spējas vērtējamas ļoti augstu. Bibliotēkas kā uzticamu resursu piedāvātājas iesaistās medijpratības kompetenču un kritiskās domāšanas stiprināšanā.

Tabula “Medijpratības pasākumi” filiālbibliotēkās

Norises - pasākumi/mācības	Norišu skaits	Apmeklējums
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi pieaugušajiem		
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi bērniem un jauniešiem līdz 18. g.	7	64
Medijpratības mācības bērniem un jauniešiem līdz 18. g. v	6	62
Medijpratības mācības pieaugušajiem	3	12

Medijpratības aktivitātes grupām organizētas Jaunsilavu un Rožupes bibliotēkās.

Organizētas nodarbības un interaktīvi pasākumi bērniem un jauniešiem - meklēt, izvērtēt un izmantot informāciju atbilstoši mērķiem.

Novadīti vairāki droša interneta lietošanas pasākumi bērniem Vispasaules Drošāka interneta dienas, Digitālās nedēļas un UNESCO Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļas laikā, TET sociālajā iniciatīvā “Tet skoliņa bērniem”. Novadītas vairākas nodarbības radot draudzīgu un iekļaujošu vidi, kurā bērni jūtas labi un atvērti, padarot mācīšanos par abpusēju pieredzi. Senioriem tika organizētas apmācības par mākslīgā intelekta pielietojumu ikdienā.

Rožupes bibliotēkas prakses piemērs:

Medijpratības izglītošanā ietvērām

- *Kritiskās domāšanas attīstīšanu*
- *Informācijas avotu pārbaudi*
- *Atšķirības starp faktiem un viedokļiem*
- *Reklāmas un propagandas atpazīšanu*
- *Drošu uzvedību internetā*
- *Ētikas izpratni*

Piemērs: skolēni analizē ziņu rakstu un nosaka, vai tas ir uzticams.

Analīze palīdz saprast informācijas kvalitāti:

- *Kas ir informācijas autors?*
- *Kāds ir mērķis (informēt, pārdot, ietekmēt)?*
- *Vai informācija balstīta faktos?*
- *Vai ir izmantoti emocionāli paņēmieni?*
- *Vai avots ir uzticams un pārbaudāms?*

Rezultāts – cilvēks spēj pieņemt pārdomātus lēmumus un neļaut sevi maldināt.

Rudzātu bibliotēkā pārskata periodā vairākās skolēnu grupās tika izspēlēta spēle “Digitālie prātnieki”, izmantojot bibliotēkāres sagatavotos materiālus par digitālo identitāti un drošību internetā, pasākumi “Mana digitālā pēda” notika Rudzātu vidusskolā un Lūzenieku pamatskolā, pielāgojot nodarbības saturu skolēnu vecumam un prasmēm.

Sutru bibliotēkas vadītāja raksta: “Tā kā bibliotēkare pazīst visus savus apmeklētājus un zina viņu nostāju pret dažādām ziņām un ziņu avotiem, tad par ziņu patiesumu tiek runāts individuāli ar apmeklētāju vai nelielās interešu grupās. Tiek piedāvāts iepazīties ar uzticamiem informācijas avotiem, bet sociālie tīkli ir vispievilcīgākie un šīs ziņas tiek uztvertas kā patiesas. Reizēm ļoti grūti apmeklētāju pārliecināt, ka sociālo tīklu informācija lielākoties ir nepatiesa. No tā secinu, ka vēl joprojām iedzīvotājiem ir grūtības kritiski domāt un izvērtēt informāciju.”

5.15. Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums

Tabula “BIS ALISE izmantošana” Līvānu reģionā kopā

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem		
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana

Līvānu reģions <i>(Līvānu novads, Ilūkstes bibliotēkas)</i>	24 <i>(16 pašvaldību publiskās bibliotēkas, 8 skolu bibliotēkas)</i>	23 <i>(16 pašvaldību publiskās bibliotēkas, 7 skolu bibliotēkas)</i>	23	23	23
---	--	--	-----------	-----------	-----------

Bibliotēku darbinieki, piešķirot lietotājiem autorizācijas datus, iepazīstina ar autorizētā lietotāja iespējām. Viena no tām - attālināti pasūtīt un rezervēt izdevumus. Šo pakalpojumu pārsvarā izmanto lietotāji, kuri rēķinās ar savu laiku un nevēlas paši meklēt vajadzīgo izdevumu bibliotēkas plauktos. Izmantojot autorizācijas datus, iespējams arī pasūtīt izdevumus vai veidot tematisku pasūtījumu. Par rezervētiem izdevumiem lietotāji parasti tiek informēti (pa e-pastu, vai SMS/tālruņa zvans). Ar autorizācijas datiem iespējama arī piekļuve 3td.lv e-grāmatu bibliotēkai.

Tabula “*Autorizētie lietotāji*” LNCB

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	5344	5508	5457	-0,9 %
Autorizētie lietotāji kopā	2301	2481	2603	+4,7 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	157	180	122	-32,2 %

No apkopojuma var secināt, ka pārskata gadā bibliotēkā par -32,2 % samazinājās autorizēto lietotāju skaits. Iepriekšējos gados LNCB visiem aktīvajiem lietotājiem tika piešķirta autorizācija, līdz ar to pārskata periodā klāt rēķināti tikai jaunie reģistrētie lasītāji. Dati *Autorizētie lietotāji kopā* nav precīzi, jo 2025. gadā no sistēmas tika dzēsti 994 lasītāji, tajā skaitā arī tie, kuriem bija piešķirta autorizācija. Līdz ar to veidojas nesakrītība ar 2023., 2024. gados uzrādīto informāciju.

Lai veicinātu tiešsaistes kataloga piedāvāto iespēju izmantošanu lasītājiem, ieteicams pievērst lielāku uzmanību autorizācijas datu piešķiršanai un mērķtiecīgāk pozicionēt šo iespēju reģiona mērogā.

Tabula “*Tiešsaistes katalogs (AlisePAC) kā pakalpojums*”

	2024	2025	+/- %
Eksemplāru rezervēšana/ pasūtīšana	-	222	-
Lietošanas termiņa pagarināšana	-	75	-

Lietotājs autorizējies	-	1081	-
Lietotājs skatīja bibliogrāfisko ierakstu	-	131 633	-

Kā redzams tabulā, lasītāju darbības dati tikai par 2025. gadu. Par iepriekšējam gadiem datu nav, jo 2024. gada beigās Līvānu BIS ALISEs serveris tika pārcelts uz KIS centra virtuālo serveri. AlisePAC tika pieslēgta 2024. gada decembrī.

Sistēmbibliotekāre ir apkopojusi statistiku par lietotāju lokācijas vietām, pieslēdzoties tiešsaistes katalogam. Lielākais pieslēgumu skaits ir no Rīgas, tikai tad seko Līvānu novads un ir pat pieslēgumi no ārvalstīm (ja vien tā nav viltus informācija, saistībā ar *botu* uzbrukumiem). Šī informācija ļauj izdarīt pieņēmumu, ka aktīvākā kataloga lietotāju grupa ir studenti, kuri studē Rīgā un izmanto Līvānu novada bibliotēku resursus.

5.16. Iekšzemes un starptautiskais SBA

LNCB

Vispieprasītākie ir daiļliteratūras un bērnu literatūras izdevumi, savukārt nozaru literatūra tiek izmantota retāk. LNCB aktīvi izmanto iespēju pasūtīt izdevumus no citām bibliotēkām gadījumos, kad uz tiem izveidojusies rinda, bet pagastu bibliotēkās šie izdevumi ir mazāk pieprasīti. SBA grāmatu aprīte galvenokārt notiek starp novada bibliotēkām. Tomēr atsevišķi izdevumi Līvānu novada bibliotēku krājumos nav pieejami, tāpēc tie tiek saņemti no kaimiņu novadu bibliotēkām. Vienlaikus arī Jēkabpils, Preiļu novadu un Ilūkstes apkaimes lasītāji ir interesējušies par mūsu bibliotēku krājumiem. Ar Ilūkstes teritorijas bibliotēkām grāmatu apmaiņa notiek caur BIS Alise moduli SBA. Bet ar pārējo kaimiņu novadu bibliotēkām - savstarpēji vienojoties. Turpmāk nepieciešams pārskatīt izsniegšanas kārtību, lai bibliotēku sistēmā būtu iespējams korekti uzskaitīt izsniegtos eksemplārus uz citām bibliotēkām, nevis tikai reģiona ietvaros.

Līvānu novada ietvaros grāmatu apmaiņa notiek SBA modulī, izmantojot opciju *SBA pieprasījumi*. *Rotējošo kopu* izveide gandrīz netiek praktizēta. LNCB šos pienākumus veic LAN bibliotekāre.

Tabula "SBA" LNCB

SBA	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	23	59	25	-34 %	-58 %
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	565	417	450	-34 %	+8 %
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	-	20	63		+215 %
KOPĀ:	588	126	538	-121,56 %	+326 %

Uz citām bibliotēkām nosūtīto grāmatu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo periodu ir pieaudzis par 33 eksemplāriem, starpība procentu izteiksmē ir +8 %. Savukārt, pat vairāk kā uz pusi samazinājies saņemto iespieddarbu skaits. Šis salīdzinājums liecina, ka LNCB veido kvalitatīvu, vispusīgu un pieprasītu krājumu. Ņemot vērā, ka filiālbibliotēkām krājuma komplektēšanai finansējums ir nepietiekošs, iepriekšējos gados tulkotā daiļliteratūra LNCB tika iegādāta divos eksemplāros, nolūkā veidot rotējošo krājumu. Pārskata periodā vairākos eksemplāros tika nodrošinātas tikai lasītāju vispieprasītākās grāmatas.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tabula "SBA" filiālbibliotēkās

SBA	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	622	719	562	+15,59 %	-21,84 %
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	81	118	89	+45,68 %	-24,58 %
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	-	-			
KOPĀ:	703	837	651		-22,22 %

Pagastu bibliotēkās atskaites periodā samazinājies SBA apgrozījuma pieprasīto un nosūtīto dokumentu skaits vairāk kā par 20 %. Pārskata periodā būtiski dominē saņemtie iespieddarbi, pārsniedzot nosūtīto iespieddarbu apjomu. Lielāko pieprasījumu ir saņēmusi LNCB. Un tas ir loģiski – pagastu bibliotēkām finansējums krājuma iegādei krietni mazāks. Savulaik LNCB apzināti iegādājās vairākus eksemplārus, pārsvarā daiļliteratūru, lai veidotu rotējošo fondu pagastu iedzīvotāju pieprasījumu nodrošināšanai. Pieprasītākā ir bijusi tulkotā daiļliteratūra, jo oriģinālliteratūru katra bibliotēka iespēju robežās cenšas iegādāties savam krājumam. Bibliotēkās nav aktuāli iegādāties literatūru krievu valodā, jo krieviski lasošo laukos ir maz. Nepieciešamība pēc šādiem izdevumiem tiek nodrošināts caur LNCB. Liela daļa specifiskās nozaru literatūras arī tiek saņemta no LNCB. Salīdzinoši retāki ir nosūtījumi no pagastu bibliotēkām. Sutru bibliotēka pārskata periodā SBA izmantojusi tikai, lai nosūtītu 2 grāmatas. Tam kā iemesls minēts palielinātais finansējums krājuma iegādei, transporta problēma grāmatu piegādei, pārāk biežās prombūtnes viena darbinieka bibliotēkā un attālums līdz novada centram. Arī citas bibliotēkas SBA apgrozījuma samazinājumu pamato ar finansējuma kāpinājumu 2025. gadā.

Priekšdienās grāmatu piegādes jautājumu varētu atrisināt, pielāgojoties mobilā KAC busa izbraukumiem pa pagastiem 1x nedēļā.

NOVADĀ KOPĀ

Tabula "SBA" novadā kopā

SBA	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepr. gadu	
				2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	645	778	587	+20,62 %	-24,55 %
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	646	535	539	-17,18 %	+0,75 %
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits		20	63		+215 %
KOPĀ:	1291	1333	1126	+3,25 %	-15,53 %

Sasummējot kopā filiālbibliotēku un LNCB rādītājus, situācija krasi mainās - palielinās nosūtīto dokumentu skaits. Tas ir pašsaprotami, jo LNCB izdevumi tiek nosūtīti citām bibliotēkām.

SBA grāmatu aprīte tiek kārtota BIS Alise modulī SBA. SSBA pārskata periodā netika izmantots.

5.17. Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

LNCB

- Divu oficiālās statistikas avotu dati atšķiras. Bibliotēkām ir brīva izvēles iespēja, kuru portālu izmantot. Tāpēc salīdzinājuma dati nav 100 % objektīvi,
- Līvānu novadā vērojama salīdzinoši zema iedzīvotāju aktivitāte pasākumu apmeklēšanā. Ļoti jāpiedomā pie pasākumu satura izvēles. Lai pielāgotos nodarbināto iedzīvotāju iespējām, ir mainīti arī aktivitāšu norises laiki. Diemžēl tas rezultātus nav īpaši uzlabojis.
- Līvāni ir viens no attālākajiem novadiem, tāpēc jārēķinās arī, lai uzaicinātie lektori vai viesi pieklājīgā laikā varētu atgriezties savās dzīvesvietās,
- bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā kā viens no izaicinājumiem ir ierobežota grāmatu apmaiņa ārpus bibliotēkas darba laika, jo bibliotēkai nav bibliomāta. Tā ieviešana nākotnē uzlabotu pakalpojumu pieejamību dažādām lietotāju grupām, kā arī piesaistītu

jaunos lietotājus, jo viņu steidzīgajā ikdienā izpaliktu laika patēriņš fiziskam bibliotēkas apmeklējumam,

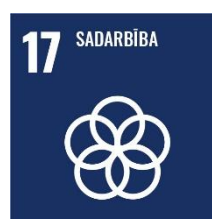
- bibliotēkas darbā kā izaicinājums iezīmējas iedzīvotāju digitālo prasmju trūkums un nepieciešamība bibliotekāriem ievērot personas datu aizsardzības prasības. Bibliotēka sniedz konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, veicinot lietotāju spēju patstāvīgi un droši izmantot e-pakalpojumus, vienlaikus ievērojot personas datu drošības principus,
- bibliotēkā ir novecojis datortehnikas aprīkojums gan bibliotekāriem, gan apmeklētājiem – tas mazina pakalpojumu sniegšanas ātrumu un kvalitāti,
- iztrūkst plašāka mēroga projektu piesaiste, kas būtu papildus finansējuma avots aktivitāšu pilnveidošanai.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Pagastu bibliotēkā neatrisināmas problēmas nav konstatētas. Izaicinājumi ir:

- darbinieku saskare ar apmeklētāju sensitīvajiem datiem, sniedzot konsultācijas pakalpojumu nodrošināšanai,
- telpu trūkums plašāka mēroga vai izstāžu organizēšanai. Izstādes izvietojumu foajē, tas rada bažas par materiālu drošību,
- darbinieku pienākumu apjoma palielināšanās sakarā ar VPVKAC funkciju nodrošināšanu,
- risks no lasītājiem saņemt izsniegtās grāmatas sabojātas – (LNERB grāmatu kopa tiek izsniegta ārējā apkalpošanas punktā Lūzenieku pamatskolā (Rudzātu pagasts), kas pēc būtības strādā ar problemātiskajiem bērniem),
- lasītāji arvien vēlas jaunas grāmatas, krājumā esošās lasa kūtri,
- traucētā vai dažreiz vispār neesošā interneta darbība sagādā problēmas pakalpojumu nodrošināšanā.

5.18. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

6. Krājums

6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:

✓ krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Krājuma komplektēšanas prioritātes pārskata gadā palikušas nemainīgas - augstvērtīgas latviešu oriģinālliteratūras, kvalitatīvas nozaru literatūras, jaunākās bērnu un jauniešu literatūras komplektēšana, tematiski daudzveidīgs periodisko izdevumu klāsts, novadpētniecības krājuma papildināšana ar jauniem iznākušiem izdevumiem. Darbinieki savās nodaļās strādā pie krājuma kvalitātes uzlabošanas – seko fiziskajam krājuma stāvoklim un izvērtē satura atbilstību.

Lasītāju un darbinieku ērtību labad, LNCB krājums BIS Alise un pēc zonējuma fiziski izdalīts atsevišķos fondos ar atšķirīgiem fondu kodiem un nosaukumiem. Aktuālās, aprītē esošās grāmatas atrodas *LNCB Abonementā* (fonda kods AB). Darbinieki, izvērtējot grāmatu pieprasījumu, tematu aktualitāti, eksemplāru skaitu, izdošanas gadu un fizisko stāvokli, ir tiesīgi tās pārvietot uz *LNCB Daiļliteratūra 2* (fonda kods AB2), *LNCB Nozaru literatūra 2* (fonda kods N2), *LNCB Krātuve* (fonda kods KRT) vai nodot norakstīšanai. Par grāmatu pārvietošanu starp fondiem, BIS Alisē veic atzīmi. Arī pārvietotās grāmatas ir pieejamas izsniegšanai lasītājiem. N2 un D2 – brīvpieejā, KRT esošās grāmatas sameklē darbinieki. Dāvinājumi no privātpersonām uzskaitē tiek pieņemti ar stingru atlasi. Grāmatas, kas netiek ņemtas uzskaitē, piedāvā citām reģiona bibliotēkām, ievietotas *LNCB Rotējošā fondā* (fonda kods V), kā arī plauktā – Lasītājs lasītājam.

LNCB IRAN vecākā bibliotekāre krājuma komplektēšanas un apstrādes darbā veido un rediģē ierakstus BIS Alise katalogā, atbilstoši MARC standartiem.

✓ informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu

Līvānu novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām ir izstrādāts vienots krājuma komplektēšanas un organizācijas politikas [dokuments](#) 2024.-2028. gadam.

2025.gada prioritātes novada bibliotēku krājumu komplektēšanā: latviešu oriģinālliteratūrai, bērnu un jauniešu literatūrai, spēlēm, jaunieguvumu iegādei angļu valodā, jaunieguvumu popularizēšana, krājuma izvērtēšana, novecojušo un nolietoto eksemplāru norakstīšana. Līvānu novada filiālbibliotēkās tulkotā ārzemju daiļliteratūra tiek komplektēta minimāli, jo pagastu bibliotēkas izmanto LNCB Rotējošo fondu. Pamatā resursi tiek komplektēti latviešu valodā. Finansējuma avots – pašvaldības budžets, dāvinājumi un bez atlīdzībā nodotās grāmatas.

6.2. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:

LNCB

Tabula “*Finansējums*” LNCB

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
				2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	15446	10699	14696	-30,73 %	+37,36 %

<i>t. sk. grāmatām</i>	12606	8020	10862	-36,38 %	+35,44 %
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	2840	2679	3140	-5,67 %	+17,21 %
<i>t.sk. pārējie (spēles)</i>		4	694		+17250 %
Pašvaldības finansējums krājumam uz 1 iedz. <u>pilsētā</u>	2,5	1,5	2,2	-36,43 %	+46,67 %
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	17057	12218	17247	-28,37 %	+41,16 %

Pašvaldības finansējums

Piešķirtais pašvaldības budžets krājuma komplektēšanai 2025. gadā palielinājies par 37,36 %, tai skaitā:

- grāmatām +35.44 %,
- preses iegādei +17,21 %,

2025. gadā iegādātas spēles par 694 EUR. Iepriekšējā periodā (2024. gadā) spēļu iegādei izlietoti tikai 4 EUR.

Proporcionāli no pašvaldības budžeta izlietoti :

- 73,91 % grāmatu iegādei,
- 21,36 % periodisko izdevumu iegādei,
- 4,72 % citu dokumentu un krājuma vienību (spēļu) iegādei.

Viss krājums kopā

Papildus pašvaldības finansētajiem jaunieguvumiem LNCB, krājumā klāt nākuši 452 eksemplāri, summa **2311** EUR. Tie ir 13,40 %:

- LNB Vērtīgo grāmatu iepirkuma projekta papildinājums par 48 izdevumiem, summa **484** EUR,
- dāvinājumi (dāvinātāji: Latvijas nacionālā bibliotēka, Bezatlīdzības) 375 eksemplāri, summa **1589** EUR,
- Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 29 eksemplāri, summa **283** EUR.

Papildfinansējums, salīdzinājumā ar 2024. gadu palielinājies par **389** EUR, starpība sastāda **+16 %**.

LNCB krājuma kopējais finansējums 2025. gadā 17247 EUR.

Izvērtējot krājuma komplektēšanas finansiālo stāvokli, rodas secinājums, ka pēdējo triju gadu laikā situācija ir mainīga. Īpaši sarežģīts ir bijis 2024. gads, kad visās pozīcijās finansējums ticis samazināts. Salīdzinot pārskata periodu ar 2024. gadu, finansējuma dinamika ir augšupejoša arī visās pozīcijās. Bet vērtējot salīdzinājumu ar 2023. gadu, augšupejoša dinamika ir tikai periodisko izdevumu sadaļā. Pārējās pozīcijās ir samazinājums.

Krājuma finansējums uz vienu pilsētas iedzīvotāju pārskata periodā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, palielinājies par 46,67 %. Šāds pieaugums skaidrojams ar to, ka 2024. gadā krājuma komplektēšanai paredzētais finansējums bija samazināts par 36,43 %. Tomēr, neraugoties uz finansējuma pieaugumu pārskata gadā, izdevumi uz vienu pilsētas iedzīvotāju vēl nesasniedz 2023. gada līmeni.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums veidojas no:
- pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem,
- LNB piešķirumi,
- dāvinājumi.

Tabula "Krājumam piešķirtā pašvaldības finansējuma sadalījums" filiālbibliotēkām

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
				2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	21509	8449	13961	-61 %	+65 %
<i>t. sk. grāmatām</i>	10771	5271	9422	-51 %	+79 %
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	3438	3178	4539	-8 %	+43 %
<i>t.sk. pārējie (spēles)</i>					
Pašvaldības finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastos	2	3	4	+44 %	+9 %

Pagastu bibliotēkās, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, vērojams pieaugums visās krājuma finansējuma pozīcijās. Tomēr finansējums jaunieguvumu iegādei vēl nav sasniedzis 2023. gada līmeni. Atšķirīga situācija veidojusies periodisko izdevumu iegādes izmaksās, jo preses abonēšana tiek veikta nevis no tekošā, bet no iepriekšējā gada līdzekļiem. Pašvaldības finansējuma apjoms uz vienu iedzīvotāju pagastos kopumā katru gadu pieaug. To ietekmē arī iedzīvotāju skaita samazināšanās laukos, kā rezultātā finansējuma aprēķins uz vienu iedzīvotāju palielinās.

NOVADĀ KOPĀ

Finansējuma dinamika triju gadu periodā bijusi svārstīga. Pēc augstākā finansējums 2023. gadā pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai sekoja būtisks samazinājums 2024. gadā - par 48

%, salīdzinot ar 2023. gadu. Pārskata periodā finansējums ir palielinājies par 49,27 %, tomēr kopējais apjoms vēl nesasniedz 2023. gada līmeni. Līdzīga dinamika vērojama arī grāmatu iegādei paredzētajos līdzekļos – pēc 43 % krituma 2024. gadā, 2025. gadā finansējums pieaudzis par 52,62 %, taču tas joprojām ir zemāks nekā 2023. gadā.

Periodisko izdevumu finansējumā svārstības ir mazāk izteiktas. 2024. gadā tas samazinājās par 7 %, savukārt 2025. gadā pieaudzis par 31,10 %, sasniedzot un pat pārsniedzot 2023. gada līmeni. Papildus krājuma veidošanā ieguldīti līdzekļi arī citos resursos, piemēram, spēlēs, kas papildina bibliotēku piedāvājumu un veicina dažādu lietotāju grupu iesaisti.

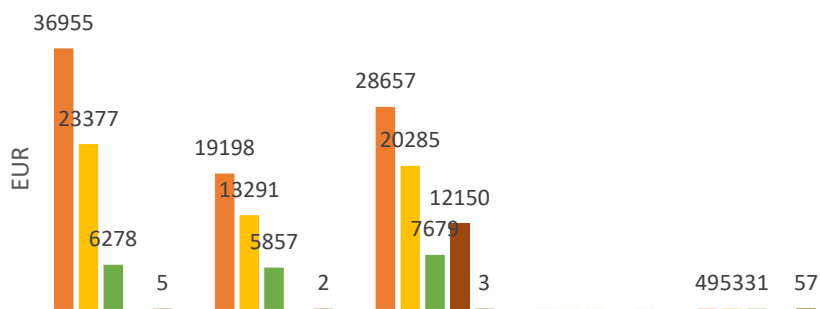
Pašvaldības finansējums krājumam uz vienu iedzīvotāju 2024. gadā samazinājās no 5,02 līdz 2 eiro, bet 2025. gadā pieauga līdz 2,85 eiro, kas ir par 42,5 % vairāk nekā iepriekšējā gadā. Tomēr arī šajā rādītājā vēl nav sasniegts 2023. gada līmenis.

Pašvaldības finansējuma apjomu krājumam uz vienu iedzīvotāju būtiski ietekmē gan kopējais krājuma komplektēšanai piešķirtais finansējums, gan iedzīvotāju skaita dinamika. Pārskata periodā šis rādītājs ir pieaudzis, tomēr tas vēl nesasniedz 2023. gada līmeni. Iepriekšējā gadā krājuma komplektēšanai piešķirtais finansējums tika būtiski samazināts. Vienlaikus iedzīvotāju skaita samazināšanās novadā ietekmē aprēķinu uz vienu iedzīvotāju, kas relatīvi palielina šī rādītāja vērtību.

Tabula “Krājumam piešķirtā pašvaldības finansējuma sadalījums” novadā kopā

	2023	2024	2025	+/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
				2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	36955	19198	28657	-48 %	+49,27 %
<i>t. sk. grāmatām</i>	23377	13291	20285	-43 %	+52,62 %
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	6278	5857	7679	-7 %	+31,10 %
<i>t.sk. pārējie (spēles)</i>			12150		
Pašvaldības finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastos, pilsētā, novadā	5,0 2	2	2,85	-7 %	+42,5 %

Krājuma finansējums novadā

	2023	2024	2025	2023 +/- % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	36955	19198	28657	-48	49
t. sk. grāmatām	23377	13291	20285	-43	53
t. sk. periodiskajiem izdevumiem	6278	5857	7679	-7	31
t.sk. pārējie (spēles)			12150		
Pašvaldības finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastos, pilsētā, novadā	5	2	3	-63	57

- Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai
- t. sk. grāmatām
- t. sk. periodiskajiem izdevumiem
- t.sk. pārējie (spēles)
- Pašvaldības finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastos, pilsētā, novadā

6.3. Krājuma rādītāji:

LNCB

Tabula "Krājuma rādītāji" LNCB

	2023	2024	2025	+/- % starpība, salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
				2023	2024
<i>Fiziskie jaunieguvumi kopā</i>	2174	1888	2130	-13,16 %	+12,82 %
t. sk. grāmatas	1164	951	1256	-18,30 %	+32,07 %

oriģinālliteratūra. daiļliteratūra	205	197	258	-3,90 %	+30,96 %
oriģinālliteratūra nozares	1085	1049	1022	-3,32 %	-2,57 %
t. sk. bērniem	416	349	442	-16,11 %	+26,65 %
t.sk. periodika	1008	933	839	-7,44 %	-10,08 %
t.sk. pārējie		1	28		
<i>Izslēgtie dokumenti</i>	6932	11218	2283	+61,83 %	-79,65 %
<i>Krājuma kopskaits</i>	89442	87137	86984	-2,58 %	-0,18 %
<i>Grāmatu krājuma apgrozība</i>	0,35	0,3	0,49		
<i>Periodisko izdevumu apgrozība</i>	0,76	0,12	0,76		

Vērtējot krājuma rādītāju dinamiku pēdējo triju gadu posmā salīdzināti tikai par pašvaldības finansējumu iegādāto, mērķprogrammās un dāvinājumos saņemto **jauniegvumu** skaits, kas ir aktuāls lasītājiem. Aprēķinos nav ņemts vērā, sakarā ar Līvānu pamatskolas slēgšanu 2024. gadā klāt nākušo izdevumu skaits.

Pēdējo triju gadu jauniegvumu dinamika ir mainīga. Viszemākie rādītāji ir bijuši 2024. gadā, pamatojums tam - samazinātais pašvaldības piešķirtais budžets bibliotēkai, jo pārsvarā krājuma komplektēšana tiek veikta no pašvaldības finansējuma. Pārskata periodā piešķirtais pašvaldības finansējums ir lielāks kā 2024. gadā, līdz ar to jauniegvumu kopējais skaits pieaudzis par 12,82 %, bet nav sasniedzis 2023. gada jauniegvumu skaitu. Salīdzinot +/- % 2023. un 2025. gadu izmaiņas samazinājums ir par 2 %.

Atskaides periodā uzmanība pievērsta jauniegvumu iegādei angļu valodā. Līdz šim bibliotēkas krājumā svešvalodās dominēja izdevumi krievu valodā. Pēdējā laikā no lasītājiem, īpaši jauniešiem, arvien biežāk izskan pieprasījums pēc literatūras angļu valodā. Šo situāciju nav iespējams būtiski mainīt gada laikā, tāpēc krājuma papildināšana tiek īstenota pakāpeniski. Pārskata periodā komplektēti 143 izdevumi krievu valodā un tikpat - 143 izdevumi citās svešvalodās, galvenokārt angļu valodā.

Salīdzinājumā ar 2024. gadu **preses izdevumu** skaits samazinājies par -10,08 %. Jāņem vērā, ka prese tiek abonēta jau iepriekšējā gada beigās, tātad - 2025. gadam no 2024. gada finansējuma. Saņemto preses izdevumu skaits arī nav sasniedzis 2023. gada līmeni. Līdz ar to ievērojami lielāks ir jauno **grāmatu** skaits – pieauguma starpība ir + 88,02 %

Pārskata gadā saņemtas 2130 jauniegvumu vienības, no tām:

- 1844 eksemplāri latviešu valodā, 86,57 %,
- 286 eksemplāri citās valodās 13,43 %.

- 1226 eksemplāri daiļliteratūra 57,56 % ,
- 370 eksemplāri nozaru literatūra 15,96 %,
- 442 eksemplāri bērnu literatūra 20,75 %,
- 28 eksemplāri spēles 1,31 %,
- 839 periodiskie izdevumi 39,39 %,

- 1281 eksemplāri oriģinālliteratūra 60,14 %.

Papildus par pašvaldības līdzekļiem saņemtajiem jaunieguvumiem LNCB krājumā 375 eksemplāri ir saņemti no **LNB un bezatlīdzības**, jeb dāvinājumi. Tas sastāda 17,61 %:

- 19 eksemplāri LNB projekta " Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskām bibliotēkām",
- 29 eksemplāri "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija",
- 327 eksemplāri pārējie dāvinājumi.

LNCB mērķis ir piedāvāt apmeklētājiem kvalitatīvu krājumu. Pie tā strādā bibliotekāre komplektēšanas darbā, nodaļu vadītāji un arī pārējie bibliotekāri. Papildus jaunieguvumu apstrādei tiek veikta grāmatu aplīmēšana ar caurspīdīgo līmplēvi. Tas, protams, ir laika un finansiālo resursu patēriņš, bet nodrošina izdevumu ilgmūžību un vajadzības gadījumā pēc lietošanas vieglāk notīrāmas.

- Vienību **norakstīšana** ir viens no krājuma kvalitātes nodrošināšanas veidiem. LNCB 2025. gadā izslēgtas 2283 vienība, jeb 2,69 % no krājuma vienību skaita. Procentuālā starpība – mīnus 79,65 % salīdzinājumā ar 2024. gadu. Ir veidoti 8 **norakstīšanas saraksti**:
- 4 novecojuši pēc satura 2140 eksemplāri, summa 626 EUR,
- 3 nolietoti iespieddarbi un citi dokumenti 73 eksemplāri, summa 404 EUR,
- 1 nozaudētie iespieddarbi un citi dokumenti 71 eksemplārs, summa 403 EUR.

Pēdējo triju gadu laikā visvairāk norakstīts ir 2024. gadā +61,83 %, salīdzinājumā ar 2023. gadu.

Norakstītie izdevumi nodoti makulatūrā Līgatnes papīrfabrikai trīs reizes 2025. gadā , par ko tiek veikts arī ieraksts Līvānu novada pašvaldības dokumentu aprites sistēmā HOP.

LNCB krājuma dokumentu **vienību skaits uz 1 lietotāju** 2025. gadā ir 51,5. Lielākais rādītājs bijis 2023. gadā 55,15 vienības. 2024. gadā 51,2 vienības. Šis rādītājs ir proporcionāls jaunieguvumu daudzumam.

LNCB krājuma dokumentu **vienību skaits uz 1 lietotāju bērniem un jauniešiem** 2025. gadā ir 35,17 , kas ir lielākais pēdējo triju gadu robežās. 2024. gadā – 26,77, 2023. gadā - 28,61. Ar katru gadu ir samazinājies bērnu un jauniešu lietotāju skaits, līdz ar to matemātiski aprēķinot jo mazāk lietotāju, jo lielāks vienību skaits uz 1 lietotāju.

Bērnu un jauniešu krājuma jaunieguvumu dinamika pēdējo triju gadu laikā ir mainīga. Arī šeit salīdzinājums veikts, neņemot vērā no skolas krājuma saņemtos iespieddarbus:

- 2025. gadā, salīdzinot ar 2024 gadu samazinājums par 57 eksemplāriem, jeb -0,11 %,
- 2024. gadā, salīdzinot ar 2023 gadu palielinājums par 83 eksemplāriem, jeb +19,95 %.

Līvānos bērni sastāda 24,93 % no kopējā lietotāju skaita. Bērnu izdevumu skaits no kopējā krājuma vienību skaita ir 17,02 %.

Salīdzinot pēdējo triju gadu krājuma **kopējo vienību skaitu**, tam ir lejupslīdoša dinamika katru gadu:

- 2024. gadā par -2,58 %,
- 2025. gadā par -0,18 %.

Procentuāli aprēķinot jaunieguvumu skaitu **pa veidiem attiecībā pret visiem jaunieguvumiem**:

- grāmatas 58,97 %, iepriekšējā gadā bija 85,3 %. Pārskata gada rādītājs zemāks, ņemot vērā skolas grāmatu pārceļšanu uz LNCB krājumu,

- periodiskie izdevumi 39,39 %, iepriekšējā gadā bija 10,47 %,
- citi dokumentu un krājuma vienības (spēles) 1,31 %, iepriekšējā gadā bija 0,04 %.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tabula "Krājuma rādītāji" filiālbibliotēkās

	2023	2024	2025	+/- %, salīdzinot ar	
				2023	2024
Jaunieguvumi kopā	3730	3156	2968	-15,39 %	-5,96 %
t. sk. grāmatas	2331	766	1029	-67,14 %	+34,75 %
oriģinālliteratūra. daiļliteratūra	756	538	464	-28,84 %	-13,75 %
oriģinālliteratūra nozares	2684	2473	2053	-7,86 %	-16,98 %
t. sk. bērniem	934	277	332	-70,34 %	+19,86 %
Izslēgtie dokumenti	4440	3375	3238	-23,99 %	-4,06 %
Krājuma kopskaits	47881	47917	47631	+0,08 %	-0,60 %
Grāmatu krājuma apgrozība	0,4	0,4	0,4		
Periodisko izdevumu apgrozība	1,5	0,02	2,46		

Pēdējo triju gadu jaunieguvumu dinamika filiālbibliotēkās kopā ir lejupslīdoša katru gadu. Iepriekšējā periodā samazinājums bija -15,39 % un pārskata periodā samazinājums par 5,99 %.

Ņemot vērā, ka preses abonēšana notiek no iepriekšējā gada budžeta, tātad pārskata periodam no finansiāli sarežģītā - 2024. gada, periodisko izdevumu skaits bija minimāls. Līdz ar to saņemto grāmatu skaita izmaiņas ir ar +34,75 % pieaugumu.

Pārskata gadā saņemtas 2968 jaunieguvumu vienības, no tām:

- 2966 eksemplāri latviešu valodā, 99,93 %,
- 1 eksemplāri citās valodās 0,03 %.
- 464 eksemplāri oriģinālliteratūra daiļliteratūra 15,63 % ,
- 2052 eksemplāri oriģinālliteratūra nozaru literatūra 69,13 % ,
- 2516 oriģinālliteratūra kopā 84,77 %
- 339 eksemplāri bērnu literatūra 11,42 % ,
- 1937 periodiskie izdevumi 65,26 %.

Par pašvaldības līdzekļiem saņemti 2706 eksemplāri, jeb 91 %.

Papildus par pašvaldības līdzekļiem saņemtajiem jaunieguvumiem LNCB 261 eksemplārs ir saņemti no **LNB un bezatlīdzības**, jeb dāvinājumi. Tas sastāda 9 %:

- 85 eksemplāri LNB projekta " Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskām bibliotēkām",
- 116 eksemplāri "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija",
- 60 eksemplāri pārējie dāvinājumi.

Pārskata gadā filiālbibliotēkās norakstītas 3238 vienības, veidoti 11 **norakstīšanu saraksti**:

- 5 novecojuši pēc satura 2173 eksemplāri,
- 5 nolietoti iespaiddarbi un citi dokumenti 1008 eksemplāri,
- 1 liekie dubleti 57 eksemplāri.

Filiālbibliotēkās norakstīšanas dinamika pēdējo triju gadu laikā pakāpeniski krītas:

- 2024. gadā samazinājuma starpība -24 %,
- 2025. gadā samazinājuma starpība -4 %.

Tātad iepriekšējos gados pietiekami rūpīgi izvērtēts krājuma stāvoklis.

LNCB krājuma **dokumentu vienību skaits uz 1 lietotāju**:

- 2025. gadā 22 vienības,
- 2024. gadā 22 vienības,
- 2023. gadā 23 vienības.

NOVADĀ KOPĀ

Tabula "Krājuma rādītāji" kopā novadā

	2023	2024	2025	+/- %, salīdzinot ar	
				2023	2024
Jaunieguvumi kopā	3730	5025	5098	+34,7 %	+1,45 %
t. sk. grāmatas	2331	1699	2285	-27,11 %	+34,49 %
t. sk. latviešu daiļliteratūra	756	538	722	-28,83 %	+34,20 %
t. sk. bērniem	934	683	774	-26,87 %	+13,32 %
Izslēgtie dokumenti	4440	3375	5522	-23,99 %	+63,61 %
Krājuma kopskaits	47881	47902	134615	+0,04 %	+181,02 %
Grāmatu krājuma apgrozība	0,4	0,4	0,47		

<i>Periodisko izdevumu apgrozība</i>	1,5	0,02	1,25		
--	-----	------	------	--	--

Summējot visu novada bibliotēku jaunieguvumu vienību skaitu kopā, konstatējama pretēja aina kā pagastu bibliotēkās. Rādītāji visās pozīcijās ir ar augšupejošu dinamiku, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Jaunieguvumu komplektēšanai iedalītais finansējums veicinājis krājuma kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju uzlabošanos. Pašvaldības vadība ir atbalstoša, novērtē bibliotēkas vajadzības, apzinās, ka vērtīga krājuma veidošana ir viens no bibliotēkas pamatuzdevumiem, lai veicinātu kultūrvides un personīgās izaugsmes attīstību sabiedrībā. Kopējais novada bibliotēku krājums palicis praktiski nemainīgs. Arī 2025.gadā veikts krājumu izvērtēšanas darbs, kopā izslēgti 5522 dokumenti.

Krājums pārskata periodā papildināts pēc sekojošiem piegādes avotiem:

- 85 % Līvānu novada pašvaldība – 4335 eksemplāri. Summa 20807 EUR – 52,79%,
- 7,6 % dāvinājumi – 387 eksemplāri. Summa 1371 EUR – 53,3%,
- 5,8 % Latvijas Nacionālā bibliotēka – 249 eksemplāri. Summa 2597 EUR – 10,2%,
- 22 % Lietotāju aizvietotās – 112 eksemplāri, Summa 527 EUR – 2%.

No krājumā uzņemtā jaunieguvumu kopskaita:

- 45 % grāmatas 2293 eksemplāri. Summa 24677 EUR – 97,2%,
- 54,5 % seriālizdevumi 2776 eksemplāri. Summa 0.00 EUR,
- 0,55 % spēles 28 eksemplāri. Summa 694 EUR – 2,7%.

- 94,4 % izdevumi latviešu valodā 4811 eksemplāri. Summa 23842 EUR – 94%,
- 2,8 % izdevumi krievu valodā 143 eksemplāri. Summa 1042 EUR – 4,1%,
- 2,8 % izdevumi citās valodās 144 eksemplāri. Summa 488 EUR – 1,9%.

- 74,5 % oriģinālliteratūra (kopā) 3798 eksemplāri. Summa 11653 EUR – 45,9%. No tām:
- 14,2 % daiļliteratūra (oriģinālliteratūra) 722 eksemplāri. Summa 7675 EUR – 30,2%,
- 60,3 % nozares (oriģinālliteratūra) 3076 eksemplāri. Summa 3977 EUR – 15,7%.

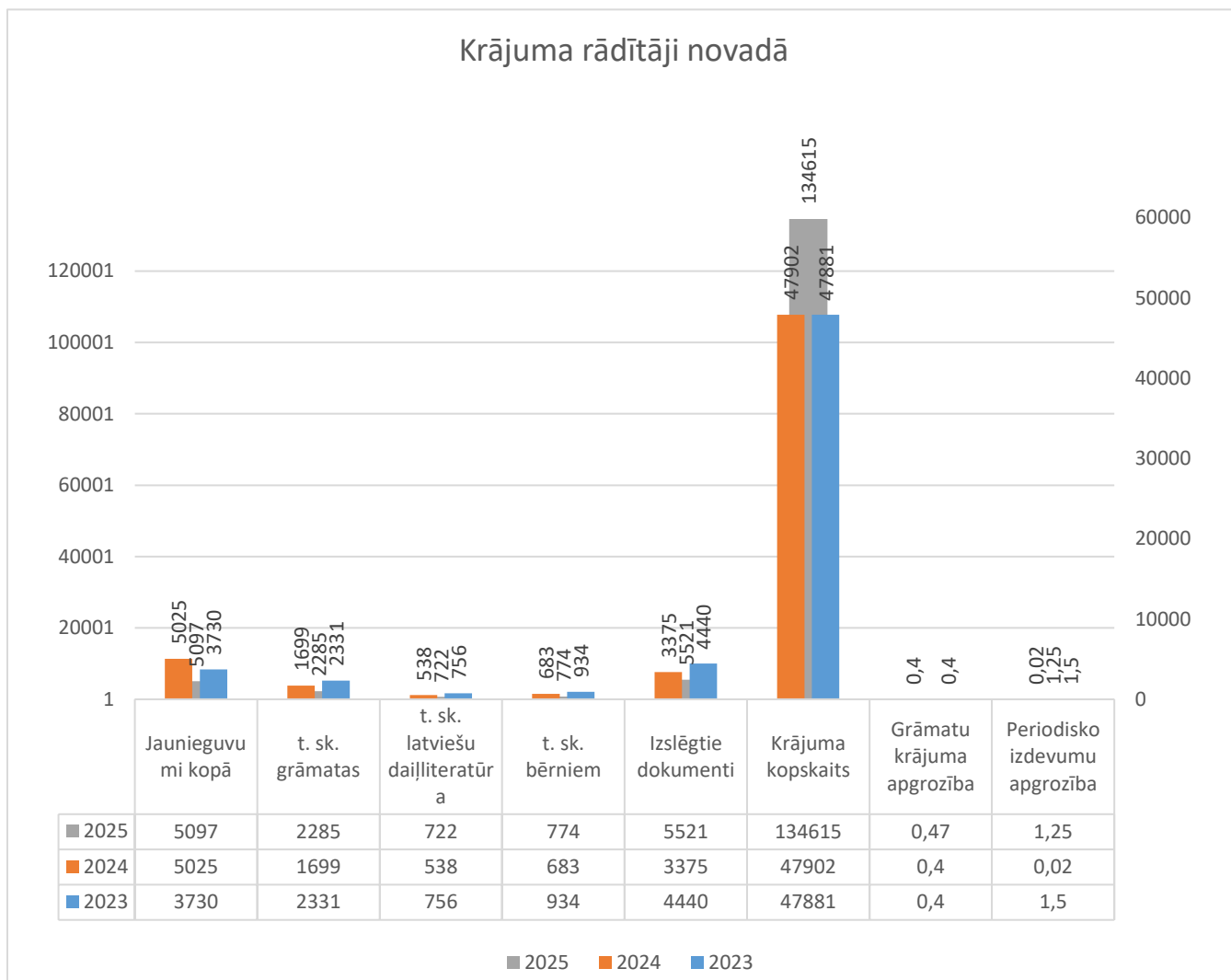
Visās novada bibliotēkās norakstīti 5522 eksemplāri, veidoti 19 norakstīšanas saraksti:

- 9 novecojuši pēc satura 4313 eksemplāri,
- 8 nolietoti iespieddarbi un citi dokumenti 1081 eksemplāri,
- 1 nozaudētie iespieddarbi un citi dokumenti 71 eksemplārs,
- 1 liekie dubleti 57 eksemplāri.

Pēdējo triju gadu vērtējumā norakstīšanas dinamika novadā kopā ir mainīga. Izmaiņu starpība ir no -24 % 2024. gadā uz +64 % 2025. gadā.

Izdevumu skaits 1 iedzīvotājam novadā:

- 2025. gadā – 35 vienības ,
- 2024. gadā – 35 vienības,
- 2023. gadā – 37 vienības.

6.4. Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā.

Krājuma komplektēšanai piešķirtā pašvaldības budžeta ietvaros bibliotēkām jānodrošina jaunieguvumu iegāde visiem apmeklētāju segmentiem, tai skaitā arī bērniem un jauniešiem.

LNCB

Jaunieguvumu dinamika bērniem un jauniešiem 2025. gadā pēdējo triju gadu laikā bijusi mainīga, ar tendenci pieaugt pēdējā gadā. Viszemākais rādītājs bijis 2024. gadā ar izmaiņu samazinājumu - 16,11 %. Pārskata periodā, uzlabojoties finansiālajai situācijai, vērojams pozitīvs izmaiņu pieaugums +26,65 %, pārsniedzot pat 2023. gada līmeni.

No bērniem un jauniešiem visiem paredzētajiem jaunieguvumiem ir:

- 82,8 % grāmatas,
- 10,9 % seriālizdevumi,
- 6,3% spēles,

- 74,2% latviešu valodā,
- 25,8% citās valodās,
- 18,1% oriģinālā daiļliteratūra,
- 9% oriģinālā nozaru literatūra,
- 27,1 % oriģinālliteratūra kopā.

Zemāk tabulā uzrādīti aprēķini par bērnu un jauniešu jaunieguvumu skaita un summas procentuālo attiecību pret jaunieguvumiem pieaugušajiem un pret jaunieguvumiem visā LNCSB krājumā. Izvērtējot aprēķinus, secināms, ka procentuāli lielāks bijis jaunieguvumu skaits **svešvalodās** pret pieaugušo krājumu ir +66 %. Vērtējot visu krājumu, jauniešu literatūra svešvalodās sastāda 39 %. Tika ņemts vērā jauniešu pieprasījums un iegādātas grāmatas angļu valodā. Savukārt tika samazināts jaunieguvumu skaits krievu valodā.

Tabula "Bērniem un jauniešiem jaunieguvumu proporcionalitāte pret pieaugušo un kopējo jaunieguvumu skaitu" LNCSB

	Jaunieguvumi bērnu un jauniešu		Jaunieguvumi pieaugušo		% pret pieaugušo		Jaunieguvumi kopā LNCSB		% pret LNCSB kopā	
	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa
Fizisko vienību kopskaits	442	3720	1688	9954	+26,2 %	+37,4 %	2130	13674	+20,8 %	+27,2 %
t.sk. grāmatas	366	3026	890	9953	+41,1 %	+30,4 %	1256	12979	+29,1 %	+23,3 %
t.sk. seriālizdevumi	48	bezbilances	791	0	+6,1 %	bezbilances	839	bezbilances	+5,7 %	bezbilances
t.sk. pārējie (spēles)	28	694	0	0	+100 %	+100 %	28	694	+100 %	+100 %
Izdevumi latviešu valodā	328	3414	1516	8738	+21,6 %	+39,1 %	1844	12152	+17,8 %	+28,1 %
Izdevumi citās valodās	114	307	172	1214	+66,3 %	+25,3 %	286	1521	+39,9 %	+20,2 %
Oriģināl literatūra (daiļliteratūra)	80	858	178	1901	+44,9 %	+45,1 %	258	2759	+31 %	+31,1 %

Origināl literatūra (nozares)	40	85	983	2475	+4,1 %	+3,4 %	1023	2560	+3,9 %	+3,3 %
Origināl literatūra (Kopā)	120	943	1161	4376	+10,3 %	+21,5 %	1281	5319	+9,4 %	+17,7 %

Pieturoties krājuma koncepcijai, procentuāli liels ir saņemto **originālliteratūras** vienību skaits - no pieaugušo 45%, kopējā jaunieguvumu skaita 31 %.

LNCB bērnu un jauniešu krājuma papildināšanā salīdzinājumā ar seriālizdevumiem viennozīmīga prioritāte dota grāmatu iegādei.

Bērnu krājums papildināts ar 28 spēlēm. Tajā skaitā iegādāts lielais galda hokejs, novietots jauniešu telpā.

Jaunieguvumu skaits sadalīts proporcionāli lietotāju skaitam:

- pirmsskolas 7 lietotāji – 89 grāmatas, summa 836 EUR,
- 1.-6. klase 191 lietotājs – 122 grāmatas, summa 1260 EUR,
- 7.-12. klase 223 lietotāji – 231 grāmata, summa 1602 EUR.

Gada beigās bērnu un jauniešu krājumā ir 9362 vienības.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Tabula "Bērniem un jauniešiem jaunieguvumu proporcionalitāte pret pieaugušo un kopējo jaunieguvumu skaitu" filiālbibliotēkās

	Bērnu un jauniešu		Pieaugušo		% pret pieaugušo		Kopā filiālbibliotēkās		% pret filiālēs kopā	
	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa
Fizisko vienību kopskaits	337	3078	2636	10883	+12,8 %	+28,3 %	2968	13961	+11,4 %	+22,1 %
t.sk. grāmtas	314		715		+43,9 %		1029	9422	+30,5 %	
Origināl literatūra (daiļliteratūra)	129	1250	335	3667	+38,5 %	+34,1 %	464	4917	+27,8 %	+25,4 %
Origināl literatūra (nozars)	12	130	2040	1287	+0,6 %	+10,1 %	2052	1417	+0,6 %	+9,2 %

Originālīliteratūra (Kopā)	142	1380	2374	4954	+6,0 %	+27,9 %	2516	6334	+5,6 %	+21,8 %
-------------------------------	-----	------	------	------	--------	---------	------	------	--------	---------

Bērnu un jauniešu jaunieguvumu vienību dinamika filiālbibliotēkās pēdējo triju gadu laikā mainīga. Liels samazinājums salīdzinājumā ar 2023. gadu -70 % finanšu trūkuma rezultātā radies 2024. gadā. 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu kāpums par +20 %, bet nesasniedzot 2023. gada līmeni.

Lielākais jaunieguvumu skaits ir bibliotēkās, kuru mikrorajonos ir skolas un organizēts aktīvāks darbs ar bērniem un jauniešiem, kam seko arī lielāks lietotāju un apmeklētāju skaits un izsniegums:

- Rudzātu bibliotēkā -92 vienības,
- Rožupes bibliotēkā – 87 vienības,
- Rīta bibliotēkā – 77 vienības,
- Jaunsilavu bibliotēkā - 46 vienības.

Turku pagasta bibliotēkā – 23 vienības, Sutru bibliotēkā - 12 vienības – divas bibliotēkas, kuru apkalpes zonā skolu nav.

No visiem bērniem un jauniešiem paredzētajiem jaunieguvumiem ir:

- 94,6 % grāmatas,
- 39 % oriģinālā daiļliteratūra,
- 4 % oriģinālā nozaru literatūra,
- 43 % oriģinālliteratūra kopā.

Pagastu bibliotēkās 25 % no visiem lietotājiem ir bērni un jaunieši.

No kopējā jaunieguvumu skaita filiālbibliotēkās 11 % ir bērnu un jauniešu. Bet, ja salīdzina tikai ar pieaugušajiem paredzēto jaunieguvumu skaitu, tad bērniem ir 12,6 %.

Pēc procentu aprēķiniem liels ir arī grāmatu skaits, jo filiālbibliotēkās seriālizdevumu bērniem nav daudz.

Vērtējot oriģinālliteratūru starp daiļliteratūru un nozarēm, lielākais pārsvars daiļliteratūras jomā.

Vajadzības gadījumā iztrūkstošos iespieddarbus saņem SBA kārtā.

Gada beigās filiālbibliotēku bērnu un jauniešu krājumā ir 9767 vienības.

NOVADĀ KOPĀ

Bērnu un jauniešu jaunieguvumu vienību dinamika pēdējo triju gadu laikā mainīga. Samazinājums salīdzinājumā ar 2023. gadu -27 % finanšu trūkuma rezultātā radies 2024. gadā. 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu kāpums par +13 %, bet nesasniedzot 2023. gada līmeni.

Tabula “Bērnu un jauniešu jaunieguvumu proporcionalitāte pret pieaugušajiem un jaunieguvumu skaitu” novadā kopā

	Bērnu un jauniešu	Pieaugušo	% pret pieaugušo	Kopā novadā	% pret novadā kopā
--	-------------------	-----------	------------------	-------------	--------------------

	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa EUR	Eksemplāri	Summa
Fizisko vienību kopskaits	781	6798	4316	18574	+18,1 %	+36,6 %	5097	25372	+15,3 %	+26,8 %
t.sk. grāmatas	756	6713	1529	17965	+49,4 %	+37,4 %	2285	24678	+33,1 %	+27,2 %
Oriģinālīteratūra (daīlīteratūra)	209	2108	513	3667	+40,7 %	+57,5 %	722	7675	+28,9 %	+27,5 %
Oriģinālīteratūra (nozares)	52	215	3023	1287	+1,7 %	+16,7 %	3075	3977	+1,7 %	+5,4 %
Oriģinālīteratūra (Kopā)	262	2323	3535	4954	+7,4 %	+46,9 %	3797	11652	+6,9 %	+19,9 %

Apkopojot LNCB un filiāļu rādītājus, bērnu un jauniešu saņemto jaunieguvumu svārstības ir mainīgas pēdējo triju gadu laikā. Negatīvā tendence parādās 2024. gadā, starpība pat -70 % no 2023. gada jaunieguvumu vienību skaita. Lai pārskata periodā jūtams procentu starpības pieaugums +20 % apmērā, tomēr tas nesasniedz 2023. gada līmeni.

No kopējā bērniem un jauniešiem saņemto izdevumu skaita ir:

- 97 % grāmatas,
- 27 % oriģinālīteratūra daīlīteratūra,
- 6,7 % oriģinālīteratūra nozares.

Krājumā novadā kopā gada beigās ir 19129 bērnu un jauniešu dokumentu vienību.

6.5. Datubāzes

LNCB

Mūsdienās, kad sabiedrība ļoti bieži saskaras ar dažāda veida dezinformāciju, ir svarīgi lietotājiem nodrošināt bezmaksas neierobežotu, un vienlīdzīgu pieeju uzticamiem datiem. Datubāzu pieejamība ir tikpat svarīga kā krājuma fizisko resursu piedāvājums. Tās tiek izmantotas dažādu mērķgrupu vajadzībām referātu, projektu, studiju darbu sagatavošanai, kultūrvēsturiskās informācijas apkopošanai, kā arī bibliotekāriem ideju ģenerēšanai.

✓ abonētās tiešsaistes datubāzes

Bibliotēka izmanto datubāzes Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēku (news.lv). Reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem tiek piedāvāta arī attālināta pieeja Letonikas datubāzes resursiem.

Papildus minētajām apmeklētājiem pieejamas šādas datubāzes: Nacionālā enciklopēdija, Medijpratības, Filmas.lv, Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālā kolekcija.

E-grāmatu datubāzes: 3td e-grāmatu bibliotēka, Onleihe e-bibliotēka (vācu valodā).

✓ pašu veidotās datubāzes

Pašu veidotu datubāžu Līvānu novada bibliotēkās nav.

✓ datubāzu izmantojuma rādītāji

Tabula “*Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums*” LNCB

Datubāze	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepr. gadu	
				2023	2024
Letonika	482	317	430	-34,23 %	+35,65 %
	(41 attālināti)	(225 attālināti)	(19 attālināti)	+448,78 %	-91,56 %
skatījumi	482	317	430	-34,23 %	+35,65 %
piekļuves sesiju skaits	218	211	224	-3,21 %	+6,16 %
	(36 attālināti)	(94 attālināti)	(10 attālināti)	+161,00 %	-89,36 %
lejuplāžu skaits	482	317	430	-34,23 %	+35,65 %
News	567	382	174	-32,63 %	-54,45 %
piekļuves sesiju skaits	97	67	50	-30,93 %	-25,37 %
lejuplāžu skaits	567	382	174	-32,63 %	-54,45 %

Lursoft laikrakstu bibliotēka www.news.lv iepriekšējos gadus bija ļoti aktīvi izmantota tieši novadpētniecības krājumu papildināšanai. Mainījušās arī lietotāju informācijas vajadzības, pieaugot interesei par citiem informācijas avotiem (ziņu portāliem, valsts iestāžu internetvietnēm utt.). Līdz ar to Lursoft laikrakstu bibliotēkas statistiskie dati salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājās par 54,5 %.

Par 91,56 % samazinājās datubāzes Letonika.lv kopējais attālināto klientu lietojums. Viens no attālinātās izmantošanas samazinājuma iemesliem saistīts ar to, ka lietotāji nepieciešamo informāciju iegūst, izmantojot alternatīvus digitālos informācijas resursus. Neskatoties uz attālinātās piekļuves izmantošanas samazināšanos, Letonikas datubāzes izmantošana klātienē ir pieaugusi par

35,65 %. Tas izskaidrojams ar to, ka lietotāji vēlas saņemt bibliotēkara atbalstu informācijas meklēšanā un konsultācijas.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

KISC projekta „Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkās” ietvaros lietotājiem tiek nodrošināta bezmaksas pieeja abonēto datubāžu resursiem www.letonika.lv un Lursoft Laikrakstu bibliotēka www.news.lv .

Letonikas datubāze tiek izmantota uzziņu sniegšanai, lietotāji izmanto uzziņu un tulkošanas sistēmu, informācija atrodama enciklopēdijās, vārdnīcās, pieejamas attēlu, audioierakstu un video kolekcijas. Skolēni un studenti izmanto latviešu literatūras bibliotēku, kur pieejami pilnteksta literārie darbi. Saņemot bibliotēkā pieslēgšanās datus, lietotājiem Letonikas resursi ir pieejami arī attālināti. Četrās no sešām vispārējās izglītības iestādēm novadā tiek abonēta datubāze “Letonika”. Skolēni to izmanto skolās.

Laikrakstu bibliotēka datubāzē www.news.lv ir aktuāla bibliotēkas novadpētniecības darbā, regulāri pārskatot reģionālo presi, tiek izkopēti raksti par novadu no “Latgales Laiks”, “Vietējā” un citiem laikrakstiem, kas nav bibliotēku krājumā. Lietotājiem visus Laikrakstu bibliotēkas piedāvātos izdevumus ir iespēja lasīt bibliotēkās.

Pašu veidotas datubāzes bibliotēkās netiek veidotas.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums” filiālbibliotēkās

Datubāze	2023	2024	2025	+/- %, salīdzinājumā ar	
				2023	2024
Letonika					
lejuplāžu skaits	1822	1584	1304	-13 %	-0,18%
News					
lejuplāžu skaits	1357	960	931	-29 %	-0,03%
KOPĀ	3179	2544	2235	-0,2%	-0,12%

Filiālbibliotēkās datubāžu izmantošana pēdējo triju gadu laikā samazinās. Pārskata periodā lejupslīde ir mazāk izteikta. Skolēni Letonikas datubāzi lielākoties izmanto skolā. Lursoft laikrakstu bibliotēka [news.lv](http://www.news.lv) izmantota vēl mazāk kā [letonika.lv](http://www.letonika.lv). Tam kā pamatojumu varētu minēt iespēju Letoniku izmantot attālināti un tās saturu izmanto skolēni, lai pilnveidotu mācību vielas apguvi procesā.

Darbinieces popularizē piedāvājumu, tomēr iedzīvotāju interese nav īpaši liela un turpina samazināties.

NOVADĀ KOPĀ

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums” novadā kopā

Dabubāze	2023	2024	2025	+/- %, salīdzinājumā ar	
				2023	2024
Letonika					
lejuplāžu skaits	2304	1901	1734	-0,17 %	-0,09 %
News					
lejuplāžu skaits	1357	960	931	-0,29 %	-0,03 %
KOPĀ	3661	2861	2665	-0,22 %	-0,07 %

Visās novada bibliotēkās kopā vērojama datubāžu izmantošanas tendences samazināties pēdējo triju gadu periodā. Pārskata periodā izmaiņu starpība nav tik liela kā iepriekšējā gadā, tomēr ir ar negatīvu kritumu līdz 1 % starpībai. Novērots, ka datubāzes biežāk izmanto sociāli un ekonomiski aktīvākā sabiedrības daļa. Šai sabiedrības grupai paplašinājušās individuālās informācijas ieguves iespējas un nodrošinājums, tāpēc retāka kļūst vajadzība pēc bibliotēkas IT un pakalpojumiem. Arī fakts par iedzīvotāju vidējā vecuma palielināšanos negatīvi ietekmē datubāžu izmantošanu. Kļūstot vecākiem, iedzīvotāji vispār retāk izmanto dator tehnoloģijas, viņiem mazinās vajadzība un interese pēc datubāžu informācijas piedāvājuma.

6.6. Krājuma un datubāžu popularizēšana

LNCB

Krājuma popularizēšana:

- jauno grāmatu dienas,
- literatūras un tematiskās izstādes,
- grāmatu prezentācijas,
- tikšanās pasākumi,
- ikmēneša saraksti ar jauno grāmatu anotācijām,
- informācija par abonētajiem preses izdevumiem tiek atspoguļota sociālajos tīklos, pievēršot uzmanību arī publikācijām jaunākajos preses izdevumos par Līvāniem, Līvānu novada cilvēkiem, notikumiem, iestādēm, ievērojamām un vēsturiskām vietām, kultūras un vēstures pieminekļiem,
- lasītāko/pieprasītāko grāmatu TOP izvietošana bibliotēkas sociālo tīklu kontos.

Datubāžu popularizēšana bibliotēkā ir svarīgs process, lai sekmētu lietotāju izpratni par pieejamajiem resursiem un palīdzētu tiem efektīvāk izmantot šīs datubāzes. Lai veicinātu datubāžu izmantošanu un popularizēšanu lietotāju vidū, informācija par pieejamajām datubāzēm LNCB atrodama mājaslapā un sociālajos tīklos, uz vietas informācija izvietota plakātu veidā pie lietotāju datoriem, uz informatīvajiem stendiem, bukleti un skrejlapas pieejami lietotājiem ņemšanai līdzī.

Lietotāju informēšana notiek reģistrēšanās laikā bibliotēkā; e-prasmju un digitālās nedēļas laikā; individuālo klātienē konsultāciju laikā.

Datubāzes Lursoft laikrakstu bibliotēka pārskata periodā tika popularizēta, piedāvājot videopamācības, mutiski (klātienē sarunā) un sagatavota informācija piedāvāta izdrukātā formātā - bukletī, plakātī, skrejlapas.

Reklamējot 3td e-grāmatu portālu, bibliotēka LNCB tīmekļa vietnē tika izvietotas videopamācības par 3td.lv un tā izmantošanu, kā arī veidotas 18 jauno grāmatu, e-grāmatu un tematiskās kolekcijas ārējā katalogā. Tās tika publicētas LNCB tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos Facebook un Instagram.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Grāmatu un datubāžu popularizēšana palīdz piesaistīt apmeklētājus, veicina lasīšanas kultūru un attīsta informācijas meklēšanas prasmes. Šī procesa mērķis ir iepazīstināt lasītājus ar bibliotēkas piedāvājumu un rosināt viņus izmantot pieejamos resursus efektīvi.

Grāmatu popularizēšana ietver dažādas aktivitātes, kas palīdz izcelt bibliotēkas krājuma bagātību:

- tematiskās izstādes: Grāmatas par konkrētām tēmām, piemēram, svētkiem, vēsturiskiem notikumiem vai aktuālām sabiedrības tēmām,
- lasītāju ieteikumi: stendi ar grāmatām, ko iesaka citi lasītāji, lai radītu kopienas sajūtu,
- grāmatu apskati: sociālajos tīklos, lai ieinteresētu dažādas auditorijas,
- jaunieguvumu popularizēšanai tiek rīkotas Jauno grāmatu dienas,
- veidoti grāmatu saraksti un izvietotas jaunieguvumu izstādes,
- informācija ievietota bibliotēku sociālajos kontos.

Datubāžu popularizēšana veicina to izmantošanu:

- bibliotēkās piedāvātas praktiskas nodarbības un konsultācijas, kurās apmeklētāji var apgūt iemaņas datubāžu lietošanā.
- apmeklētājiem pieejami līdzņemšanas sagatavotie informatīvie materiāli, brošūras un infografikas par pieejamajām datubāzēm.
- piedāvātas individuālas konsultācijas, kurās bibliotēkas darbinieks palīdz lasītājam atrast nepieciešamo informāciju.

Rožupes bibliotēka kā veiksmīgas metodes uzsver:

Interaktīvi pasākumi un spēles. Lai padarītu grāmatu un datubāžu popularizēšanu aizraujošāku, organizējam spēles, kurās dalībniekiem jāatrod noteiktas grāmatas vai informācija datubāzēs. Kā arī aktivitātes, kas saistītas ar grāmatām vai datubāzēm, piemēram, zināšanu pārbaudes spēles par dažādām tēmām.

Sadarbība ar skolu un kopienu. Organizējam izglītojošus pasākumus skolēniem, lai iepazīstinātu ar bibliotēkas piedāvājumu.

Sadarbojamies ar vietējo kopienu, lai kopīgi rīkotu pasākumus, kas veicina grāmatu un datubāžu izmantošanu.

Veiksmīgi īstenotas aktivitātes palīdz lasītājiem atklāt jaunas zināšanas un iedvesmo izmantot bibliotēkas resursus ikdienā.

Informācija tiek izveidota drukātā formātā līdzņemšanai, izvietota pie stendiem. Virtuālās vides cienītāji ar jaunumiem var iepazīties sociālajos tīklos. Arī novadpētniecības krājums tiek popularizēts veidojot tematiskas izstādes.

6.7. Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

(finansiālais piešķirums, publicitāte, izsniegums, piedāvājuma analīze)

Novadā kopā šajā programmā saņemti 104 iespieddarbi, par kopējo summu 1181,03 EUR, tai skaitā:

- LNCB 19 eksemplāri, summa 201,23 EUR,
- Filiālēs 85 eksemplāri, summa 979,80 EUR.

Veicot grāmatu pieprasījumu, komplektēšanas nodaļas darbiniece vadījās galvenokārt pēc trim kritērijiem:

- krājumā neesošā literatūra,
- lasītājus interesējošā literatūra,
- kopumā aktuāla satura izglītojoša literatūra.

Projekta rezultātā saņemts latviešu oriģinālliteratūras, tai skaitā prozas, dzejas, biogrāfiskās prozas, tulcotās daiļliteratūras; nozaru literatūras un bērnu un jauniešu literatūras, tai skaitā literāro pasaku un stāstu papildinājums.

Pagastu bibliotēkām iedalīti daiļliteratūras izdevumi; nozaru literatūras krājums papildināts ar psiholoģijas literatūru.

Izsniegumu skaits - 259. Lielākais pieprasījums ir pedagogijas, lietvedības, bērnu audzināšanas un valodniecības literatūrai, daiļliteratūras grāmatām. Nepārprotami pirmās trīs lasītākās grāmatas ir latviešu daiļliteratūra (četri izdevumi ir ar 22-26 izsniegumi grāmatai), tai seko zviedru daiļliteratūra (22 izsniegumi). Nedaudz atpaliek bērnu un jauniešu literatūra (15 izsniegumi vienai grāmatai). Diemžēl izglītojošā literatūra ierindojusies viszemākajā reitingā (pa 4 izsniegumi vienai grāmatai).

Lai lasītājiem un darbiniekiem būtu ērtāk sameklēt grāmatu kopu katalogā, aprakstos nosaukuma papildlaurkā pievienota norāde *Projekts/2025*. Visās bibliotēkās veidotas projektā saņemto grāmatu izstādes. Informācija ievietota LNCB internetvietnē un bibliotēku sociālo tīklu kontos.

LNCB:

- <https://www.livanub.lv/nosledzies-projekts-gramatu-iepirkums-publiskajam-bibliotekam-2025/>
- <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1317924486800327&set=pb.100057483646987.-2207520000&type=3>
- https://www.instagram.com/p/DREhC_wCGKq/

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Jaunsilavu bibliotēka:

- https://www.instagram.com/p/DREhC_wCGKq/
- <https://www.facebook.com/jaunsilavubiblioteka/posts/pfbid02QN2z9Q8MXZtSDeA6DUxFy559X9cXwWowubmiwX2XPWgagzRMJFV2SNcm1ZnSc9PEl>
- <https://www.facebook.com/photo?fbid=1310084460920926&set=pb.100057581524795.-2207520000>
- <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1310084517587587&set=pb.100057581524795.-2207520000&type=3>

Rīta bibliotēka

- <https://www.facebook.com/photo?fbid=877621471629209&set=a.150009624390401>

Rudzātu bibliotēkā

- <https://www.facebook.com/photo?fbid=122163510410871593&set=pcb.122163511370871593>

Sutru bibliotēka

- <https://www.facebook.com/photo?fbid=1260645756106042&set=a.460527619451197>

Turku pagasta bibliotēka

- <https://www.facebook.com/photo?fbid=1380074423822084&set=a.659616285867905>

6.8. Lasītāko grāmatu tops

Tabula “Lasītāko grāmatu tops” Līvānu novadā

	Grāmatas autors	Grāmatas nosaukums	Izdevējs	Izdošanas gads	Izsniegumu skaits
1	Daudziņa Zane	Bērnudienas Komunālijā	Zvaigzne ABC	2024	54
2	Rušmane-Vēja Andra	Spītnieki	Latvijas Mediji	2025	48
3	Makfadena Frīda	Mājkalpotāja	Latvijas Mediji	2023	39
4	Nuts Zane	Sinča neraud	Latvijas Mediji	2024	35
5	Hačatrjana Liena	Tās ir tikai sakritības	Zvaigzne ABC	2024	35

6.9. Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā

LNCB

Kopumā ņemot, bibliotēku krājums vērtējams kā kvalitatīvs, vajadzības gadījumā izmantojot arī SBA. Nereti nākas saskarties ar specifiskiem pieprasījumu tematiem nozaru literatūras jomā, ko nevar nodrošināt reģiona bibliotēkās. Visizteiktāk tas vērojams studentu pieprasījumos. Kā risinājums tiek izmantotas datubāzes un kaimiņu novadu bibliotēku krājumi.

Nav iespējams izskaust negodprātīgo lasītāju – parādnieku rīcību. Daļa ir tādi, kas pārcēlušies uz citu dzīvesvietu vai pat izceļojuši uz ārzemēm. Bet ir arī tādi, kas vienkārši ignorē bibliotēku noteikumus. Darbinieki atgādina individuālās sarunās, sūtot ziņas telefoniski, izmanto e-pasta starpniecību. Atgriezto izdevumu daudzums atkarīgs no lasītāju godaprāta. Daži noreagē un ir pateicīgi par atgādinājumu, citi turpina ignorēt.

Pēc Līvānu pamatskolas likvidēšanas 2024. gadā bibliotēkas krājums tika iepludināts LNCB krājumā. Līdz ar to vienību skaits palielinājās par 7331 eksemplāriem, kas pārsvarā nav atbilstoši publiskās bibliotēkas profilam un gandrīz netiek izmantoti. Statistikas uzskaitē tie pieskaitās klāt un

samazina vidējos krājuma izsnieguma rādītājus. Situācijas uzlabošanai būtu atkārtoti jāpiedāvā skolu bibliotēkām. Pagaidām atturamies norakstīt.

Pārskata gada nogalē no pašvaldības tika saņemta ziņa par iespējamu aizrādījumu no revidentiem par pilna krājuma inventarizāciju veikšanu skolās. Pēc saziņas ar Kultūras ministriju apstiprinājās fakts, ka pašreizējais bibliotēku likumiskais regulējums neapstiprina iespēju Bibliotēku reģistrā reģistrētām izglītības iestāžu bibliotēkām pēc IZM akreditācijas inventarizāciju veikt reizi 8 gados. Visās sešās Līvānu novada skolās bija jāveic inventarizācijas. Inventarizācijas komisijā tika norīkoti 3 LNCB darbinieki, attiecīgā pagasta bibliotēkas un skolas darbinieks. Procesu apgrūtināja tas, ka inventarizācija bija jāveic ļoti īsā laika posmā un mācību procesa laikā, un paralēli arī notika gadskārtējā visu bibliotēku inventarizācija, kurā arī piedalās tikai bibliotēku darbinieki.

Speciāliste krājuma komplektēšanas darbā ik dienas sniedz konsultācijas, lai nodrošinātu kvalitatīvu ierakstu veidošanu BIS Alise. Nereti tiek sniegtas līdz pat piecas telefoniskas konsultācijas dienā.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Organizējot krājumu, bibliotēkās lielu sarežģītumu nav. Izaicinājumiem, ar ko sastopas darba procesā, bibliotekāres spēj rast risinājumus:

- lasītāju pieprasījums koncentrējas uz jaunākajiem izdevumiem, savukārt vecākais krājums tiek izmantots ievērojami retāk,
- pieaugošās cenas ietekmē jaunieguvumu apjomu,
- ir sarežģīti grāmatu iepirkumos atrast līdzsvaru starp pieprasītajām vieglāka satura un atsevišķu lasītāju kategoriju pieprasītajām vērtīgajām nozaru literatūras grāmatām,
- krājuma kvalitātes uzturēšana,
- nepietiekamais eksemplāru skaits nenodrošina visu lasītāju vajadzības vienlaikus – šie gadījumi attiecas uz skolas bērniem un studējošo jaunatni,
- kavētāji, parādnieki - laikā nenodotās grāmatas gaida citi lasītāji.

Kā alternatīvu iztrūkstošās lasāmvielas aizvietošanai filiālbibliotēkas izmanto SBA. Bibliotēkās jāizvērtē krājumi, īpašu vērību pievēršot mazpieprasītajām krājuma vienībām. Uzstājīgāk jākomunicē ar kavētājiem. Pilsētā daļējs risinājums būtu panākams ar bibliomāta iegādi, bet cik rentabli to uzturēt laukos? Iespējams, ir vērts aizdomāties par mobilā KAC piesaisti pakalpojuma nodrošināšanai.

6.10. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

7.1. Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

LNCB

Darbs ar bērniem un jauniešiem bibliotēkā ir daudzveidīgs un dinamisks process, kas ietver ne tikai grāmatu izsniegšanu, bet arī dažādas aktivitātes, pasākumus un programmas, kuru mērķis ir attīstīt lasīšanas prasmes, izglītēt un motivēt bērnus un jauniešus. Bibliotekāra darbs šajā jomā prasa radošumu, pacietību un spēju pielāgoties mūsdienu jauniešu vajadzībām un interesēm.

- **aktīvo lietotāju skaits** bērniem līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 421, jeb 25 % no kopējā aktīvo lietotāju skaita 1689.

Vislielākais lietotāju skaits sasniegts 2024. gadā - 539, kas bija par +10 % vairāk nekā 2023. gadā, bet 2025. gadā 421, kas ir 21,89 % mazāk kā 2024. gadā, tātad vismazākais triju gadu griezumā.

- **bibliotēkus apmeklējumu** skaits bērniem līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 7783 jeb 28,6 % no kopējā bibliotēkas fizisko apmeklējumu skaita 27197.

Apmeklējumu skaita dinamika pēdējos trīs gados ir pieaugoša. Vislielākais LNCB apmeklējums sasniegts 2025. gadā: 7783, kas bija par +10,8 % vairāk nekā 2024. gadā, jeb par 758 apmeklējumiem.

Vidēji viens lietotājs vecumā līdz 18 gadiem bibliotēku **apmeklējis**:

- 2023. gadā 13,5 reizes,
- 2024. gadā 13 reizes,
- 2025. gadā 18,5 reizes.

Izsniegumu skaits bērni līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 9678 jeb 20,91 % no kopējā izsniegumu skaita.

Vislielākais izsniegumu skaits sasniegts 2024. gadā: 9714. Triju gadu izmaiņu dinamika ir mainīga. Salīdzinot % starpību 2024. gadā un 2023. gadā tā ir +24,12 %. Salīdzinot % starpību 2025. gadā un 2024. gadā, ir neliels samazinājums – 0,37 %.

Vidēji izsniegums vienam lietotājam vecumā līdz 18 gadiem:

- 2023. gadā 16 vienības,
- 2024. gadā 18 vienības,
- 2025. gadā 23 vienības.

Procentuālais aptvērums pārskata periodā bijis viszemākais pēdējo triju gadu laikā. No 41 % 2023. gadā un 46 % 2024. gadā tas 2025. gadā strauji krities uz 23,8 %.

Lietotāju skaita samazinājuma iemesli:

- samazinās pilsētā dzīvojošo bērnu un jauniešu skaits,
- zūd interese par lasīšanu un citiem bibliotēkas pakalpojumiem,
- bērniem un jauniešiem pilsētā ir daudz iespēju citur saturīgi pavadīt brīvo laiku,

- vecāku (protams, ne visiem) vienaldzīgā attieksme pret bērnu izaugsmes un pilnveidošanās iespējām.

Līdz ar lietotāju skaita kritumu, samazinās arī **bibliotekārais aptvērums** pilsētā. **Izsniegumu** skaits bērniem un jauniešiem ir palicis iepriekšējā gada līmenī, pietrūkstot tikai 36 vienībām.

Pie **apmeklējumu** skaita uzrādīti gan no BIS Alises izgūtie dati, gan bibliotēkā organizēto pasākumu apmeklētāju skaits, gan jauniešu telpas apmeklētāji. Izvērtējot datus, rodas secinājums, ka pārskata periodā pieaugums veidojies uz organizēto aktivitāšu apmeklējumiem.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Viens no svarīgākajiem bibliotēkas uzdevumiem darbā ar bērniem un jauniešiem ir veidot izpratni par bibliotēku, rosināt un saglabāt interesi par grāmatu un lasīšanu, kā arī attīstīt informācijas meklēšanas prasmes. Filiālbibliotēku kopējie rādītāji darbā ar bērniem un jauniešiem pēdējo triju gadu laikā ir mainīgi. Pārskata periodā:

- **aktīvo lietotāju skaits** bērniem līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 544, jeb 25 % no kopējo aktīvo lietotāju skaita 2141.

Vislielākais lietotāju skaits sasniegts 2024. gadā: 682, kas bija par +14,62 % vairāk nekā 2023. gadā, bet 2025. gadā 544, kas ir -20,23 % (mazāk) nekā 2024. gadā, tātad vismazākais triju gadu griezumā.

- **bibliotēkus apmeklējumu** skaits bērniem līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 6714, jeb 24,7 % no kopējā bibliotēkas fizisko apmeklējumu skaita 27197.

Vislielākais bibliotēku apmeklējums sasniegts 2024. gadā: 8197, kas bija par +54,34 % vairāk nekā 2023. gadā, bet 2025. gadā 6714 kas ir par 18,09 % mazāk kā 2024. gadā un ir pa vidu starp 2023. un 2024. gadiem.

Vidēji viens lietotājs vecumā līdz 18 gadiem bibliotēku **apmeklētājs**:

- 2023. gadā 8,9 reizes,
- 2024. gadā 12 reizes,
- 2025. gadā 12,3 reizes.

Izsniegumu skaits bērni līdz 18 gadiem 2025. gadā ir 3203, jeb 8,4 % no kopējā izsniegumu skaita.

Vislielākais izsniegumu skaits sasniegts 2023. gadā: 4006. Izmaiņu dinamika ir lejupslidoša. Salīdzinot % starpību 2024. gadā un 2023. gadā, tā ir -17,65 %. Salīdzinot % starpību 2025. gadā un 2024. gadā, kritums nav tik ievērojams, bet tāpat ir -2,91 % un ir vismazākais pēdējo triju gadu griezumā.

Vidēji izsniegums vienam lietotājam vecumā līdz 18 gadiem:

- 2023. gadā 6,7 vienības,
- 2024. gadā 4,8 vienības,
- 2025. gadā 5,9 vienības.

Procentuālais aptvērums pārskata periodā ir bijis viszemākais pēdējo triju gadu laikā. Bet tāpat aptvēruma tendence saglabājas virs 100 % no pagastos dzīvojošo bērnu skaita. Tas izskaidrojams ar

to, ka vasaru brīvdienās bērni brauc uz laukiem pie vecvecākiem un apmeklē bibliotēku. Arī skolās mācās kaimiņu pagastu vai citu novadu bērni un apmeklē arī publisko bibliotēku.

Pagastu bibliotēkās nav viennozīmīgas tendences visās iestādēs rādītājiem palielināties vai samazināties. Situācijas ir dažādas.

Lietotāju un apmeklējumu skaita samazinājums izskaidrojams:

- ar pagastos dzīvojošo bērnu un jauniešu skaita samazināšanos,
- skolas absolvējušie bērni aiziet mācīties uz citām pilsētām, un daļa no tiem kā lietotāji neatgriežas, bet jaunpienācēju maz,
- bibliotēku mazie bērni apmeklē labprātāk kā jaunieši – bērni izaug, un viņiem rodas citas intereses,
- divu bibliotēku apkalpes zonā nav skolu. Bērni mājās pārrodas vēlu, saguruši un bibliotēkas apmeklējums nav prioritāte,
- mazinās datoru izmantošanas aktualitāte bibliotēkās, jo pārsvarā mājās ir savs IT aprīkojums,
- mazinās lasītvēlme, kā alternatīvu izmanto informāciju virtuālajā vidē,
- liela ārpusstundu aktivitāte (pulciņi, neformālā izglītība) samazina bērniem iespēju apmeklēt bibliotēku,
- bērniem laukos jāpielāgojas autobusu kursēšanas grafikam.

Rudzātu bibliotēkā bērnu un jauniešu apmeklējums un izsniegums pieaudzis. No bērna kopšanas atvaļinājuma darbā atgriezušies bibliotekāre, kuras pienākumos ir darbs ar bērniem un jauniešiem. Pārskata gadā viņai arī palielināta pusslodze līdz pilnas slodzes likmei. Tas ir ļāvis pilnveidot darbu, palielināties aktivitāšu apjoms un bērnos vairojusies interese par bibliotēku. Kā veicinošs faktors ir jaunizveidotā telpa bērniem un jauniešiem ar aprīkojumu brīvā laika pavadīšanai – televizors un spēļu konsoles.

7.2. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

LNCB

Uzziņu darbs ir viena no galvenajām bibliotēkas funkcijām, kas ietver dažādu informācijas resursu un materiālu pieejamību. Bibliotekārs palīdz lasītājiem atrast nepieciešamo informāciju par dažādām tēmām, sniedzot atbalstu zināšanu iegūšanā un veicinot informācijas meklēšanas prasmes.

Bibliotekāra uzdevums apmācīt bērnus izmantot bibliotēkas resursus ir ļoti svarīgs, lai viņi apgūtu lasīšanas prasmes, attīstītu zinātkāri un iemācītos efektīvi meklēt un izmantot informāciju. Šādas apmācības palīdz saprast bibliotēkas piedāvājumu un kļūt par patstāvīgiem lasītājiem. Bērniem tiek skaidrots, kā bibliotēkā var atrast viņu vecumam piemērotas grāmatas un kā tās tiek sakārtotas plauktos (piemēram, pēc žanra, tēmas vai autora). Bibliotekārs palīdz bērniem izvēlēties grāmatas, kas viņiem šķiet interesantas, piemēram, piedzīvojumu stāstus, dzīvnieku pasakas vai zinātniskās fantastikas grāmatas.

Bērniem jāpalīdz attīstīt pamata meklēšanas prasmes, tāpēc svarīgi, ka bibliotekārs iepazīstina skolēnus ar bibliotēkas katalogu, mācot viņiem izmantot meklēšanas funkcijas, piemēram, kā atrast

grāmatas pēc autora, nosaukuma vai tēmas. Skolēni iemācās vienkāršākos paņēmienus, kā sameklēt vajadzīgo grāmatu un to rezervēt vai pagarināt grāmatas, ja nav iespējams apmeklēt bibliotēku klātienē. Diemžēl jāsecina, ka skolēni grāmatu rezervēšanu izmanto retāk nekā pieaugušie, jo viņiem grāmatu vajag tūlīt un nekavējoties. Gaidīt bērniem nav ne laika, ne gribēšanas. Izņēmums ir Bērnu žūrijas kolekcijas. Grāmatas tiek rezervētas, jo to ir maz un visiem nepietiek.

2025. gadā sniegtas uzziņas par dažādiem jautājumiem. Bērnu interesē:

- balliņu rīkošana,
- dažādas spēles telpās un svaigā gaisā,
- cilvēka uzbūve,
- uzvedības kultūra,
- jautājumi, kas saistīti ar etiķeti,
- mistiskas būtnes,
- Latvijas vēsture,
- Līvānu pilsētas vēsture un dažādi vides objekti,
- eksperimenti,
- pusaudžu problēmas u.c.

Bērnu vecākus interesē ikdienišķas lietas: kā iemācīt bērnu aizmigt savā gultiņā, pašam saģērbties un sakārtot savas mantas, kā veidot dzīvnieciskus no dabas materiāliem, vai kā pagatavot bērnam veselīgas maltītes.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Uzziņu un informācijas pakalpojumu sniegšana darbā ar bērniem un jauniešiem notiek regulāri visās bibliotēkās. Tiek sniegtas uzziņas un konsultatīva informācija par krājumu un konkrētu grāmatu pieejamību tajā. Ja nepieciešams – sniegti ieteikumi informācijas meklēšanā gan internetā, gan krājumā esošajās grāmatās un seriālizdevumos.

2025. gadā vispieprasītākās bijušas uzziņas, kas saistītas ar mācībām un studijām skolēnu referātiem, mājasdarbiem, projektiem u.tml.:

- notikumiem Latvijā un pasaulē,
- svinamās dienas,
- muzeju kultūrvēsturiskais mantojums,
- mācības,
- pārgājienu maršruti, takas,
- veselīgs dzīvesveids,
- daba, dzīvnieki,
- dažādu valstu ģeogrāfija; reliģijas, baznīcas vēsture,
- dinozauri,
- planētas,
- grāmatu lietošanas termiņš, pagarināšanas iespējas.

Pārskata periodā apzināti un apkopoti interesējošie temati un atlasītas grāmatu kopas. Uzziņu sniegšanai izmantoti visi bibliotēkā esošie resursi – iespieddarbu krājums (nozaru literatūra, daiļliteratūra, periodiskie izdevumi), abonētās datubāzes un elektroniskie resursi, novadpētniecības materiāli, tematiskās mapes u.c.

E-prasmju jautājumos tika sniegtas individuālās un grupu konsultācijas: kā noformēt prezentāciju programmā PowerPoint, kā izmantot datubāzi "Letonika", kā reģistrēties 3td e-bibliotēkā. Pārskata periodā bērni un jaunieši aicināti pilnveidot digitālo pratību bibliotēkārājās stundās. Tikuši piedāvāti pasākumi dažādām mērķa grupām – "Drošība sāks ar Tevi!", "Mobils un drošs", "Medijpratība digitālajā vidē", "Uzvedība internetā" u.c.

Bibliotēkas piedalījās organizētajos projektos un organizēja bibliotēkāros pasākumus **dažādām bērnu vecuma grupām:**

Pirmsskolas vecuma bērni – iepazīšanās ar bibliotēkām, piedāvātajām iespējām. Ekskursijas papildinātas ar skaļo lasīšanu, spēļu un rotaļu elementiem, dziesmām un skaitāmpantiem, mīklām, pasaku fragmentiem, radošām nodarbībām, tādējādi rosinot interesi par grāmatām un lasīšanu.

"Tet skoliņa bērniem" nodarbības medijpratībā pirmsskolas bērniem, par pamatu ņemot TET izstrādātos metodiskos materiālus.

Pirmklasnieku iepazīšanās ar bibliotēku, tās procesiem un grāmatu pasauli. Kļūt par reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem un saņemt katram savu lasītāja karti – tas bija liels pagodinājums mazajiem.

Pamatskolas skolēniem tika organizētas bibliotēkārās stundas un informācijpratības nodarbības. Skolēniem gūts priekšstats par krājumu, pilnveidota prasme klausīties un izteikt savas domas par dzirdēto un redzēto, saņemta informācija par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem kopkataloga izmantošanā, sistēmu "Mana bibliotēka", 3td e-grāmatu bibliotēku, LNB katalogu, datubāzēm un citiem informācijas resursiem.

Nodarbība Bibliotēku nedēļā Jaunsilavu bibliotēkā: **2. un 4. klases skolēniem** izveidot stāstus par to, kas notiek bibliotēkā naktī (izlasot Elīnas Brasliņas grāmatu "Uzzīmēsim stāstu"). No stāstiem tika izveidotas divas grāmatas un nosūtītas uz LNB bērnu un jauniešu paštaisītu izdevumu akcijai "Mana grāmata" notikumu ciklā Latviešu grāmatai 500.

Darbs ar **vecāko klašu skolēniem** pārsvarā notiek individuāli: tiek sniegta informācija par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, elektronisko katalogu, popularizētas datubāzes, "Letonika", "3td e-GRĀMATU bibliotēka", "Novadpētniecība" un lasīšanas veicināšanas programmas. Vecāko klašu skolēni bibliotēkā galvenokārt meklē informāciju, kas nepieciešama mācību procesā, kā arī satiekas ar draugiem.

Pusaudži un jaunieši piedalījās dažādos pasākumos, piem., Dzejas dienās, Karjeras nedēļas un Starptautiskās Dzimtās valodas dienas aktivitātēs, Ziemeļvalstu nedēļas aktivitātēs, Drošāka interneta dienā, Eiropas autoru dienā, Līvānu novada Grāmatu svētkos u.c.

Par divās filiālbibliotēkās un LNCB atklātajām jauniešu telpām Rožupes un Rudzātu bibliotēku vadītājas stāsta: "Pārskata periodā Rožupes bibliotēkā tika atklāta jauniešu telpa! Tagad bibliotēka ir vēl draudzīgāka un mājīgāka vieta, kur pēc garas mācību dienas var atnākt, atpūsties, uzspēlēt spēles, Xbox vai vienkārši pavadīt laiku foršā un iekļaujošā vidē.

Jauniešu telpa tapusi projekta "Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai" ietvarā. Projekts īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2025.–2027. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros.

Projekta ietvaros bibliotēkā tika izveidota telpa jauniešiem. Projektu veidoja un realizēja MJIC "Kvartāls", sadarbībā ar bibliotēku. Telpa tika iekārtota un padarīta vizuāli pievilcīga piedaloties pašiem jauniešiem. Tika labiekārtota telpa, austi paklāji un šūti spilveni, tika iegādāts krēsls, galda spēles un playstation 5. Kosmētisko remontu veica vietējie jaunieši. Arī jauniešu telpas izveide ir

būtiski ietekmējusi bērnu un jauniešu apmeklētības pieaugumu. Skolēni, labprāt nāk uz bibliotēku spēlēt videospēles, galda spēles, vienkārši atpūsties vai pildīt mājasdarbus. Nākot un jauniešu telpu, bērni arī labprāt nāk un izvēlās sev tīkamo lasāmvielu. Sakarā ar to arī izsniegumu skaits bērniem un jauniešiem ir ievērojami pieaudzis. Jauniešu telpas izveide bibliotēkā ir radījusi pozitīvas pārmaiņas jauniešu vidū. Jaunieši jūtas gaidīti un novērtēti, un bibliotēka viņiem šķiet moderna un draudzīga vide. Jaunieši bibliotēku tagad uztver kā vietu, kur iespējams būt pašiem, satikt līdzīgi domājošus cilvēkus un iesaistīties dažādos pasākumos. Kā saka viena no apmeklētājām, Megija (15 gadi): “Agrāk uz bibliotēkā nācu tikai tad, kad vajadzēja kaut ko skolai, bet tagad nāku bieži – šeit var pasēdēt ar draugiem, spēlēt spēles vai vienkārši atpūsties pēc stundām.”

Šāda pieeja palīdz stiprināt jauniešu piederības sajūtu un veicina viņu radošumu. Bibliotēka kļuvusi par vietu, kur viņi var būt aktīvi, uzdrošināties un iemācīties sadarboties. “Jauniešu telpa patiešām atdzīvinājusi bibliotēku – tagad te vienmēr skan smiekli un sarunas, un redzams, ka jauniešiem šī vieta patiešām patīk.””

Bibliotēkās pārstāvētas visas lasītāju grupas, taču aktīvākie ir sākumskolas bērni. Līdz ar bērnu pieaugošo aktivitāti, arī lasošo vecāku skaits pieaug.

7.3. Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

LNCB

Darbs ar bērniem un jauniešiem nav tikai grāmatu izsniegšana. Ar interaktīviem pasākumiem, radošām darbnīcām un mācību atbalstu bērni tiek iedvesmoti izmantot bibliotēku ne tikai kā vietu, kur iegūt zināšanas, bet arī kā vietu, kur attīstīt radošumu un iztēli.

Jauniegvumu izstādes bibliotēkā tiek rīkotas regulāri. 2025. gadā tika izveidotas 7 jauniegvumu izstādes bērniem un jauniešiem.

Tematiskās izstādes tiek veidotas par aktuāliem notikumiem, latviešu gadskārtu svētkiem un tradīcijām. Veidojam ar mācību programmām saskaņotas izstādes (piemēram, par rakstniekiem, dzejniekiem un viņu darbiem). 2025. gadā tika izlikta 14 tematiskās izstādes. Par vienu tēmu atlasītās grāmatas ļauj lasītājiem ātrāk un ērtāk izvēlēties sev tīkamāko lasāmvielu.

Priekšstatu par bibliotēku un tās pakalpojumiem svarīgi radīt jau **pirmsskolas vecuma bērniem**. Sekmīga sadarbība izveidojusies ar pirmsskolas izglītības iestādi “Rūķīši”. Mazajiem lasītājiem paredzēts pasākumu cikls “Tikšanās vieta bibliotēka”.

- **Sākumskolas vecuma bērni** veido lielāko daļu no visiem bibliotēkas lietotājiem, tāpēc sadarbībai ar skolām veltām īpašu uzmanību. Turpinām pasākumu ciklus “Iepazīšanās ar bibliotēku” un “Tavas iespējas bibliotēkā”.
- **Pusaudži un jaunieši** ir tā lasītāju daļa, kurus visgrūtāk ieinteresēt grāmatu lasīšanā, jo ir taču tik daudz citu vilinošu lietu, kuras jāpaspēj izdarīt. Kā radīt pusaudžos interesi par grāmatu lasīšanu? Patīkami, ka daudzi skolēni ir lietas kursā par jaunajiem bestselleriem, kuri būtu jāizlasa ikvienam sevi cenošam jauniešim, un nāk uz bibliotēku ar konkrētiem pieprasījumiem.

2025. gadā bērniem un pusaudžiem noorganizēti 20 pasākumi. Nofiksētais pasākumu dalībnieku skaits vecumā līdz 16 gadiem - 368. Bibliotēkas rīkotie pasākumi bērniem gada garumā bija ne tikai izklaidējoši, bet arī izglītojoši, piedāvājot daudzveidīgas aktivitātes, kas veicināja viņu

attīstību, zinātkāri un radošumu. Šie pasākumi bija īpaši veidoti, lai bērniem būtu iespēja mācīties caur spēlēm, darbnīcām un praktiskām aktivitātēm, tādējādi veidojot pozitīvu attieksmi pret lasīšanu un zināšanām.

Pasākumu dažādība nodrošināja bērniem iespēju ne tikai apgūt jaunas zināšanas un prasmes, bet arī aktīvi piedalīties bibliotēkas dzīvē, veicinot viņu interesi par literatūru, mākslu, zinātni un citām jomām. Bērnu pasākumi bibliotēkā kļuva par lielisku iespēju attīstīt viņu radošo potenciālu un veidot pozitīvas attiecības ar grāmatām un mācīšanos vispār.

2025. gada veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes:

- **Bērnu žūrijas ekspertu 5+ noslēguma ballīte**

Noslēguma pasākums lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu žūrija 2024” lasīšanas ekspertiem vecuma grupā 5+. Pirmsskolas izglītības iestādes “Rūķīši” sagatavošanas grupas “Knīpas un Knauķi” bērni garajos rudens mēnešos aktīvi lasīja “Bērnu žūrijas 2024” kolekcijas grāmatas un piedalījās grāmatu vērtēšanā. Lasīšanas ekspertiem bija jāizlasa 5 grāmatas, tās jānovērtē pēc satura un vizuālā noformējuma. Aizpildot vērtēšanas anketas, noskaidrojām, ka interesantākās grāmatas titulu ieguva Agneses Vanagas “Sirdslietas”.

- **Vizuālās mākslas konkurss “Kas dzīvos bibliotēkā?”**

2025. gada februārī un martā Līvānu novada Centrālās bibliotēkas 2. stāvā bija iespēja apskatīt un novērtēt konkursā iesniegtos darbus skatītāju simpātijas noteikšanai. Balsojumā piedalījās 75 bibliotēkas apmeklētāji. Konkurss organizēja Jēkaba Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skola sadarbībā ar Līvānu novada Centrālo bibliotēku.

25. martā notika Jēkaba Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skolas vizuālās mākslas konkursa „Kas dzīvos bibliotēkā?” noslēguma ballīte.

- **Interaktīvā ceļojošā izstāde bērniem “Vai grāmatai ir knābis?”**

Izstādi “Vai grāmatai ir knābis?” rīko Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Atbalsta biedrība, tās autori ir māksliniece Rūta Briede, dzejniece Inese Zandere un dizainers Artis Briedis. Maija mēnesī tā bija skatāma Līvānu novada Centrālajā bibliotēkā. Iepiecināja tas, ka interaktīvo izstādi ar aktīvu darbošanos apmeklēja ne tikai Līvānu pilsētas bērni, bet arī skolēni no Līvānu novada skolām.

- **Skaļās lasīšanas sacensības Līvānu reģiona fināls**

23. aprīlī “Skaļās lasīšanas sacensības” finālā Līvānu novada Centrālajā bibliotēkā piedalījās vienpadsmit labākie lasītāji no Līvānu novada skolām: Lauma Reinholde (Jaunsilavas pamatskola), Eva Rušeniece un Edžus Lapatjuks (Jersikas pamatskola), Zane Slavinska, Katrīna Veigule, Artūrs Reprincevs, Marta Nikiforova un Jānis Galdiņš (Līvānu 1. vidusskola), Anna Bikerniece (Rožupes pamatskola), Lība Brūvere un Edvīns Bruģis (Rudzātu vidusskola).

Žūrijas eksperti: Aija Skarbiniece, Līvānu Bērnu un jauniešu centra direktore, Rasma Svikle-Popova, teātra un mākslas pedagoģe, karjeras konsultante un dzejniece, Ilze Meldere, psiholoģijas un sociālā pedagoģe, vērtēja dalībnieku prasmi aizraut klausītājus, paust emocijas un likt pareizos uzsvarus, izmantojot balsi.

Titulu “Līvānu reģiona lasīšanas čempions 2025” par izteiksmīgāko lasījumu, ieguva Artūrs Reprincevs no Līvānu 1. vidusskolas. Artūrs ieguva ceļazīmi uz Latgales starpfinālu septembrī Preiļos.

- **Ziemeļvalstu literatūras nedēļas Rīta lasījums**

12. novembrī kopā ar pirmsskolas izglītības iestādes “Rūķīši” grupas “Knīpas un Knauķi” audzēkņiem lasījām Kesteres Ulrikas grāmatu “Kā Otto pie džemperu tika”. Grāmatas lasījums vienmēr ir īpašs brīdis, kad bērni tiek aicināti ienākt pasakainajā pasaulē, kur vārdi atdzīvojas, piedzīvojumi sākas ar katru lasīto lappusi, un iztēle lido brīvībā. Kopīgi lasīta grāmata un radoša darbošanās pēc izlasītā iedvesmo un ļauj saprast, cik liela ir grāmatu vara mainīt pasauli ap mums.

Pasākuma laikā darinātos džemperus varēja aplūkot Pasaku istabā, izstādē “Mans sapņu džemperis”.

- **Ziemassvētku vecīša rezidence**

Piedalīšanās Ziemassvētku vecīša rezidences radošajās aktivitātēs ir lielisks veids, kā bibliotēkai izveidot ciešāku saikni ar vietējo sabiedrību un piedāvāt apmeklētājiem kaut ko īpašu un neaizmirstamu. Šāda veida pasākumi ne tikai ļauj bibliotēkai izkļūt no ikdienas rutīnas, bet arī piesaista plašāku auditoriju, veicinot radošumu un kopējo iesaistīšanos.

Tas, ka pasākumu rīko Līvānu novada kultūras centrs, noteikti veicina sadarbību, radot iespēju apvienot spēkus un piedāvāt apmeklētājiem daudzveidīgus un interesantus piedāvājumus.

Sadarbības partneri: Līvānu novada pirmsskolas iestāde “Rūķīši”, Līvānu novada skolas, Līvānu Bērnu un jauniešu centrs, Jēkaba Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skola, Līvānu novada kultūras centrs un Līvānu novada bibliotēkas.

LNCB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem aktīvi popularizē savu darbu, iesaistās bērnu un jauniešu lasīšanas un izglītības veicināšanā. Biežākās sadarbības formas – tematiskie pasākumi, bibliotekārās stundas, ekskursijas uz bibliotēku, izstāžu organizēšana un informatīvu materiālu izplatīšana.

LNCB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem sadarbojas ar Līvānu novada pašvaldības izglītības iestādēm – skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm; organizācijām - Bērnu un jauniešu centru; profesionālajām institūcijām – skolu bibliotēkām. Ļoti nozīmīga ir skolu bibliotekāru un skolotāju atsaucība, īpaši organizējot kopīgus pasākumus.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Lasīšana, izglītība un radošums tiek veicināti ar dažādiem pasākumiem un aktivitātēm. Bibliotēkās īstenoti tematiski pasākumi skolēnu lasītprasmes veicināšanai un zināšanu papildināšanai:

- tematiskās grāmatu izstādes, kurās izcelti konkrēti literārie žanri vai autori,
- radošās darbnīcas,
- izveidots grāmatu maiņas punkts, lai veicinātu grāmatu apriti un ilgtspējīgu lasīšanu,
- digitālās lasīšanas apmācības, atzīstot tehnoloģiju nozīmi mūsdienu sabiedrībā, bibliotēka piedāvā apmācības par e-grāmatu un digitālo resursu izmantošanu,
- grāmatu lasīšanas stundas, lai sasniegtu bērnu auditoriju,
- literārie konkursi, viktorīnas.

Lai veicinātu interesi par grāmatām un lasīšanas prieku, tika organizēti dažādi pasākumi iniciatīvas “Restarts lasīšanai” ietvaros:

- lasīšanas sacensības,
- interaktīvas grāmatu darbnīcas,
- skaļās lasīšanas stundas.

Iepriekšminētie pasākumi un aktivitātes ir veicinājuši lasīšanas kultūras attīstību Rožupes kopienā.

Rudzātu bibliotēkā tika piedāvāta jauna akcija trīs mēnešu garumā visām skolas vecuma grupām “Grāmatu bingo”.

Joprojām veiksmīgas ir lasīšanu veicinošā programma:

- BJVŽ, tajā piedalās 4 novada filiālbibliotēkas un LNCB,
- LNB organizētās “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības”,
- mērķprogramma “Pirmā tikšanās ar bibliotēku” jeb “Grāmatu starts”.

Pārskatos tiek atzīmēts, ka lasīšanas veicināšana izpaužas arī pēc katra jaunā grāmatu sūtījuma saņemšanas. Bibliotekāre kopā ar bērniem izskata jaunās grāmatas, īsumā pastāsta par grāmatu saturu, novērtē dizainu. Šī ir viena no metodēm, kā Sutros tiek apzinātas bērnu vēlmes. Ikreiz veidotas jauno grāmatu izstādes.

Veiksmīgākie pasākumi filiālbibliotēkās:

Tradicionālās aktivitāšu nedēļas:

- Ziemeļvalstu literatūras nedēļa,
- Starptautiskā dzimtās valodas diena,
- Dzejas dienas,
- Digitālās nedēļas aktivitātes bibliotēkās un skolās.

Nodarbības, kas papildinātas ar darba lapām, jautājumiem, aptaujām u. tml.:

- “Ko var atrast avīzēs”,
- “Mācību stunda bibliotēkā”,
- “Skaļās lasīšanas diena”,
- “Kā rakstīt recenziju grāmatai”,
- “Mūsu valoda – mūsu bagātība”,
- lasīšanas nodarbības “Patī skaistākā eglīte”.

Radošās darbnīcas:

- “Visa laba Jāņu zāle”,
- “Ziedu krāsu burvība”,
- leļļu meistardarbnīca (organizēta skolā),
- radošā diena bērniem pirms skolas “Ķeram vasaru”,
- izstāžu iepazīšana caur radošu darbošanos,
- “Brīnumainā Ziemassvētku dzejoļu kaste”,
- apsveikumi māmiņdienā,
- “Saudzīga izturēšanās pret grāmatu”.

Pasākumi:

- “Bibliotēkas detektīvs”,
- “Raiņa dzejas koks”,
- “Paldies”,
- “Spoku stāstu” nedēļa,
- paaudžu sadarbības pasākums “Pavasara gaidīšanas svētki”.

Aktivitāšu cikli:

- “Aizraujošā grāmatu pasaule”,
- zīmējumu konkurss “Manas sapņu bites”,
- “Spoku stāstu” nedēļa,
- Novēlējumu koks Latvijai.

7.4. Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

LNCB

Bērnu un jauniešu skaits, kam patīk lasīt un kuri grib strādāt ar grāmatu, diemžēl, sarūk, bet palielinās to bērnu skaits, kuriem lasīšana sagādā grūtības. Viņi neprot stāstīt par izlasīto vai filmās redzēto, jo daudziem skolēniem ir nabadzīga valoda. Jauniešu nevēlēšanos lasīt daļēji var izskaidrot gan ar audzināšanu ģimenē, gan ar lielo noslogotību skolās. Projekts “Skaļās lasīšanas sacensības” ir pozitīvs piemērs pusaudžu iesaistīšanā un ievilināšanā grāmatu lasīšanā.

Aug jauna bērnu paaudze - hiperaktīvi bērni un ir ļoti jādomā, kā noturēt viņu uzmanību. Šī paaudze, kas aug tehnoloģiju un ātrās informācijas plūsmas pasaulē, izrāda jaunas uzvedības un uzmanības problēmas. Hiperaktivitāte un grūtības koncentrēties ilgākam laikam ir kļuvušas par vienu no izplatītākajiem izaicinājumiem, kas ietekmē bērnu mācīšanās spējas. Tā kā bērni lielāko daļu sava brīvā laika pavada ar digitālajiem ekrāniem, viņu uzmanība tiek pastāvīgi pārslēgta no viena stimula uz citu, padarot ilgu koncentrēšanos uz kādu uzdevumu vai grāmatu ļoti izaicinošu. Tas rada jaunas prasības, kā organizēt pasākumus, lai spētu noturēt viņu interesi un palīdzētu viņiem attīstīt lasīšanas prasmes.

Bibliotēkas darbiniekiem, kas strādā ar bērniem un jauniešiem, ir jābūt ne tikai profesionāliem, bet arī radošiem, lai veidotu patiesu saikni ar jauniem lietotājiem. Ja darbinieks spēj ar sirdi un aizrautību nodot savu mīlestību pret grāmatām un literatūru, bērni un jaunieši sajūt šo pozitīvo enerģiju un ir vairāk motivēti apmeklēt bibliotēku, lasīt grāmatas un piedalīties pasākumos.

Lai bērnus iesaistītu aktivitātēs, katram ir jāveltī individuāla uzmanība, kas aizņem daudz laika, kura bieži trūkst. Laiks un uzmanīga ieklausīšanās ir viens no priekšnoteikumiem, lai sekmīgi noritētu darbs ar bērniem. Laiks - sarunām, pārrunām, konsultācijām, uzmundrinājumam un ieinteresēšanai.

Lai gan tendence, kurā bērnu interese par lasīšanu samazinās, ir satraucoša, ir iespējams mainīt šo gaitu, ja tiek nodrošināti atbilstoši pasākumi un atbalsts. Bērnu lasīšanas attīstīšana ir ilgtermiņa darbs, kas prasa sadarbību starp bibliotēkām, skolām, ģimenēm un sabiedrību kopumā.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Rožupes bibliotēkas vadītāja apraksta situāciju, ka bērnu un jauniešu bibliotēkas apmeklējums bieži vien nav primāri saistīts ar grāmatu lasīšanu: “Bibliotēka arvien biežāk tiek uztverta kā droša un ērta vieta socializēšanās vajadzībām – tikšanās ar draugiem, sarunām, mājasdarbu pildīšanai vai laika pavadīšanai internetā. Lai gan šāda bibliotēkas izmantošana nav negatīva, tā vienlaikus atklāj problēmu – interese par grāmatu lasīšanu samazinās. Viens no galvenajiem iemesliem ir digitālo tehnoloģiju attīstība. Bērni un jaunieši daudz laika pavada viedtālrunos, sociālajos tīklos un

datorspēlēs, kas bieži šķiet pievilcīgākas un vieglāk uztveramas nekā drukātas grāmatas. Tāpat daļa jauniešu uzskata, ka lasīšana ir garlaicīga vai pārāk laikietilpīga, īpaši, ja skolā tā tiek uztverta kā pienākums, nevis prieks.”

Darbinieki izceļ vairākas **problēmas**:

- ne vienmēr ir pieejams pietiekami mūsdienīgs un interesējam atbilstošs grāmatu klāsts,
- vāja koncentrēšanās, zema uzmanības noturība, izpratnes trūkums par izlasīto,
- vāja motivācija un izpratnes trūkums par lasīšanas nozīmību,
- resursu trūkums radošu un izglītojošu aktivitāšu organizēšanai, kas rosinātu lasītinteresi,
- atkarība no viedierīcēm,
- bērnu ikdienas noslogotība,
- nepareiza vecāku nostāja – lasīšanu no patīkamas izklaides pārvērš par soda mēru,
- ģimeņu izceļošana no laukiem.

Risinājumi:

interaktīvi pasākumi - tikšanās ar rakstniekiem, tematiski vakari, spēļu un grāmatu apvienojumus, kā arī digitālā lasīšana, piemēram, e-grāmatas un audiogrāmatas.

Svarīgi ir arī radīt vidi, kurā jaunieši jūtas gaidīti un uzklauti, ļaujot viņiem pašiem iesaistīties pasākumu plānošanā. Sadarbība ar skolām un vecākiem arī var palīdzēt veidot pozitīvu attieksmi pret lasīšanu jau no agrīna vecuma.

Bibliotekāriem jābūt zinošiem un radošiem, bibliotēkām – ar savu šarmu un mūsdienīgiem tehnoloģiskiem risinājumiem.

Citāts no Rožupes bibliotēkas pārskata: “Noslēgumā jāsecina, ka bibliotēka mūsdienās pilda plašāku lomu nekā tikai grāmatu izsniegšanas vieta. Tomēr, meklējot līdzsvaru starp socializēšanos un lasīšanu, ir iespējams panākt, ka bibliotēka kļūst par vietu, kur bērni un jaunieši ne tikai satiekas, bet arī atklāj lasīšanas prieku.”

7.5. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

8. Novadpētniecība (vietējā kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība)

8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā

LNCB

Bibliotēku novadpētniecības darba mērķis – popularizēt Līvānu novada lokālo kultūrvidi, tās kultūras, izglītības, citu radošo jomu personību atpazīstamību, izcelt vietējās kopienas devumu un unikālo nozīmi. Bibliotēkas novadpētniecības krājuma galvenais priekšmets ir rakstiskais vārds jeb iespieddarbi, dokumenti, fotogrāfijas un pierakstītās atmiņas.

Darba virzieni:

- novadpētniecības krājuma veidošana, pilnveidojot resursu daudzveidību,
- kvalitatīvu un mūsdienīgu pakalpojumu attīstība, veicinot sabiedrības izglītošanu un informēšanu,
- datu par novadu un novadniekiem lokalizēšana datubāzē “Līvānu novads” un novadpētniecības materiālu digitalizēšana.

Pārskata periodā turpinājās Līvānu rajona un pilsētas seno laikrakstu digitalizēšana. Digitalizētais materiāls publiski pieejams LNCB internetvietnē livanub.lv.

Kā prioritāte tiek izvirzīta pilnteksta piesaiste katram konkrētajam ierakstam.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Līvānu novada bibliotēkās ir vienots novadpētniecības **darba virziens** – nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, novada autentitātes atspoguļošana un faktu pieejamības nodrošināšana bibliotēkās klātienē un attālinātā režīmā, atbilstoši sabiedrības pieprasījumam. Izzināt, dokumentēt un popularizēt apkopoto informāciju par notiekošajiem un notikušajiem faktiem pagastu teritorijā ir novadpētniecības darba mērķis. Lietotājiem informācija pieejama:

- drukātā formātā, sistematizēta tematiskajās mapēs,
- novadpētniecības datubāzē “Līvānu novads”, arī pilnteksti.

Bibliotēkas nemainīgi uzkrāj materiālus par pagasta cilvēkiem, notikumiem, iestādēm, ievērojamām un vēsturiskām vietām.

Darbinieces iesniegtajos pārskatos konkrētā **darba virzienus**:

- jaunu novadpētniecības materiālu izgūšana un sistematizēšana,
- materiālu apkopošana par bibliotēkām,
- materiālu apkopošana un uzglabāšana par savu pagastu, novadniekiem,
- novadpētniecības datubāzes “Līvānu novads” papildināšana,
- lasītāju nodrošināšana ar apkopoto materiālu pieejamību,
- novadpētniecības resursu popularizēšana izstādēs.

Kā darba **prioritātes** norādītas:

- jaunu materiālu papildināšana un sistematizēšana,

- resursu pieejamības nodrošināšana,
- sadarbība ar vietējo kopienu.

Jauninājumi:

- Sutru bibliotēkā minama Baznīcu nakts pasākumam veidotā novadpētniecības krājuma materiālu izstāde Znotiņu baznīcā, godinot Sutru pagasta novadnieku – Latvijā pirmo un ilgu laiku vienīgo Kardinālu Julijanu Vaivodu 130. dzimšanas dienā.
- Rudzātu bibliotēkā:
 - veidotas virtuālas izstādes par novadniekiem,
 - pēc 2025. gada pašvaldības vēlēšanām Līvānu novada priekšsēdētāja amatu ieņem Rudzātu pagasta jauniešis. Tika apzināta papildus informācija, pievienota mapē un datubāzē,
 - pārskatīti LNB digitalizētie Līvānu rajona avīzes “Uzvaras ceļš” eksemplāri. Atrasta informācija par Rudzātu vidusskolu, lauksaimniecību, pagasta attīstību. Interesanti, ka 50. gados iedzīvotāji avīzei rakstījuši daudz sūdzību,
 - izstāde sporta tūrisma sacensību ietvaros. Ekspozīcijā – saņemtie apbalvojuma kausi, agrāko gadu un mūsdienās aktuālais tūrisma inventārs, publikācijas no 80-tajiem gadiem.
- Rožupes bibliotēkā ar mērķi popularizēt latviskās tradīcijas, to ilgmūžību un nozīmi kultūrā un saglabāt lina auduma stāstus nākamajām paaudzēm, veidota izstāde “Lina auduma stāsti”.
- Jaunsilavu bibliotēkā – seno grāmatu izstāde no bibliotēkas lietotāju krājumiem un novadnieku hobiju izstādes.

8.2. Novadpētniecības krājums

- ✓ komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

LNCB

Bibliotēku novadpētniecības krājums ietver unikālu liecību kopumu par novadu, ievērojamiem novadniekiem, sociālās, ekonomiskās un kultūras dzīves sasniegumiem, novada vēsturi un attīstību, prezentē vietējās vērtības un tradīcijas, atklāj lokālās identitātes savdabību. Katra Latvijas novada novadpētniecības krājums ir vienota nacionālā novadpētniecības krājuma daļa, tādēļ ir svarīgi, lai novadpētniecības darbs bibliotēkās tiktu veikts kvalitatīvi, ievērojot vienotus darbības principus.

- ✓ krājuma organizācija un glabāšana

Visu bibliotēku novadpētniecības krājuma vienības ir atspoguļotas bibliotēkas elektroniskajā kopkatalogā. Krājuma vienības tiek katalogizētas bibliotēku informācijas sistēmā (BIS) “ALISE” saskaņā ar starptautisko katalogizācijas formātu MARC21, atbilstoši standartam “Resursu apraksts un piekļuve” (RDA).

BIS “ALISE” var katalogizēt ne tikai bibliotēkām raksturīgos un ierastos izdevumu veidus (t. i., tekstizdevumus), bet arī npublicētos materiālus (atmiņas, vēstules, fotogrāfijas, u. c.) un kartogrāfiskos izdevumus.

Novadpētniecības materiāli (krājums, tematiskās mapes) ir marķēti ar speciālu atzīmi (plaukta indeksu), un pieejami tiešsaistē - novadpētniecības elektroniskajā datubāzē "Līvānu novads".

✓ digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana, kopaina

Tāpat BIS "ALISE" iespējams atspoguļot elektroniskos resursus no dažādām tīmekļa vietnēm, ziņu portāliem, datubāzēm, digitālajām kolekcijām, digitālajām bibliotēkām – tas ir svarīgi, jo arvien vairāk nozīmīgu resursu par novadu atrodami globālajā tīmeklī.

Digitalizējot novadpētniecības materiālu krājumu, pirmkārt, tiek domāts par pieejamību. Arī pārskata periodā turpinās novadpētniecības krājuma digitalizēšanas process, lai nodrošinātu attālināto piekļuvi novadpētniecības materiālu pilntekstiem datubāzē "Līvānu novads", bibliotēkas lietotāju un citu interesentu informēšanai un novadpētniecības materiālu popularizēšanai e-vidē (bibliotēkas mājas lapā, sociālajos medijos u.c.). Krājuma digitalizācija nodrošina arī materiālu ilgtermiņa saglabāšanu un plašu pieejamību sabiedrībai, tādējādi veicinot bibliotēkas atpazīstamību un resursa izmantojumu, paver iespējas ikvienam piekļūt, izlasīt un izpētīt vērtīgus un vecus materiālus.

Pilnteksti tika pievienoti no LNB digitālās kolekcijas periodika.lv, portāla news.lv, skenēti un pievienoti reģionālo laikrakstu un citu novadpētniecības materiālu un dokumentu pilnteksti vai veidotas anotācijas. Vērtīgākie materiāli tiek kopēti un izkārtoti tematiskajās mapēs.

✓ krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums, izmantojums

LNCB veidotā novadpētniecības elektroniskā datubāze „Līvānu novads” atvieglo novadpētniecības materiālu meklēšanu, novadpētniecības uzziņu darbu, lietotājiem dod iespēju attālināti piekļūt novadpētniecības krājumam. Resursi ir pieejami ne tikai lokāli, bet arī globālajā tīmeklī, tematiski strukturēti bibliotēkas internetvietnē un atspoguļoti arī sociālajos tīklos. Kopējais ierakstu skaits datu bāzē – 34375, saites uz pilntekstiem un/vai anotācijas 2025. gadā pievienotas 1946 ierakstiem.

2025. gadā sniegtas 20 uzziņas par tēmām, kas saistītas ar novada dabu, vēsturi, tautsaimniecību (Ubaglīcis un Dubnas upe, Līvānu ielu vēsture, par kultūrvēsturiskajiem objektiem - Jersikas pilskalnu, Līvānu novada baznīcām, tūrisma objektiem). Tiek veikta uzziņu klasifikācija un uzskaitē bibliotēkā. Raksturīga mūsdienu uzziņu darba tendence ir pāreja no tradicionālajām uzziņām uz digitālajām. Aizvien pieprasītāks pakalpojums ir elektroniska dokumentu kopiju piegāde. Lasītāji vēlas dokumentu kopijas (rakstus no periodikas, informāciju no datubāzēm) saņemt attālināti (pa e-pastu). Novadpētniecības materiālu apkopošanā un uzziņu darbā tiek izmantota LNB Analītiskas datubāze, Lursoft laikrakstu bibliotēka news.lv, latgalesdati.du.lv. Viens no visintensīvāk izmantotajiem gan bibliotekāru, gan lasītāju vidū novērtētajiem resursiem ir Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka un tās kolekcijas, kā, piemēram, Periodikas kolekcija. Digitālajā bibliotēkā atrodamas digitalizētu laikrakstu, karšu, grāmatu, nošu, skaņu ierakstu, attēlu un citu veidu kolekcijas.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Novadpētniecības krājums visās bibliotēkās ir strukturāli atdalīts no pamatkrājuma, nodrošinot tā mērķtiecīgu komplektēšanu un pieejamību. Krājumu veido:

- grāmatas,
- periodiskie izdevumi,
- apkopotās publicētās informācijas tematiskās mapes,

- ieraksti un pilnteksti elektroniskajā katalogā “Līvānu novads”,
- arhīvu dokumentu kopijas,
- skolēnu un studentu izstrādātie pētījumi,
- fotoalbumi,
- eksponētie priekšmeti,
- relikvijas,
- atmiņu pieraksti,
- bibliotēkas lietotāju personīgo arhīvu materiālu kopijas.

Grāmatu kārtojums krājumā – alfabēta secībā. Tematiskās mapes – pēc tematiem, informācija mapēs – hronoloģiski apgrieztā secībā (jaunākie virspusē), lai mazinātu nolietojanos, ievietota kabatiņās. Lietotājiem bez ierobežojuma, tematisko materiālu mapes izmantojamas bibliotēkās, grāmatas - līdzņemšanai uz mājām.

Krājums tiek papildināts ar plašsaziņas līdzekļos un informatīvajos izdevumos, reģionālajā presē, Lursoft laikrakstu bibliotēkā news.lv, arī LNB Digitālajā bibliotēkā publiskoto materiālu kopijām par pagastiem, Līvānu novada pagastu apvienību, skolām un skolēniem, citām pagastu institūcijām, pagastu iedzīvotājiem un novadniekiem, atmiņu stāstījumiem, fotogrāfijām.

Digitalizācija filiālbibliotēkās nav veikta.

Pagastu bibliotēkās turpinās darbs pie **krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības**.

Regulāri tiek strādāts pie tematisko mapju papildināšanas, sistematizēšanas, pievienoto dokumentu aprakstīšanas, bibliogrāfisko aprakstu pievienošanas katalogā “Līvānu novads”.

Bibliotēku novadpētniecības krājuma materiāli tiek **izmantoti** uzziņu sniegšanai, pasākumu un izstāžu organizēšanai. Apmeklētājiem skatāmas gan pastāvīgās, gan tematiskās izstādes, kā arī novadpētniecības resursu izstāžu cikli. Turku pagasta bibliotēkā par tiem interesējas privātpersonas, kas pēta dzimtu un pagasta vēsturi. Jaunsilavu bibliotēka apkopotos materiālus izmantojusi, lai veidotu sociālo tīklu ierakstus. Sutru kultūras nama darbinieki izmantojuši pagasta bibliotēkas krājumu, lai precizētu vēsturiskus faktus pasākumu organizēšanas procesā. Skolās uzdotajiem izpētes darbiem par pagastu vēsturi, iedzīvotājiem noder tieši novadpētniecības krājums.

8.3. Novadpētniecības darba veicināšana

LNCB

Bibliotēkām un visiem latviešu grāmatmīļiem 2025. gads bija īpašs, jo pirmā latviešu grāmata svinēja savu piecsimtgadi.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) ceļojošā izstāde “Paātrinājums: latviešu grāmatniecības īsais ceļš no aizbildniecības līdz patstāvīgai nozarei 19. gadsimtā”, bija veltīta latviešu grāmatas piecsimtgadei un grāmatu izdevējiem. Līvānu bibliotēkā šo izstādi papildināja grāmatu izstāde “Latgaliešu grāmatniecības attīstība un tās veicinātāji”. Izstāde iepazīstināja ar bibliotēkas krājumā esošajām grāmatām par Andriņu Jūrdžu (1845–1925), latgaliešu rokraksta grāmatniecības darbinieku, personiskās bibliotēkas īpašnieku, grāmatu iesējēju un dzejnieku; ar Latgales

grāmatniecības vēsturi un 20. gs. sākumā izdotajiem iespieddarbiem; ar A. Zvanītāja apgādā Līvānos izdotajām grāmatām (1908.–1914. gads).

Pārskata periodā bibliotēkas novadpētniecības darba popularizēšana regulāri tika veikta attālināti e-vidē, atspoguļojot informāciju bibliotēkas tīmekļa vietnē un citos sociālajos medijos, lai veicinātu iedzīvotāju interesi par savu novadu un novadpētniecības resursu pieprasījumu. Novadpētniecības darbs tiek popularizēts cikla “Uzzini vairāk par Līvāniem un līvāniešiem” izstādēs, pasākumos un tikšanās reizēs ar vietējās kopienas cilvēkiem, uzzīņu darbā, u. c.

Izstāde “Līvānu Atbrīvošanas pieminēklis – 90”, kas bija veltīta nozīmīgam notikumam mūsu novada vēsturē – pieminēkļa 90. gadadienai, iepazīstināja ar novadpētniecības materiāliem un fotogrāfijām par pieminēkļa vēsturi – no celtniecības līdz mūsdienām.

Izstāde “Līvānu bibliotēkas laikrakstu slejās: 20. gs. 20. -70. gadi” atspoguļoja novadpētniecības materiālus par bibliotēku darbības pirmsākumiem Līvānos.

Folkloras kopai “Ceiruleits 35”. Folkloras kopa “Ceiruleits” ir viena no pazīstamākajām Latgales tradicionālās kultūras kopām. Tā dibināta 1990. gada rudenī Līvānos.

Turpinājās novadā populāru, radošu cilvēku gleznu, rokdarbu, fotogrāfiju izstādes.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Kā visbiežāk minētā novadpētniecības darba un resursu popularizēšanas metode ir veidotās tematiskās izstādes – gan atsevišķi izliktas, gan iekļautas citos pasākumos. Tikušas veidotas arī virtuālas izstādes par novadniekiem. Darbinieki uzrunā apmeklētājus, lai izmantotu privātpersonu individuālās kolekcijas un veidotu saturiski daudzveidīgākus pasākumus un izstādes bibliotēkās. Bibliotēkas lietotājiem tika piedāvātas iespējas izmantot novadpētniecības krājumus, datubāzes, tematiskās mapes, piedalīties bibliotēkas organizētajos novadpētniecības pasākumos, iepazīt novadpētniecības izstāžu materiālus, piedalīties bibliotēkas novadpētniecības krājuma papildināšanā, bibliotēkas vēstures un novada izzināšanā.

8.4. Bibliotēkas darbība “Stāstu bibliotēku” tīklā

Līvānu novada bibliotēkas nav iesaistījušās “Stāstu bibliotēku” tīklā.

8.5. Novadpētniecības istabas

Novadpētniecības istabas netiek veidotas, bet ir daži eksponāti, kuriem pielāgota vieta novadpētniecības krājumā.

8.6. Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi

LNCB

Katalogizējot vietējos novadpētniecības resursus, jāņem vērā, ka bibliogrāfisko datu kvalitātei jāatbilst vienotiem standartiem un noteikumiem, un tiem jābūt izmantojamiem, veidojot vienotu Latvijas publisko bibliotēku datu reģistru.

Novadpētniecības darbs tiek veikts ar mērķi rosināt interesi par novadpētniecību, nodrošināt vietējā kultūras mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, un sabiedrības interese par novadpētniecības resursiem bibliotēkās pieaug.

Turpināt novadpētniecības krājumu papildināt ar jauniem dokumentiem, pilnveidot resursu daudzveidību, veicināt bibliotēku lokālās kultūrvides izzināšanas darbu, lai bibliotēkas nezaudētu savu identitāti kā kultūras un izglītības iestādes.

Tā kā vietējais kultūras mantojums ir nacionālā un pasaules kultūras mantojuma sastāvdaļa, var secināt, ka novadpētniecības darbs ir viena no bibliotēku pamatfunkcijām.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Veidojot pārskatus, filiālbibliotēku darbinieces secinājušas:

- novadpētniecības darbs ir aizraujošs, bet arī laikietilpīgs. Darbiniekiem deleģētais pienākumu apjoms ierobežo novadpētniecības darbam paredzētos laika resursus,
- darbiniekam jābūt apveltītam ar papildu zināšanām un prasmēm, komunikācijas prasmēm, interesi par savu pagastu, novadu, un jābūt sava pagasta patriotam un entuziastam,
- salīdzinoši maz informācijas, ar ko papildināt esošo materiālu klāstu,
- novadpētniecība ir ļoti specifiska joma ar samērā šauru interesentu loku. Taču tie, kurus tā interesē, ir savas lietas entuziasti,
- novadpētniecības darbā traucē uzskats, ka visu vajadzīgo informāciju var atrast internetā,
- bibliotēkai nepieciešami izstāžu stendi (vitrīnas ar stikla virsmu), unikālu privātu relikviju uzglabāšanai,
- ne visiem krājumā esošajiem materiāliem izveidoti apraksti.

Bibliotēkām jāturpina:

- ieinteresēt un piesaistīt iespējami vairāk novadnieku un pagasta iedzīvotāju materiālu vākšanā, aktīvi meklēt, apkopot un saglabāt vērtīgos materiālus, kuri vēsta par pagastu kultūrvēsturi, vērtībām un tradīcijām,
- veidot vēsturisku fotogrāfiju aprakstus. Ir daudz digitālo fotogrāfiju, bet to krājums joprojām nav sakārtots. Kursos ieteikts "ikdienas" fotogrāfijas kārtot hronoloģiskā vai tematiskā secībā, bet tas ir laikietilpīgs darbs un atkal atlikts uz nākamo gadu,
- turpināt iepriekš iesākto darbu novadpētniecības jomā - sadarboties ar pagastā esošo kultūrvēsturisko objektu īpašniekiem, rīkojot dažādus gadskārtu pasākumus šo objektu teritorijā,
- veikt pagasta kultūrvēsturisko pieminekļu un piemiņas vietu iezīmēšanu dabā ar norādēm.
- organizēt Baznīcu nakts tradīcijas.

8.7. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

9. Projekti

9.1. Tabula “Projektu apkopojums”

LNCB

Tabula “Projektu apkopojums”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Prozas un dzejas spēks	VKKF	800 euro	Projekta īstenošanas laiks bija no 2025. gada 16. jūnija līdz 2026. gada 30. janvārim. Lasītājus iepazīstinot klātienē ar grāmatu autoriem, projekta “Prozas un dzejas spēks” realizācija rosinās bibliotēkas apmeklētājus un pārējo sabiedrību pievērsties regulārai lasīšanai, kas savukārt bagātinās vārdu krājumu un uzlabos izteikšanās kvalitāti, kā arī attīstīs kritisko domāšanu. Projekta ietvaros LNCB apmeklēja rakstnieks Osvalds Zebris, rakstnieces Inga Gaile un Inga Žolude. Projekta realizēšana sagādāja grūtības vairāku autoru atteikšanās dēļ no dalības projektā.	atbalstīts
Iesaka kultūras ceļotājs	VKKF	300 euro	Projekta “Iesaka kultūras ceļotājs Gustavs Terzens” mērķis ir veicināt sabiedrības, īpaši jauniešu, interesi par	neatbalstīts

Gustavs Terzens			latviešu literatūru no senatnes līdz mūsdienām un cilvēku stāstiem, izmantojot pazīstamās mediju personības Gustava Terzena pieredzi, pasaules redzējumu un ieteikumus. Projektu bija paredzēts īstenot no 2026. gada 5. janvāra līdz 2026. gada 27. februārim.	
Mantojums, kas dzīvo	VKKF	250 euro	Latvijas kultūras un vēstures mantojums ir bagāts un daudzveidīgs, taču daļa no tā ir apdraudēta – tradicionālās prasmes, mutvārdu stāstniecība, folklorā un lokālo kopienu atmiņas pamazām zūd. Sabiedrībā, īpaši jauniešu vidū, vērojama atsvešināšanās no šīm vērtībām, jo trūkst pieejamu formu un iespēju praktiski piedzīvot tradīcijas. Projekts veicinātu šī mantojuma saglabāšanu, interpretēšanu un popularizēšanu, izmantojot gan tradicionālas, gan digitālas metodes (popularizējot bibliotēkā pieejamo novadpētniecības datubāzi), tādējādi stiprinot kopienu identitāti un nodrošinot nemateriālā mantojuma ilgtspēju. Projektu bija paredzēts īstenot no 2025. gada 4. novembra līdz 2025. gada 30. decembrim.	neatbalstīts
Dzīvais dzejas un mākslas laiks	Līvānu novada pašvaldības mazo grantu projektu konkurss	1100 euro	Dzejas dienu pasākums tika rīkots ar mērķi sekmēt sabiedrības interesi par dzeju, literatūru un māksliniecisko izpausmi, kā arī radīt iespēju dzejniekiem komunicēt ar lasītājiem, tajā iesaistot gan mūziku, gan mākslu. Īstenojot šo projektu tika veicināta kvalitatīvas un daudzveidīgas kultūras pieejamība, izceļot un saglabājot kultūras vērtības, kā arī veicinot vietējo kopienu iesaisti. Projekta īstenošanas laiks – no 2025. gada 22. jūlija līdz 30. oktobrim. Projekts īstenots ļoti veiksmīgi, bija saprotami noteikumi un vienkārši aizpildāma atskaite.	atbalstīts
“Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide	Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2025.-2027.	10 000 euro	Projekta īstenošanu koordinēja Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs “Kvartāls” sadarbībā ar Līvānu novada bibliotēku tīklu. Līdzdalība un sadarbība starp jauniešiem, bibliotēkām un jaunatnes darbiniekiem ir veidojusi jaunu, ilgtspējīgu modeli darbam ar jaunatni arī pagastu teritorijās.	atbalstīts

izaugsmei un sadarbībai”	gadam valsts budžeta finansējums.		Projekts tapis ar mērķi attīstīt mobilo darbu ar jaunatni, radot jauniešiem pieejamas, drošas un mūsdienīgas vietas, kur satikties, darboties un attīstīties arī ārpus pilsētas centra. Īpašs uzsvars likts uz jauniešiem, kuri dzīvo attālākās teritorijās, kur līdz šim trūka piemērotas telpas neformālām aktivitātēm. Sadarbība ar Multifunkcionālo jaunatnes iniciatīvu centra “Kvartāls” darbiniekiem un jauniešiem bija veiksmīga un interesanta. Projekts noslēdzās 2025.gada 31. oktobrī.	
--------------------------	-----------------------------------	--	--	--

9.2. Projektu apraksts

LNCB

Pārskata periodā iesniegti 4 projekti. No tiem 2 atbalstīti. Papildus atbalstīto projektu rezultātā iegūtā finanšu summa ir 11 900 EUR:

- trīs projekti virzīti VKKF: atbalsts 800 EUR apmērā saņemts vienam projektam - “Prozas un dzejas spēks”,
- viens - “Dzīvais dzejas un mākslas laiks” - virzīts Līvānu novada pašvaldības mazo grantu projektu konkursam, saņemts atbalsts 1100 EUR apmērā,
- LNCB un divas filiālbibliotēkas kā sadarbības partneri iesaistās Multifunkcionālā jaunatnes iniciatīvu centra “Kvartāls” sagatavotajā projektā “Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai”. Finansējums – 10 000 EUR.

9.3. Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

LNCB

Projekti organizēti, lai vietējai sabiedrībai piedāvātu kvalitatīva satura tikšanās pasākumus ar autoriem, stiprinātu bibliotēkas kā kultūras un izglītības centra lomu vietējā kopienā. Skolēniem šie pasākumi ir nozīmīga izglītojoša un kultūras pieredze, sniedz iespēju iepazīt literatūras radīšanas procesus un klātienē iepazīt autorus kā personības.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Divās no novada filiālbibliotēkām - Rudzātos un Rožupē - īstenota jauniešu telpas izveide projekta “Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai” ietvarā. Projektu koordinēja Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs “Kvartāls”, īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2025.–2027. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros. Jauniešu telpas izveide bibliotēkā ir radījusi pozitīvas pārmaiņas jauniešu

vidū. Jaunieši jūtas gaidīti un novērtēti, un bibliotēka viņiem šķiet moderna un draudzīga vide. Jaunieši bibliotēku tagad uztver kā vietu, kur iespējams būt pašiem, satikt līdzīgi domājošus cilvēkus un iesaistīties dažādos pasākumos.

10. Publicitāte

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

LNCB

Bibliotēkas tēls ir sabiedrības priekšstats par bibliotēku kā institūciju. Veiksmīga bibliotēkas tēla veidošana, pārdomāta publicitāte un mērķtiecīga sabiedrības informēšana veicina bibliotēkas ilgtspēju, palielina tās nozīmi sabiedrībā un nostiprina bibliotēku kā nozīmīgu izglītības, kultūras un kopienas centru, kā arī veicina esošo un potenciālo lietotāju piesaisti.

Tēla veidošanā nozīmīga loma ir bibliotēkas darbinieku attieksmei, kompetencei un komunikācijai, kā arī spējai pielāgoties sabiedrības vajadzībām – piedāvāt digitālos resursus, pasākumus dažādām vecuma grupām un ērtu vidi mācībām un atpūtai.

Svarīgi tēla elementi ir arī bibliotēkas vizuālā identitāte (logo, telpu noformējums, informatīvie materiāli). Pēc direktores iniciatīvas Līvānu novada bibliotēku tīklam izveidots jauns vienotās vizuālās identitātes logo un afišu maketi un titullapas attēli sociālajiem tīkliem. Mākslu izglītības kompetences centra “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” absolvente to veidoja diplomdarba ietvaros.

Iedzīvotājiem informācija sasniedzama, izmantojot dažādus kanālus:

- par bibliotēku atrašanās vietu pagastā uzliktas ceļu norādes, atsevišķām bibliotēkām pat uz mazāk svarīgā ceļa, nogriežoties no galvenā ceļa,
- pie ēku ārdurvīm un bibliotēku durvīm norādes par darba laikiem, Wi-fi pieejamību, VPVKAC pakalpojumu nodrošināšanu,
- informācijas izvietošanai pie bibliotēku ēkām aizvien tiek izmantoti visam novadam vienotā stilā izgatavotie informatīvie metāla stendi,
- katrai bibliotēkai iekštelpās tiek izmantoti stendi aktualitāšu publicēšanai,
- ik gadu tiek atjaunoti bibliotēku bukleti,
- publicējamā informācija iedzīvotājiem tiek nodota pastarpināti caur citām iestādēm, piemēram, skolām, kultūras namiem, pagastu apvienību, pat veikaliem,
- mūsdienās nozīmīga ir digitālā vide – sociālie tīkli,
- kā visiedarbīgākā publicitātes forma tiek uzskatīta individuāla saziņa ar iedzīvotājiem,
- par notikušajiem pasākumiem apraksti tiek iesniegti publicēšanai ikmēneša izdevumā [“Līvānu novada Vēstis” drukātā un elektroniskā versijā](#),
- informācija ekrānos pilsētas centrā un peldbaseinā “Upe”,

- uz pasākumiem tika aicināta Jēkabpils televīzija, uzņemtie sižeti tiek rādīti [Vidusdaugavas](#) tv kanālā un reģionālās televīzijas kanālā [Retv](#). Ar televīziju, finanšu taupības nolūkos līdz minimumam tika samazināts sižetu uzņemšanas skaits novadā.

KTSP nodrošinājusi piekļuvi tiešsaistes grafiskās noformēšanas rīka Canva platformas maksas versijai afišu veidošanai un publiskojamo pasākumu informācijas ievietošanai publicēšanai novada avīzē “Līvānu Novada Vēstis”.

10.2. Bibliotēkas informācija tīmeklī

- ✓ bibliotēkas tīmekļvietne (mājaslapa); emuāri (blogi); sociālie mediji; citas tīmekļvietnes

LNCB

Bibliotēkas darbība un piedāvātie pakalpojumi tiek plaši atspoguļoti **tīmeklī**, nodrošinot sabiedrībai ērtu un savlaicīgu piekļuvi aktuālajai informācijai. Informācija par bibliotēku tiek regulāri publicēta bibliotēkas tīmekļa vietnē [livanub.lv](#), kā arī sociālajos tīklos – [Instagram](#) un [Facebook](#). Bibliotēkas mājaslapā tiek ievietota informācija par bibliotēkas darba laiku, pakalpojumiem, krājumu, jaunumiem, projektiem un plānotajiem pasākumiem, savukārt sociālie tīkli tiek izmantoti kā efektīvs komunikācijas kanāls operatīvai informācijas apmaiņai un auditorijas iesaistei.

Informācija pieejama Līvānu novada tīmekļvietnē [livani.lv](#), Latvijas Kultūras datu portālā [kulturasdati.lv](#), tūrisma informatīvajā platformā, kur tiek nodotas ziņas par bibliotēku pasākumiem [visitlivani.lv](#).

Sociālajos tīklos tiek publicēti ieraksti par dažādām bibliotēkas aktivitātēm, tostarp izglītojošiem un kultūras pasākumiem, radošajām darbnīcām, tematiskajām izstādēm, lasīšanas veicināšanas pasākumiem un citiem notikumiem. Tāpat tiek dalīta vizuālā informācija - fotogrāfijas, afišas un īsi apraksti, kas veicina lietotāju interesi un rosina aktīvu līdzdalību. Sociālie tīkli nodrošina arī iespēju saņemt atgriezenisko saiti no apmeklētājiem, uzdot jautājumus un veidot dialogu ar bibliotēkas lietotājiem.

Pārskata periodā LNCB aktīvi veidojusi saturu Facebook un Instagram kontos. Regulāra informācijas publicēšana tīmeklī veicina bibliotēkas atpazīstamību, uzlabo komunikāciju ar sabiedrību un nodrošina bibliotēkas pakalpojumu pieejamību plašākam lietotāju lokam. Vērojot auditorijas iesaisti, varam secināt, ka bibliotēkas mājaslapa un sociālie tīkli ir nozīmīgi informācijas un komunikācijas rīki, kas palīdz stiprināt bibliotēkas lomu vietējā kopienā un veicina iedzīvotāju interesi par bibliotēkas piedāvātajām aktivitātēm.

Saturvienību skaits:

- Facebook 215
- Instagram 172

Kopā publicēto vienību skaits ir 387. Iepriekšējā gadā tika publicēti 347 ieraksti, un kādu laiku bija aktīvi Draugiem.lv un Youtube konti.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Novada pagastu bibliotēkām nav izveidotas atsevišķas tīmekļvietnes. Katrai bibliotēkai ir sadaļa Līvānu bibliotēkas internetvietnē livanub.lv, Līvānu novada tīmekļvietnē livani.lv, Latvijas Kultūras datu portālā kulturasdati.lv, tūrisma informatīvajā platformā, kur tiek nodotas ziņas par bibliotēku pasākumiem visitlivani.lv.

Bibliotēkas darbības tīmeklī ir būtiska mūsdienu sabiedrībā. Lai varētu sasniegt plašāku auditoriju, bibliotēkām ir jābūt aktīvām digitālajā vidē. Piemēram, Turku pagasta bibliotēkās izsludina pūcīšu izstādes apskates konkursu, kas veicina bibliotēku apmeklējumu un uzvarētājam paredzēta balva. Sociālo tīklu priekšrocība ir vienkārša, brīvi pieejama komunikācija. Visām filiālbibliotēkām izveidotas Facebook lapas, kas tehnisku iemeslu dēļ piesaistītas darbinieku privātajiem Facebook kontiem. Digitālās informācijas cienītājiem publicēta informācija par jaunieguvumiem bibliotēkā, virtuālajām izstādēm, pasākumiem; bibliotēka dalās lapā ar informāciju no skolu lapām, par pasākumiem, kuros piedalās pagasta iedzīvotāji. Lietotāju atsaucību gūst jauno grāmatu popularizēšana sociālajos tīklos, arī foto par pasākumiem. Tiek ievērota likumdošana, publicējot fotogrāfijas. Uz bibliotēkas Facebook kontu lietotāji raksta arī ārpus bibliotēkas darba laika, svētdienās un brīvdienās, un viņiem tiek operatīvi atbildēts.

Filiālbibliotēkas sociālajos tīklos:

- [Jaunsilavu bibliotēka](#)
- [Rīta bibliotēka](#)
- [Rožupes bibliotēka](#)
- [Rudzātu bibliotēka](#) (pēc konta uzlaušanas lapa atjaunota maijā)
- [Sutru bibliotēka](#)
- [Turku pagasta bibliotēka](#)

Emuārus bibliotēkāres neraksta, Instagram, Tik Tok un citus jaunākos sociālos medijus bibliotēkas popularizēšanā neizmanto.

Pārskata periodā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, krietni palielinājies virtuālais apmeklējumu skaits - fiksēti 203 620 apmeklējumi filiālbibliotēkās. Iepriekšējā periodā 45 004. Izmaiņu pieaugums vairākas reizes – 352 %. Iepriekšējā gadā viena no bibliotēkām, kura aktīvi darbojas sociālajos tīklos, neiesniedza datus par digitālo apmeklējumu. Tāpēc reāli šī gada pieaugums varētu arī būt mazāks.

Virtuālais apmeklējums pārskata periodā ir lielāks kā fiziskais apmeklējums. Tas skaidrojams ar iedzīvotāju paradumu maiņu un pieaugošo interesi par digitālo vidi. Situācijai par labu nāk arī iespēja informācijai piekļūt attālināti, diennakts režīmā un neatkarīgi no lietotāja atrašanās vietas.

Pieaugoša interese saistīta ar aktivitāšu daudzveidības pilnveidošanu, notikušo pasākumu vizuāli saistošāku atspoguļošanu un publicējamo materiālu vizuālajām izmaiņām. Vizuālās identitātes atjaunošana arī veicinājusi skatījumu pieaugumu. Divās - Jaunsilavu un Sutru filiālbibliotēkās palielinājies izsniegumu skaits. Tas sasaistāms ar abu bibliotēku jaunieguvumu publicēšanu virtuālajā vidē.

Aktīva iedzīvotāju uzrunāšana Facebook kanālos rezultējusies ar fizisko apmeklējumu pieaugumu trijās no sešām filiālbibliotēkām

Publicēto saturvienību skaits filiālbibliotēkās 542, kas ir par 3,6% vairāk kā iepriekšējā periodā (523 saturvienības).

Sekotāju skaits filiālbibliotēku Facebook lapām 2574. Diemžēl nav iepriekšējā perioda sekotāju skaita datu, lai veiktu salīdzinājumu.

Mākslīgais intelekts (MI) arvien straujāk kļūst par noderīgu rīku arī bibliotēku darbā. Tas palīdz efektīvāk organizēt ikdienas darbu un atvieglo dažādu uzdevumu veikšanu. Bibliotēkās MI tiek izmantots tekstu sagatavošanai, ideju ģenerēšanai un informācijas meklēšanai. Tāpat tas palīdz veidot vizuālos materiālus – afišas, bukletus un infografikas, izmantojot dizaina platformu Canva. Šādi rīki ļauj ātrāk sagatavot materiālus par bibliotēku pasākumiem un pakalpojumiem.

Bibliotēkās ir organizētas nodarbības par mākslīgā intelekta iespējām, kurās interesenti var iepazīt dažādus MI rīkus un uzzināt, kā tos izmantot ikdienā. Šādas aktivitātes veicina digitālo prasmju attīstību un palīdz iedzīvotājiem labāk orientēties mūsdienu informācijas vidē.

Bibliotēku darbā MI iespējas vēl tikai tiek apgūtas, pat netiek pilnībā apzināts, cik daudzveidīgi šos rīkus var izmantot, piemēram, bibliotēka krājumu aprakstīšanai, dažādaī analīzei, izglītojošu materiālu sagatavošanai.

Tomēr, lai gan MI sniedz daudz jaunu iespēju, tas nevar pilnībā aizstāt cilvēka zināšanas, pieredzi un kritisko domāšanu. Mākslīgā intelekta sniegtā informācija vienmēr ir jāpārbauda un jāizvērtē, jo tā var būt nepilnīga, neprecīza vai pat maldinoša. Tāpēc bibliotēkas darbā būtiska ir bibliotekāra profesionālā kompetence – spēja izvērtēt informācijas ticamību, atlasīt piemērotāko saturu un pielāgot to konkrētajai situācijai.

MI bibliotēkā kalpo kā palīgrīks, kas palīdz ietaupīt laiku, rosināt jaunas idejas un uzlabot komunikāciju ar lietotājiem. Vienlaikus tas veicina radošāku pieeju informācijas pasniegšanā un paplašina bibliotēkas iespējas izglītot sabiedrību par digitālajām tehnoloģijām. Taču arī turpmāk galvenā loma paliek cilvēkam – bibliotekāram, kurš ar savām zināšanām un pieredzi pieņem galīgos lēmumus un nodrošina kvalitatīvu informācijas pakalpojumu. MI vislielākais potenciāls slēpjas sadarbībā ar cilvēku – apvienojot tehnoloģiju iespējas ar bibliotekāra kompetenci, iespējams radīt vēl daudzveidīgākus un mūsdienīgākus bibliotēku pakalpojumus. *Teksts sagatavots, izmantojot MI rīku palīdzību.*

10.3. Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

LNCB

Publicitātes darba gaitā viena no galvenajām problēmām ir sabiedrības uzmanības piesaistīšana un noturēšana, ņemot vērā lielo informācijas apjomu sociālajos tīklos un digitālajā pasaulē kopumā. Ne visi bibliotēkas ieraksti sasniedz plašu auditoriju, īpaši, ja informācija netiek regulāri atjaunota vai nav pietiekami vizuāli pievilcīga. Tāpat izaicinājums ir dažādu mērķauditoriju sasniegšana, jo jaunieši un seniori izmanto atšķirīgus informācijas kanālus, piemēram, bērnu un jauniešu auditorija šobrīd ir vairāk orientējusies uz TikTok platformu, kurā bibliotēkai sava kanāla nav. Esošos kanālus – Instagram un Facebook - bērni neizmanto vispār, un arī jauniešu iesaiste ir novērojama kā zema.

Vēl viena problēma ir ierobežotie laika un cilvēkresursi publicitātes darba nodrošināšanai, kas apgrūtina regulāru un kvalitatīvu satura veidošanu. Dažkārt sarežģīta ir arī pasākumu savlaicīga popularizēšana, ja informācija tiek saņemta īsi pirms pasākuma norises. Šādos gadījumos palīdz sadarbība ar Līvānu novada Kultūras, tūrisma un sporta pārvaldi, kuri ievieto steidzamu un aktuālu informāciju savos kanālos, aptverot pēc iespējas plašāku auditoriju.

Kā risinājumi tiek izmantota regulāra informācijas plānošana un satura dažādošana, lielāku uzmanību pievēršot vizuālajam noformējumam un skaidrai informācijas struktūrai. Sociālajos tīklos

tiek izmantotas fotogrāfijas, afišas un īsi apraksti, lai veicinātu lietotāju interesi. Tāpat tiek pielāgota informācijas izplatīšana dažādām mērķauditorijām, izmantojot gan bibliotēkas mājaslapu, gan sociālos tīklus.

LNCB nav aprīkojuma lielformāta afišu kvalitatīvai izdrukai.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

- jānomaina vecās identitātes izkārtnes pie ieejām ēkā. Tas būs laikietilpīgs process – jāsameklē izgatavotājs, jāvienojas par materiālu, formātu, uzstādīšanu u.t.t. Jāatrisina arī finansiālais jautājums,
- Rudzātu bibliotēkai pārskata periodā tika uzlauzts personīgais Facebook konts, līdz ar to pazaudēts arī bibliotēkas lapā ievietotais saturs,
- problemātiski ir sasniegt to sabiedrības daļu, kas internetu neizmanto,
- veidojot publicitāti, jāspēj pielāgoties mainīgajai videi, tehnoloģiju attīstībai un iedzīvotāju paradumu maiņai, svarīgi izvēlēties katrai mērķauditorijai atbilstošu informācijas kanālu,
- publicējot informāciju interneta vidē, jāpiedomā, lai tā izceltos lielajā informācijas daudzumā,
- jāturpina meklēt veidi un informācijas kanāli, kā uzrunāt auditoriju, izprast viņu vēlmes un vajadzības bibliotēkas pakalpojumu kontekstā.
-

11. Sadarbības tīkla raksturojums

11.1. Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

LNCB

Vistiešākā sadarbība ir ar Līvānu novada pašvaldību, darbiniekiem un institūcijām:

Tabula “Sadarbības partneri, aktivitātes” LNCB

Sadarbības partneri	Veiktās sadarbības aktivitātes
Līvānu novada pašvaldība	<p>Juridisko un finansiālo jautājumu kārtošana, bibliotēku interešu pārstāvniecība,</p> <p>Digitalizācijas un Informācijas tehnoloģiju mentore – Digitālās nedēļas koordinēšana, praktisks atbalsts programmu un tehnoloģiju izmantošanā,</p> <p>IT nodaļas darbinieki – autorizācijas tiesību piešķiršana dokumentu elektroniskās aprites sistēmā,</p>

	Novērtējuma balvas “Gada darbinieks 2024” pasniegšana Sutru filiālbibliotēkas vadītājam u.tml.
Līvānu novada Kultūras, sporta un tūrisma pārvalde	Organizatoriskie jautājumi kultūras jomā - informatīvās ikmēneša sanāksmes, Dalība LNCB semināros, Publicitātes nodrošināšana.
Līvānu stikla un amatniecības centrs (LSAC)	Izstāžu, pasākumu pilnveidošana; Reprezentācijas materiālu nodrošināšana.
Vietējie amatnieki, rokdarbnieki, mākslinieki	Izstāžu veidošana, pasākumu uzaicinātie viesi
Līvānu novada skolu bibliotēkas	Nacionālās Skaļās lasīšanas reģionālā fināla organizēšana, BJVŽ, krājuma inventarizācija visās vispārējās izglītības iestādēs, skolu bibliotekāru dalība LNCB rīkotajos semināros.
Līvānu novada Kultūras centrs	KC telpu izmantošana bibliotēkas pasākumu rīkošanai, Apskaņošanas aprīkojuma patapināšana LNCB pasākumos KC notiek LNCB sagatavoto afišu izdruka, jo KC iegādājies lielformāta drukas iekārtu
Līvānu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību daļa	Bibliotēkas publicitātes nodrošināšana pašvaldības mājas lapā, informatīvajā izdevumā, uz LED ekrāna pilsētas centrā, iknedēļas informatīvajā raidījumā “Līvānu novada dome informē”.
Līvānu novada izglītības pārvalde	Telpu nodrošināšana plašākai auditorijai pasākumos
Biedrība “Sava kabata”	Ziemassvētku tirdziņa organizēšana bibliotēkā
Līvānu novada pensionāru apvienība	Pensionāru dalība bibliotēkas organizētajos pasākumos.
Multifunkcionālais jauniešu centrs	Telpu nodrošināšana ārējā apkalpošanas punkta darbībai

	Vadošais partneris projektā “Veidojam kopā: Jauniešu telpas, mobilais darbs un droša vide izaugsmei un sadarbībai” Sadarbība “Līvānu grāmatu svētki 2025”
Līvānu Dzīvokļu komunālā saimniecība	Pievilcīgas apkārtējās vides veidošana, Norakstīto mantu utilizācijas procesa nodrošināšana

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Rožupes pārskatā lasāms: “Bibliotēkas sadarbības tīkls ir organizēta sistēma, kas apvieno novada bibliotēkas, vienoto valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centru darbību un pašvaldības institūcijas, lai efektīvāk apmierinātu lietotāju vajadzības, dalītos resursos un veicinātu zināšanu apmaiņu. Šāda veida sadarbība ir būtiska mūsdienu informācijas laikmetā, jo tā nodrošina plašāku piekļuvi informācijai un resursiem, kā arī optimizē bibliotēku darbu. Bibliotēka vienmēr ir atvērta uz sadarbību.”

Sadarbības partneri ir līdzīgi visām filiālbibliotēkām:

Tabula “Sadarbības partneri, aktivitātes” filiālbibliotēkās

N.p.k.	Sadarbības partneris	Sadarbības aktivitāte
	Līvānu novada KTSP	Plānošanas darbs, aktuālās informācijas apmaiņa, savu iestāžu prezentēšana, vietējās kopienas iesaiste KTSP iniciētajā latgaliešu vietvārdu apzināšanas projektā
	Līvānu novada pagastu apvienība	Saimniecisko jautājumu risināšana, t.sk. malkas piegāde apkures sezonai Jaunsilavu bibliotēkā, transporta un komunālo pakalpojumu jautājumi, ugunsdrošības un ugunsdzēsamo aparātu stāvokļa pārbaude
	Pagastu komunālās saimniecības	Bibliotēkas e-pastā saņemto pašvaldības sūtīto iedzīvotājiem (kuriem nav izveidots personīgais e-pasts) adresēto rēķinu izdruka un maksājumu pieņemšana
	Līvānu novada pašvaldība	VPVKAC darbības organizatoriskie jautājumi, saziņa ar personāldaļas un lietvedības darbiniekiem, dokumentu aprīte un finanšu jautājumi, sociālie darbinieki tiek lūgti nogādāt SBA grāmatas uz citu pagastu
	Novada filiālbibliotēkas	SBA, dažādi komunikācijas jautājumi
	LNCB bērnu segments	Lasītveicināšanas programmu aktivitātes
	Izglītības iestādes un to bibliotēkas	Bibliotēkārās stundas, pasākumu programmu papildināšana, izstāžu, konkursu, projektu kopīga plānošana, radošās nodarbības, lasītveicināšanas praktizēšana, Bērnu žūrijas programmas gaitu un noslēguma rezultātu apkopošanu, metodiskais atbalsts skolas bibliotekāriem, sadarbība pilnvērtīga krājuma attīstīšanai, ārējā apkalpošanas punkta darbības nodrošināšana Lūzenieku pamatskolā Rudzātu pagastā

Pirmsskolas izglītības iestādes	Tematiski pasākumi, izstādes. Tet sociālā iniciatīva “Tet skoliņa bērniem”, Bibliokofera aktīva izmantošana (Rožupes bibliotēka).
Novada kultūras iestādes	Sadarbība pasākumu organizēšanā, informācijas publiskošana bibliotēkās, novadpētniecības materiālu popularizēšana, izmantošana, materiālu atlasīšana pašdarbības kolektīvu tematiskiem pasākumiem, viktorīnu jautājumu un atbilžu sagatavošana
Sociālās aprūpes iestādes	Ārējās apkalpošanas punkts. Pasākumu organizēšana. Ziedojumu akcija “Grāmata siltumam” (Rožupes bibliotēka).
Biedrības, senioru apvienības, nevalstiskās organizācijas	Senioru personīgo kolekciju izstāžu organizēšana, radošās nodarbības, atbalsts senioru organizētajiem pasākumiem, digitālās pratības veicināšana senioriem, novadpētniecības materiālu piedāvājums projekta “Rudzātu Ošas kauss” pieteikuma sagatavošanai (Rudzātu bibliotēka)
Vietējās sabiedrības kopienas	Pasākumi, aktivitātes
LNCB	Semināru apmeklējumi, speciālistu konsultatīvais un metodiskais darbs, SBA, dalība pieredzes apmaiņas braucienā
Novadnieki	Novadpētniecības krājuma papildināšana
LDzKS	Marķēto atkritumu maisu aprites nodrošināšana iedzīvotājiem – pārdošana un atskaišu nodošana, atkritumu nodošanas grafika koriģēšana, maksas iekasēšana par veļas mazgāšanu, notekūdeņu un kanalizācijas sūknēšanas un izvešanas pieteikumu pieņemšana, pieteikumus rindas koriģēšana traktortehnikas pakalpojumiem,

11.2. Sadarbība pagasta vai pilsētas /novada /reģiona ilgtspējas mērķu un virzienu īstenošanā

Bibliotēka kā pašvaldības iestāde sniedz ieguldījumu Līvānu novada ilgtermiņa attīstības īstenošanā. Iedzīvotājiem tiek nodrošināta pieejamība ticamas informācijas resursiem, literatūrai, kultūras aktivitātēm un digitālajiem pakalpojumiem. Tie sekmē iedzīvotāju izglītošanos un mūžizglītības iespējas, veicina zināšanu sabiedrības attīstību novadā. Iedzīvotāju sociālās vienlīdzības veicināšanas nolūkā bibliotēkas nodrošina digitālo un e-pakalpojumu prasmju pilnveidi. Bibliotēkas misija ir stiprināt arī vietējās sabiedrības kopienu līdzdalību sabiedriskajos procesos, kultūras izpausmju un nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā. Organizējot informatīvi izzinošus un literatūras pasākumus, bibliotēka sekmē lasīšanas kultūras popularizēšanu, informācijpratību, veicina izglītotas sabiedrības veidošanos, kas veicina pašvaldības ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu.

11.3. Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitāte

Tabula “Citi sadarbības partneri, aktivitātes” filiālbibliotēkās

N.p.k.	Sadarbības partneris	Sadarbības aktivitāte
	Privātpersonas, novadnieki	Izstāžu veidošana
	Grāmatu izdevēji, “Zvaigzne ABC” veikals Preiļos	IK Virja, “Latvijas Grāmata” grāmatu piegāde uz bibliotēkām
	Latvijas pasts	Citāts no Rudzātu bibliotēkas pārskata: “Rudzātos pasta nav un tagad bibliotēka ir tā vieta, kur iedzīvotāji atstāj sūtījumus, lai pastniece, kura katru dienu ienes bibliotēkā presi, nogādā tos līdz pasta kastei pilsētā. Šajā gadījumā svarīga ir savstarpējā uzticēšanās, katrs “darījums” ir brīvprātīga trīspusēja vienošanās”
	VARAM	VPVKAC funkciju nodrošināšana
	Worldline klientu apkalpošanas centrs	Konsultācijas par maksas termināļa lietošanu
	Nevalstiskās organizācijas	Projektu pieteikumu sagatavošana

Tabula “Citi sadarbības partneri, aktivitātes” LNCB

Sadarbības partneri	Veiktās sadarbības aktivitātes
LNB	Bibliotēku darba organizācija, Ceļojošo izstāžu eksponēšana, Profesionālā pilnveide.
Latvijas Neredzīgo bibliotēka	Sadarbības līgums par LNERB pielāgotās literatūras izmantošanu, Izbraukums pieredzes apmaiņas nolūkā.
Grāmatu izdevniecības	Grāmatu iegāde bibliotēku krājuma papildināšanai.
Kinopunkts	Kinoseansu demonstrēšana.
Latvijas permakultūras biedrība	Sēklu maiņas punkta veidošana, Izglītojošas lekcijas.
Digitālās platformas www.lietovelreiz.lv	Aprites ekonomikas veicināšanas nolūkā ar projektu vadītājas E. Ozolas-Ozoliņas atbalstu darbojas lietu aprites plaukts “Kas pašam lieks – citam prieks”.
VKKF	Atbalstīti projekti “Prozas un dzejas spēks”.

SIA Tieto Evry BIS "Alise"	Uzturēšana, konsultācijas, dalība mācībuursos.
Vidusdaugavas televīzija	Sižetu veidošana / informācijas atspoguļošana.
Informatīvais ziņu portāls "Jēkabpils ziņas"	Publikācijas.
Kultūras informācijas sistēmu centrs	Abonēto datubāzu uzturēšana, BIS Alise datu virtuālā servera uzturēšana, BMGF projekta datortehnikas nodrošinājums.
Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā	Ziemeļvalstu literatūras nedēļas aktivitāšu organizēšana bibliotēkās.
Apsardzes firma "Mega sargs"	Drošības pakalpojumi, drošības sistēmu uzturēšana.
Latgales centrālā bibliotēka	Izglītojoši pasākumi par kultūras mantojuma publisko un legālo pieejamību.
Valsts administrācijas skola	Izglītojoši pasākumi.
VARAM	Izglītojošas nodarbības e-pakalpojumu nodrošināšanai.
CRC Technologies	Drošības vārtu problēmu risināšana
Sunstar group	Darba aizsardzības, ugunsdrošības elektroniskās sistēmas pārvaldīšana.

11.4. Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Pārrobežu sadarbība nav veidota.

Kā ieguvumu bibliotēkām var minēt pašvaldības virzīto sadarbības projektu ar Lietuvu par mobilo VPVKAC funkciju nodrošināšanu iedzīvotājiem dzīvesvietās.

11.5. Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

Katrai bibliotēkai ir svarīgi būt novērtētai no lietotāju puses, kas pārstāv visas sabiedrības intereses, un no lēmējvaras puses, kas, pieņemot lēmumus, nosaka novada bibliotēku tīkla attīstības tempu un

virzienu. Tāpēc, īpaši mūsdienās, svarīgs ir darbs, kas ieguldīts bibliotēku interešu aizstāvībā. Tās ir aktivitātes, ar kurām bibliotēkas sevi spēj pozicionēt kā sabiedrībai nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju un resursu pieejamības nodrošinātāju.

Līvānu novada bibliotēkās, lai novērtētu to nozīmīgumu, tiek veiktas:

- aptaujas,
- apmeklētāju interešu izpēte,
- sabiedrības kopienas vajadzību izpēte,
- statistikas datu aprēķini un salīdzinājumi,
- darba pārskati,

ko var izmantot kā instrumentus savu interešu aizstāvības apliecināšanai.

Bibliotēku vadītāji piedalās KTSP organizētajās sapulcēs. Savukārt pašvaldības pārstāvji atsaucas aicinājumam piedalīties LNCRB organizētajos semināros, lai iepazītos ar aktualitātēm, apzinātu izaicinājumus un meklētu risinājumus.

Bibliotēkas interešu aizstāvība notiek ar bibliotēkas darbību saistītu jautājumu izskatīšanā pašvaldībā:

- sarunās par bibliotēku uzturēšanu un attīstību, kā arī tam nepieciešamajiem budžeta līdzekļiem,
- prezentējot bibliotēku piedāvātos pakalpojumus, sasniegumus un sabiedrības ieguvumus,
- iesaistot vietējo kopienu dažādos bibliotēkas rīkotajos pasākumos.

Rezultātā:

- aug pašvaldības izpratne par bibliotēkas lomu un nozīmi, sniegtajiem pakalpojumiem, bibliotēkas vajadzībām,
- palielinās iedzīvotāju interese par bibliotēkas piedāvātajiem resursiem,
- piesaistīti jauni klienti.

Interesu pārstāvniecības darbu Līvānu novadā veic LNCRB direktore. Par uzņemto pareizo virzienu liecina daži fakti:

- bibliotēku vajadzības novada domē tiek akceptētas – palielinājies piešķirtais budžets,
- pieaug sabiedrības interese un pieprasījums pēc bibliotēku pakalpojumiem – palielinājies fizisko apmeklējumu skaits,
- uzlabojies bibliotēku tēls un atpazīstamība sabiedrībā – sadarbības partneru un sponsoru atbalsts, sociālo tīklu skatījumu skaita pieaugums.

11.6. Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā

LNCRB

Lai nodrošinātu novadpētniecības resursu un pakalpojumu attīstību, sadarbībā ar novadā populāriem cilvēkiem tika izstādīti materiāli no privātkolekcijām – gleznas, fotogrāfijas (R. Svikle, I. Stikāne, B. Āriņa). Turpinājās sadarbība ar Līvānu novada Kultūras, tūrisma un sporta pārvaldi (novadpētniecības materiāli par tūrisma maršrutiem un dabas objektiem Līvānu novadā), citām pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām, nevalstiskajām organizācijām u.c. institūcijām resursu

apvienošanā un popularizēšanā. Pedagogi un skolēni datubāzi “Līvānu novads” izmantoja mācību procesa organizēšanai.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Veiksmes atslēga ir arī saskanīgs komandas darbs.

Tabula “Sadarbības partneri novadpētniecības jomā” filiālbibliotēkās

N.p.k.	Sadarbības partneris	Sadarbības aktivitāte
	Privātpersonas, novadnieki	Novadpētniecības privāto kolekciju (Jersikas pagastā - par Jersikas Sv. Marijas Magdalēnas Romas katoļu baznīcu un tās priesteriem, Jersikas pagasta iedzīvotājiem) materiālu piedāvājums (Rīta bibliotēka), Atbalsts īpašniekiem kultūrvēsturisko objektu uzturēšanā (Sutru bibliotēka)
	Kultūras iestādes	Informācijas izguve no bibliotēkas novadpētniecības krājuma, pašdarbības kolektīvu popularizēšana
	Pašvaldības darbinieki	Iniciatori aktivitāšu organizēšanā
	Izglītības iestādes	Skolas muzeja (Jersikas pamatskolā) materiālu piedāvājums (Rīta bibliotēka), novadpētniecības stundas (Rožupes bibliotēka)
	LNCB	Speciālistu konsultācijas, ieteikumi
	KTSP	Bibliotēkas piedalījās iedzīvotāju aptaujā par pagasta vietu vēsturiskajiem nosaukumiem
	Senioru apvienība	Privāto kolekciju rokdarbu, fotogrāfiju un vēsturisku lietu izstāžu veidošana, atmiņu stāstījumi
	Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļu īpašnieki	Pasākumu organizēšana Valsts nozīmes Latgales tautas celtniecības arhitektūras pieminekļa - zemnieku sētas “Šultes” objekta teritorijā (Sutru bibliotēka)
	Katoļu baznīcas, draudzes	Organizējot uzkopšanas talkas Znotiņu Dievmātes Romas katoļu baznīcas teritorijā, organizējot Baznīcu nakti Znotiņu draudzē (Sutru bibliotēka)

11.7. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

LNCB

Sadarbības partneri: Līvānu novada pirmsskolas iestāde “Rūķīši”, Līvānu novada skolas, Līvānu Bērnu un jauniešu centrs, Jēkaba Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skola, Līvānu novada kultūras centrs un Līvānu novada bibliotēkas.

LNCB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem aktīvi popularizē savu darbu, iesaistās bērnu un jauniešu lasīšanas un izglītības veicināšanā. Biežākās sadarbības formas – tematiskie pasākumi, bibliotekārās stundas, ekskursijas uz bibliotēku, izstāžu organizēšana un informatīvu materiālu izplatīšana.

LNCB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem sadarbojas ar Līvānu novada pašvaldības izglītības iestādēm – skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm; organizācijām - Bērnu un jauniešu centru; profesionālajām institūcijām – skolu bibliotēkām. Ļoti nozīmīga ir skolu bibliotekāru un skolotāju atsaucība, īpaši organizējot kopīgus pasākumus.

FILIĀLBIBLIOTĒKAS

Lai veiksmīgi īstenotu bibliotēkas darbu: kvalitatīvi apkalpotu esošos un uzrunātu potenciālos bibliotēkas lietotājus būtiska ir iestāžu savstarpēja sadarbība

Tabula “Sadarbības tīkls bērnu un jauniešu jomā” filiālbibliotēkās

N.p.k.	Sadarbības partneris	Sadarbības aktivitāte	
	Novada filiālbibliotēkas	SBA, „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”, skaļās lasīšanas projekts	
	LNCB bērnu un jauniešu segments	SBA, „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”, skaļās lasīšanas projekts organizatoriskās funkcijas	
	Novada izglītības iestādes	Rožupes bibliotēka	
			Rožupes bibliotēkā: Lasītveicināšanas programma „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025” - organizēti grāmatu iepazīšanas un popularizēšanas pasākumi. Pateicoties audzinātāju atbalstam, tika rīkotas radošās darbnīcas un priekšlasīšanas stundas. Izstādes - ar vizuālās mākslas skolotājas palīdzību organizējam skolēnu zīmējumu un radošo darbu izstādi.
			Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa - pamatskolai piedāvātas Ziemeļvalstu rakstnieku grāmatu kopa, sniegta informācija par Ziemeļvalstu literatūras nedēļas vēsturi un norisi. Notika rīta lasījumi klašu grupām.
			Mācību stundas bibliotēkā - bibliotēkā ir notikušas sociālo zinību, vēstures un latviešu valodas stundas.
			Bibliotekāro stundu piedāvājums pamatskolai - piedāvātas bibliotekārās stundas par dažādām aktuālām tēmām. Gada garumā ir bijusi veiksmīga sadarbība ar klašu audzinātājiem
			Eiropas autoru diena - iepazīta Eiropas literatūras un valodu daudzveidība
			Pasākumi - akcija “Valoda dzīvo kamēr tu tajā raksti”. Spēļu pēcpusdienas. Paaudžu sadarbības pasākums
		Organizētas ekskursijas pirmsskolas un sākumskolas bērniem, lai iepazītos ar bibliotēkām, un to piedāvājumiem.	
	Izglītības iestāžu bibliotēkas	Kopīgi organizētas aktivitātes lasītveicināšanas programmu ietvaros, kopīgi projekti	
	Pirmsskolas izglītības iestādes	Grāmatu skaļā lasīšana, ekskursijas bibliotēkā, mērķprogramma “Pirmā tikšanās ar bibliotēku” saziņā ar PII audzinātājiem	

	Kultūras iestādes		Veidotas izstādes, saskaņojot ar KN pasākumiem, Dalība Rožupes pagasta svētkos
	Bērnu vecāki		Pārrunas par bērnu literatūru, iesaiste kopīgos bērnu pasākumos.

Arī pārējās bibliotēkās, kuru apkalpošanas mikrorajonā ir skolas, notiek abpusēja sadarbība. Tās ir lasīšanas veicināšanas aktivitātes, visas puses ieinteresētas lasītprasmi uzlabošanā. Rezultātā paaugstinās skolēnu rakstpratības, lasīšanas, mācīšanās, problēmu risināšanas un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju prasmes un skolēnu savstarpējā komunikācija.

11.8. Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

1. Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

LNCB veic Līvānu RGB metodiskā darba funkcijas 6 novada vietējās nozīmes bibliotēkām, 6 izglītības iestāžu bibliotēkām, atbalsta darbinieku profesionālo pilnveidi, nodrošina darbinieku neformālās izglītības pārraudzību, ir atbildīga par dokumentu un bibliotēku nozares, kā arī cita veida aktuālās informācijas apriti novada, reģiona un valsts līmenī.

LNCB kā Līvānu RGB koordinē BIS Alise darbību Līvānu un Ilūkstes novada 9 publiskajās un 1 izglītības iestādes bibliotēkā.

Par **prioritāti** izvirzīts konsultatīvais darbs precīzu datu ievadē BIS Alise. Viena no LNCB organizētā semināra tēmām bija "Datu ievade BIS Alise modulī *Cirkulācija*". Tika sagatavota un prezentēta atjaunināta instrukcija par lasītāju reģistrācijas datu ievadi pēc viena šablona visa novada publiskajām un izglītības iestāžu bibliotēkām. Instrukcija tika nosūtīta individuāli katram darbiniekam, t. sk. arī Ilūkstes bibliotēkām. Pēc vajadzības kolēģiem tiek sniegtas individuālas konsultācijas dažādu ierakstu veidošanā. Turpmāk plānots tāpat izskatīt ierakstu veidošanu citos BIS Alise moduļos.

Viena no aktuālajām darba niansēm ir savlaicīgas informācijas aprites nodrošināšana starp virsiestādēm un filiālbibliotēkām.

2. Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Līvānu novadā jau gadiem iestrādājusies prakse mēneša pēdējo ceturtdienu organizēt kā metodisko jeb semināru dienu LNCB. Protams, ir arī dažas novirzes no grafika. Izņēmumi ir vasaras mēneši, kad sākas atvaļinājumu laiks. Gada pirmajās dienās organizējam neformālu kolektīva saliedēšanās pasākumu ar loteriju, zīlēšanu vai citām atrakcijām. Līdz ar to gadā plānojas 6 vai 7 semināri. 2025. gadā noorganizēti 4 semināri un pieredzes apmaiņas brauciens. Šajās dienās visa novada bibliotēkas apmeklētājiem slēgtas. Semināros iespēju robežās piedalās arī skolu bibliotekāres. Pagastu skolās bibliotekāru pienākumus veic skolotājas, tāpēc semināru apmeklētība ir ierobežota.

Semināru **programma** tiek sastādīta un izziņota laicīgi. Dienas kārtībā galvenokārt ir:

- bibliotēku aktualitāšu apskats,
- izmaiņas dokumentu aprites kārtībā,
- informācija par iegūtajām atziņām dažādosursos un semināros,
- Grāmatu svētku u. c. lielāko pasākumu plānošana,
- tikšanās ar pašvaldības speciālistiem,
- mākslīgā intelekta izmantošana darba vajadzībām,
- tikšanās ar populārām, atpazīstamām personībām – pasākumi paredzēti visiem iedzīvotājiem, ne tikai bibliotekāriem.

Pārskata gadā radās iecere nedaudz papildināt semināru formātu – organizēt diskusiju “Pieredze, ierosinājumi un izaicinājumi” par kādu visām bibliotēkām aktuālu tēmu, piemēram, lietotāju apmeklējumu veicināšana un jaunu lietotāju piesaiste. Katra bibliotēka sagatavo aptuveni 5 minūšu savas prakses stāstījumu, un diskusijā piedalās visas darbinieces.

Par semināra apmeklēšanu LNCB sagatavo un izsniedz apliecinājumu, kurš ir aktuāls uz 3 gadiem.

Ik gadu novada bibliotekāriem tiek organizēts **izbraukuma seminārs**. Atskaites periodā viesojāmie Siguldas novadā. Apmeklēta Siguldas novada bibliotēka, Siguldas Valsts ģimnāzijas bibliotēka un Inčukalna bibliotēka. Gūta atziņa, ka abām publiskajām bibliotēkām iegādātais bibliomāts lasītājiem rada papildus ērtības un pievienoto vērtību nodrošināto pakalpojumu piedāvājumā. Arī LNCB ir uzstādījums iegādāties bibliomātu. Gūta iedvesma lasītveicināšanā, pasākumu organizēšanā un vizuāli pievilcīgas vides veidošanā. No Inčukalna pārņemama ideja būtu par āra lasītavas izveidi un darbu ar bērniem.

Jaunās kolēģes tika ieteiktas pašvaldībā apstiprināšanai gadskārtējās inventarizācijas komisijas locekļu sastāvā. Tā viņām ir sava veida iepazīšanās ar pagastu filiālbibliotēkām.

Preiļu novada kolēģi iepazīs ar darba pieredzi LNCB un vēl dažās filiālbibliotēkās.

Pēc pašvaldību vēlēšanām iepazīšanās vizītē bibliotēkā ieradās mūsu jaunais un valstī jaunākais domes priekšsēdētājs un viņa vietniece. Novada pašvaldībā mainījās arī izpilddirektors. Kādā no semināriem jauno speciālistu aicinājām uz abpusēju iepazīšanos ar bibliotēku darbu un darbiniekiem. Izpilddirektors bija ieinteresēts uzzināt arī par izaicinājumiem bibliotēku darbā.

Tabula “LNCB organizētie semināri”

N.p.k	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)- Reģiona GB	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits (no tiem skolu bibliotekāri)		Stundu skaits
					publi sko	skolu	
1.	27.02.2025.	LNCB	LNCB	Bibliotekāru seminārs	17	3	6

2.	27.03.2025.	LNCB	LNCB	Bibliotekāru seminārs	15	2	7
3.	24.04.2025.	LNCB	LNCB	Bibliotekāru seminārs	16	1	5
4.	02.10.2025	LNCB	LNCB	Bibliotekāru seminārs	16	3	6
5.	30.10.2025.	Siguldas novada bibliotēkas	LNCB	Profesionālās pieredzes apmaiņas brauciens	14	3	8

Gada laikā LNCB darbiniekiem organizētas 26 **sapulces**. Lielākais vairums no tām nebija iepriekš plānotas. Vairākas sapulces notika ar mērķi:

- plānot “Latviešu grāmatai 500” gada kulminācijas pasākumu “Līvānu grāmatu svētki 2025”,
- Līvānu pilsētas svētku ietvaros bibliotēkā organizēto direktores gleznu izstādes “Zem vienas saules” atklāšanas pasākumu spāņu stilā kopā ar flamenko deju grupu “Sol Flamenko”,
- veicamajiem darbinieku pienākumiem amatu izvērtēšanas nolūkā,
- budžeta grozījumu un jaunā budžeta jautājumu risināšana,
- u. c. aktuāli jautājumi.

LNCB speciālisti, katrs savā jomā sniedz arī konsultācijas kolēģiem novada bibliotēkās.

3. Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

Metodiskais un konsultatīvais darbs sniegts 6 izglītības iestāžu bibliotēku 7 darbiniecēm. Visbiežāk tās ir individuālas konsultācijas par ierakstiem BIS Alise, LDKK datu ievadi. Darbinieces tiek uzaicinātas uz LNCB organizētajiem semināriem un pieredzes apmaiņas braucieniem.

Sākoties mācību gadam, ar Izglītības pārvaldi salīdzinām informāciju un precizējam izmaiņas saistībā ar bibliotēku darbiniekiem Līvānu novadā. Saziņa ar Ilūkstes Raiņa vidusskolas bibliotēku notiek ar Ilūkstes pilsētas bibliotēkas vadītāju.

Pārskata periodā visās izglītības iestādēs tika veiktas pilna krājuma inventarizācijas. Inventarizācijas komisijā kā priekšsēdētāja piedalījās sistēmbibliotekāre un kā locekļi – LNCB darbinieki, konkrētā pagasta publiskās bibliotēkas darbinieks un skolas bibliotekārs. Komisijas priekšsēdētāja veidoja apkopojumu un aktus nodeva grāmatvedībā.

4. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

LNCB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem un jauniešiem veic konsultatīvo darbu ar novada bibliotēkām:

- regulāri sadarbojas ar visām LNCB filiālbibliotēkām un Līvānu novada skolu bibliotēkām,
- koordinē Bērnu žūrijas aktivitātes un organizē noslēguma pasākumu Līvānu novada bibliotēkām,

- koordinē "Skaļās lasīšanas" sacensību aktivitātes, piedalās vietējos konkursos un organizē reģionālo noslēguma pasākumu,
- informē par LNB Bērnu literatūras centra aktivitātēm, piedalās semināros un informē pagastu bibliotēku darbiniekus par aktuālāko darbā ar bērniem un jauniešiem.

5. Sadarbība ar citām iestādēm

Sadarbība ar citām iestādēm ir būtisks priekšnoteikums LNCB ilgtspējīgai attīstībai. Pārskata periodā sadarbība īstenota ar:

- LNB BAC - metodiskais un informatīvais atbalsts,
- LNB KAC - profesionālās kompetences pilnveides pasākumi,
- KM - risināts jautājums saistībā ar ieteikumiem revidentu pārskatā par izglītības iestāžu krājumu pilna apjoma inventarizāciju,
- SIA Tieto Latvia - BIS Alise darbības nodrošināšana,
- Līvānu novada izglītības pārvalde - ar skolu bibliotēkām risināmie jautājumi,
- Metodiķi citos novados - koleģiālas konsultācijas un ieteikumi reālās darba situācijās.

6. Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

LNCB atsevišķa štata vienības – metodiķa - nav. Pienākumus veic direktores vietniece, profesionālās iemaņas apgūstot LNB KAC organizētajos pasākumos un sazinoties ar kolēģiem kaimiņu novados, arī metodiķu izveidotajā WhatsApp grupā. Priekšdienās metodiskajā darbā jārealizē izbraukumi uz novada filiālbibliotēkām, lai individuāli pārrunātu aktuālos jautājumus un veiktu pārraudzības darbu. Pārskata periodā izpalika iecere apmeklēt Ilūkstes pilsētas bibliotēku, lai izrunātu raksturīgākās kļūdas un sniegtu konsultācijas kataloga ierakstu veidošanā.

Darbiniecēm ir pienākums piedalīties semināros, KTSP organizētajās sapulcēs, profesionālās pilnveides pasākumos un citās aktivitātēs. Tas viss aizņem daudz laika ārpus darba vietas. Bibliotekāru klātesamība darba vietā ir ļoti svarīga, īpaši, kur veic VPVKAC funkcijas. Tāpēc ar KTSP panākta mutiska vienošanās par piedalīšanos sapulcēs attālināti. Par prioritāti tiek izvēlētas piedāvātās attālinātās profesionālās pilnveides nodarbības.

Vēlamās vispusīgās izglītības apguvi kavē nepietiekams finansējums nepietiekamais finansējums.

Atsevišķās bibliotēkās darbiniekiem novērojams motivācijas trūkums un ideju apsīkums.

Vērtējot kopumā, bibliotēkai 2025. gads ir bijis veiksmīgs un sabiedrībai nozīmīgu pakalpojumu attīstību veicinošs. Bibliotēkas darbinieku savstarpējā sadarbībā un, piesaistot dažādus sadarbības partnerus, īstenotas jaunas un interesantas iniciatīvas, kas veicinājušas vietējās kopienas kultūrizglītojošo aktivitāti un stiprinājušas piederības sajūtu savam novadam. Bibliotēkām arī turpmāk ir uz ko tikties - pilnveidot pakalpojumu piedāvājumu, veidot vēl saistošāku vidi un arvien skaidrāk nostiprināt bibliotēku kā vietējās kopienas satikšanās, zināšanu un attīstības centru.

Pārskata apkopošanai izmantoti:

LNCB IRAN vadītājas Taisijas Vasilenko,

LNCB LAN vadītājas Ievas Birānes,

Jaunsilavu bibliotēkas vadītājas Ligitas Iesalnieces,
Rīta bibliotēkas vadītājas Meldras Vilcānes,
Rožupes bibliotēkas vadītājas Maijas Jasinskas
Rudzātu bibliotēkas vadītājas Skaidrītes Brūveres,
Sutru bibliotēkas vadītājas Valdas Pintānes,
Turku pagasta bibliotēkas vadītājas Ritas Grugules
iesniegtie gada darba pārskati.

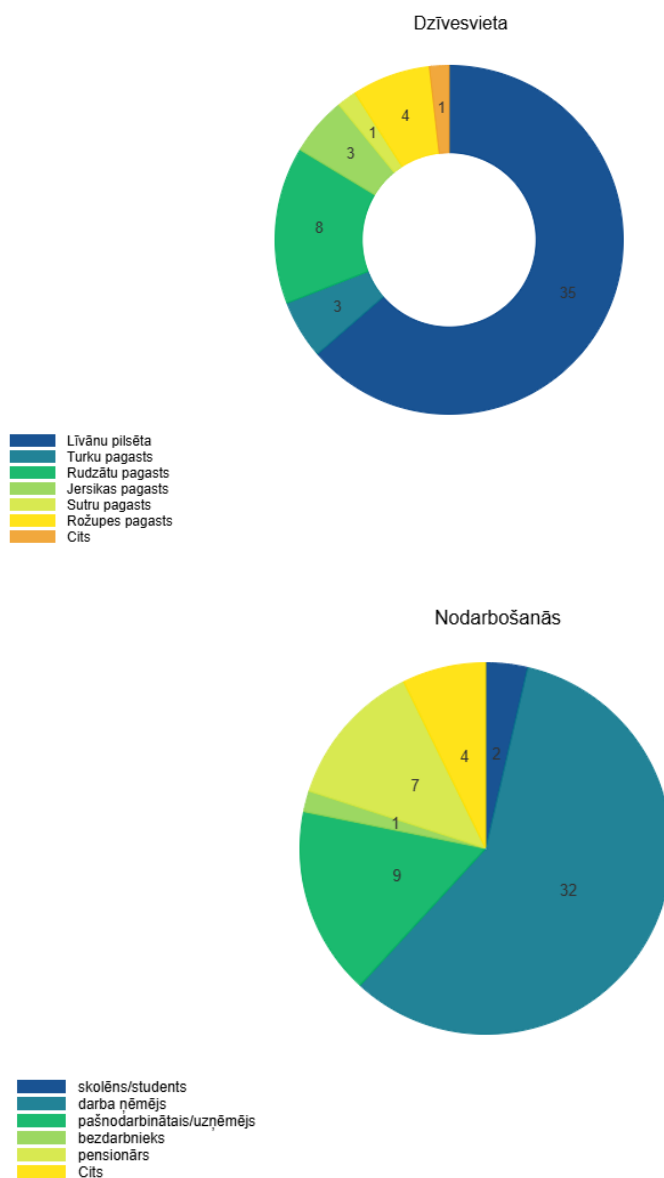
Pārskatu sagatavoja LNCB direktores vietniece Lidija Pintāne

13. Pielikumi

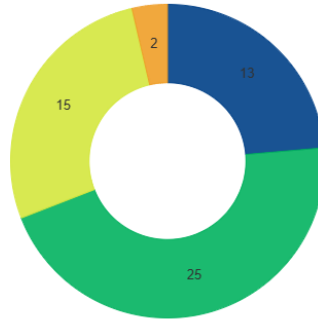
Pielikums Nr. 1.

1. Aptaujas “Līvānu novada iedzīvotāju bibliotēkas vajadzību izpēte” kopsavilkums

APTAUJAS “Līvānu novada iedzīvotāju bibliotēkas vajadzību izpēte” KOPSAVILKUMS

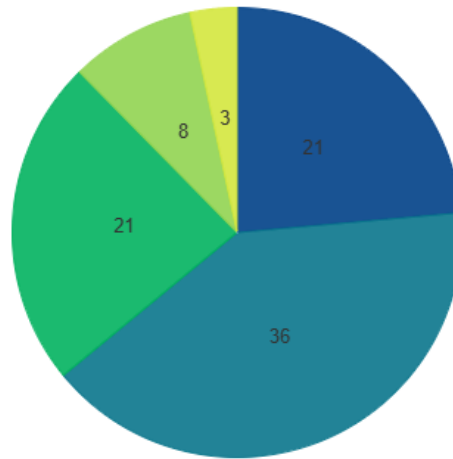

Cik bieži apmeklējat bibliotēku?

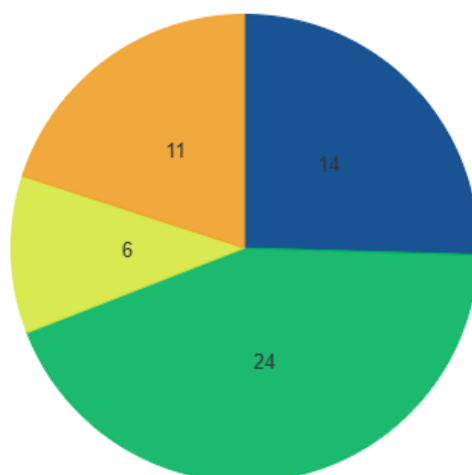
- katru nedēļu
- reizi mēnesī
- dažas reizes gadā
- retī/nekad

Kādi ir jūsu galvenie bibliotēkas apmeklējuma mērķis?

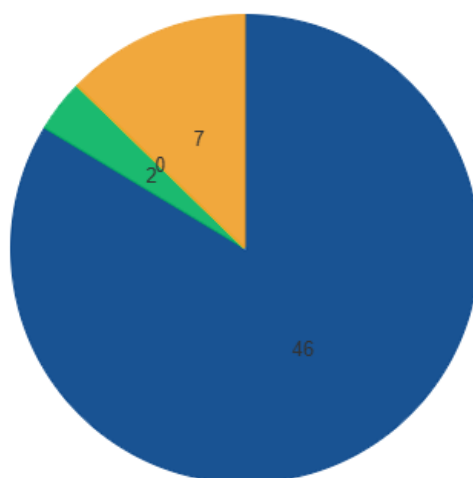
- mācībām/darbam
- jauno grāmatu/periodikas lasīšana
- pasākumi
- brīvā laika pavadīšana
- Cits

Vai izmantojat bibliotēkas elektroniski pieejamos pakalpojumus? (e-katalogu, datubāzes, sociālo tīklu informācija)

■ jā, regulāri reizēm
■ neizmantoju, bet vēlētos
■ neinteresē
■ jā, regulāri

Vai jums pietiek ar esošo interneta un datoru pieejamību bibliotēkā?

■ jā
■ nē
■ nē, vēlētos vairāk datoru
■ nē, vēlētos ātrāku internetu

7. Kā vērtējat:
Bibliotēkas darba laiks

neapmierinoši ļoti labi
3.22 / 4

8. Darbinieku atsaucība

neapmierinoši ļoti labi
3.51 / 4

9. Grāmatu un citu materiālu pieejamība

neapmierinoši ļoti labi
3.47 / 4

10. Digitālo resursu un tehnoloģiju pieejamība (printeri, internets, datori)

neapmierinoši ļoti labi
3.25 / 4

11. Informācijas pieejamība tiešsaistē (mājaslapa, e-katalogs, sociālie tīkli)

neapmierinoši ļoti labi
3.35 / 4

12. Darba/studiju vietu pieejamība (klusās zonas, grupu darba telpas, Wi-Fi, kontaktligzdas)

neapmierinoši ļoti labi
3.33 / 4

13. Pakalpojumu pieejamība ģimenēm ar bērniem (rotaļu stūrtis, bērnu grāmatas, bērnu pasākumi)

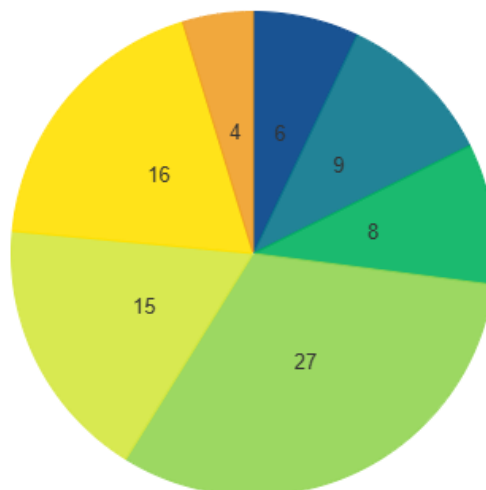
neapmierinoši ļoti labi
3.29 / 4

Kādi pasākumu veidi jums būtu interesanti?

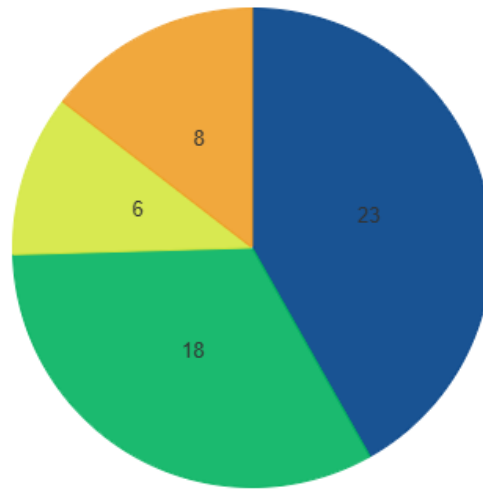
- autoru vakari, tikšanās ar rakstniekiem un māksliniekiem
- koncerti, muzikālie priekšnesumi
- izstādes (mākslas, foto, tematiskās)
- radošās darbnīcas un meistarklases (māksla, rokdarbi, amatniecība)
- tehnoloģiju un digitālo prasmju pasākumi
- kultūras un vēstures vakari
- bērnu un ģimeņu pasākumi
- jauniešu vakari (spēles, konkursi, diskusijas)
- kino vakari
- veselības un dzīvesstila pasākumi (piem., meditācija, labsajūta)
- Cits

Kādi kursi jums būtu interesanti?

- datorprasmes
- valodas
- digitālie rīki/sociālie mediji
- personīga izaugsme
- māksla/dizains
- neinteresē kursi
- Cits

Kāds pasākumu/kursu laiks jums būtu vispiemērotākais?

- darba dienu vakaros
- brīvdienās dienas laikā
- brīvdienu vakaros
- Cits

17. Kā jūs vērtējat bibliotēkas rīkoto pasākumu dažādību?

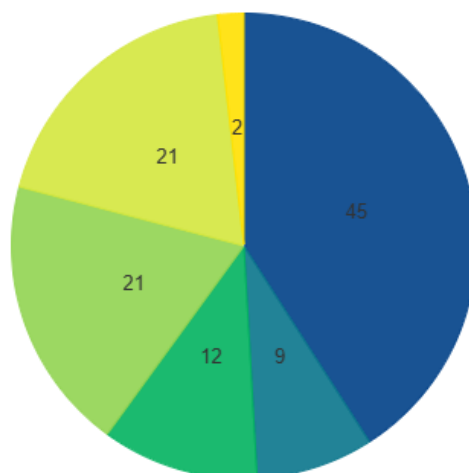

Kurai kategorijai, jūsuprāt, visvairāk pietrūkst aktivitāšu bibliotēkā?

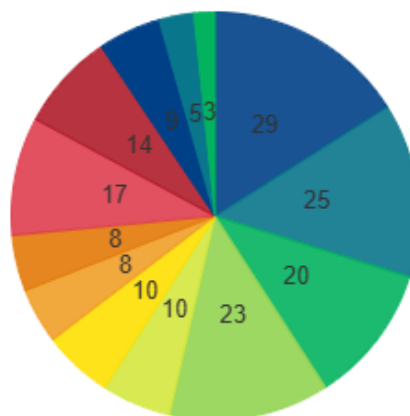
- pirmsskolas vecuma bērniem
- skolēniem
- jauniešiem (vidusskola un studenti)
- jaunajām ģimenēm
- pieaugušajiem darba vecumā
- senioriem
- Cits

Kādi ir jūsu biežāk izmantotie informācijas avoti par aktuālo bibliotēkā? (vairākas atbildes iespējamas)

- facebook
- instagram
- mājaslapa
- afišas bibliotēkā/pilsētā
- draugu/paziņu ieteikumi
- Cits

Kādu saturu jūs vairāk vēlētos redzēt bibliotēkas sociālajos tīklos?

- informāciju par jaunajām grāmatām, žurnāliem, avīzēm
- pasākumu afišas
- foto/video no bibliotēkas pasākumiem
- ieteikumus lasīšanai (mēneša grāmata, bibliotekāru rekomendācijas)
- tiešsaistes viktorīnas
- izglītojošu saturu (par bibliotēkas iespējām, digitālajiem resursiem, e-pakalpojumiem)
- iedvesmojošas citātu un literatūras rubrikas
- stāstus par bibliotēkas ikdienu un darbiniekiem (aizkulišu saturs)
- bērniem un jauniešiem paredzētu saturu (spēles, konkursi, aktivitātes)
- vietējās kultūras un vēstures stāstus
- tiešraides vai video ierakstus no pasākumiem
- nesekoju līdzī bibliotēkas sociālajiem tīkliem
- Cits

Kas bibliotēkā būtu jāuzlabo? (atvērtais jautājums)

- Bibliotēkas mājas lapa
- Datori apmeklētājiem ļoti novecojuši, arī WiFi ātrums būtu jāuzlabo
- Vajadzētu grāmatu bibliomātu
- Manuprāt, par tādu bibliotēku, kāda ir Līvānos, var tikai sapņot. Tā tiešām ir garīgā un emocionālā gaismas pils pilsētā!

2. “Līvānu grāmatu svētki 2025”

Līvānu grāmatu svētki 2025

11. Grāmatu svētki 2025. Grāmatu svētku pasākumā visas dienas garumā notika dažādas aktivitātes. Diena sākās ar tikšanos ar bērnu grāmatu autori Agnesi Aizpurieti. Bija iespēja apskatīt rakstnieces ilustrāciju izstādi “Trakā lapsa VIZ LAV”, piedalīties radošajās nodarbībās, kā arī bija iespēja uz ekrāna skatīties Agneses Aizpurietes veidotās animācijas filmas “Trakā lapsa”, “Trakā lapsa un dakteri” un “Dubnas pretekļis.” Nākošās pie grāmatu svētku apmeklētājiem devās rakstniece Zane Nuts un grāmatu blogere @lasitnaskis sarunu par tēmu “Rakstīt un lasīt. Divu pasaulu saruna.” Rīta sadaļa turpinājās ar svinīgu grāmatu svētku atklāšanu, kura uzrunas teica Līvānu novada Centrālās bibliotēkas direktore Baiba Āriņa, Līvānu novada priekšsēdētājs Andris Vaivods un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore Dagnija Baltiņa. Pēc svētku atklāšanas notika paneldiskusija “Lasīšana kā paradums”, kura piedalījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore Dagnija Baltiņa, Līvānu novada Centrālās bibliotēkas direktore Baiba Āriņa, Līvānu 1.vidusskolas direktors Gatis Pastars, Līvānu slimnīcas valdes priekšsēdētājs Vadims Krimans, Līvānu novada skolu karjeras konsultante Rasma Svikle – Popova un Līvānu novada jauniešu domes pārstāve Ieva Birzāka. Diskusiju vadīja Līvānu Multifunkcionālā jauniešu centra “Kvartāls” vadītāja Marija Driksna.

Pēc šīs sarunas improvizētajā viesistabā uz skatuves kāpa rakstniece, stāstu meistarotāja Džena Andersone, astrologs Andris Račs, stiliste Žanna Dubska un svētku noslēgumā ar koncertu uzstājās dziedātāja Leila Alijeva. Visas dienas garumā svētku dalībniekiem bija iespēja iegādāties izdevniecību Zvaigzne ABC, Jumava un Latvijas Mediji izdotās jaunākās grāmatas, darbojās lielformāta spēļu laukums, notika ātrlasīšanas sacensības, bija iespēja padarboties mākslas darbnīcā un sagaidīt garu garo rindu, lai tiktu pie skaista zīmējuma uz sejas. Bērnu nodaļā bibliotēkāres lasīja pasakas mazākajiem svētku apmeklētājiem. Bija iespēja arī piedalīties rakstāmmašīnas dzejas performancē ar dzejnieci Litu, kurā katrs tās dalībnieks saņēma īpašu, tikai sev veltītu dzejas rindu, kā arī katram bija iespēja ievilkt savu otas vilcienu gleznā Pasaku mežs, kura patreiz ir apskatāma bibliotēkas bērnu nodaļā. Darbojās arī pankūku cepšanas meistarklase. Šo pasākumu apmeklēja 480 dalībnieki.

LNB direktore Dagnijas Baltiņas
Svētku atklāšanas uzruna

Piedalīšanās ebru gleznošanas
meistarklasē

Tikšanās ar Dženu
Andersoni

Animācijas filmu skatīšanās iespēja uz ekrāna

Lielformāta spēles patika gan lieliem, gan
maziem

Dzejas performance ar dzejnieci Litu

Tikšanās ar rakstnieci Aņnesi Aizpurieti

Tikšanās ar Zani Nuts, @lasītnašķis

Diskusijas par lasīšanas paradumiem

Tikšanās ar astrologu Andri Raču

Grāmatu tirdziņš

Bija ieradušies arī pasaku varoņi

Pankūku cepšanas

Dalībnieku kopglezleznas Pasaku mežs tapšanas process

Visu dienu lija lietus, bet tas nemazināja svētku

Tikšanās ar Žannu Dubsku

Svētku noslēgumā koncerts

Kad visi darbi galā

3. “LNCB organizētie pasākumi un izstādes 2025. gadā”

LNCB organizētie pasākumi 2025. gadā

2025. gadā LNCB Straumes zālē notika 9 izstādes, LNCB abonementā notika 3 izstādes.

<i>Laiks</i>	<i>Autors/vieta</i>	<i>Nosaukums</i>
Janvāris/februāris	Andromeda Bea (gleznas, interjera objekti) Straumes zāle	Ar mani sākas gaisma
Janvāris	LNB izstāde latviešu grāmatniecības īsais ceļš no aizbildniecības līdz patstāvīgai nozarei 19 gads Abonements	Paātrinājums
Aprīlis	Rasma Svikle-Popova (fotogrāfijas) Straumes zāle	Putnu gadalaiki
Aprīlis	Vilis Daudziņš (zīmējumi) Abonements	Teātris bildēs
Aprīlis	Uz auduma izšūti spārnotie teicieni Straumes zāle	Tekstildomas
Marts	Ieva Stikāne (gleznas)	Kad atmostas talanti
Maijs	Agnese Aizpuriete (ilustrācijas) Straumes zāle	Trakā lapsa VIZ LAV
Jūlijs/augusts	Baiba Āriņa (gleznas) Straumes zāle	Zem vienas saules
Septembris/oktobris	Marija Kuhaļska (gleznas un zīmējumi) Straumes zāle	Brokastis gultā un jūra gliemžvākā
Septembris	Dzejas dienu gleznošanas meistarklases darbu izstāde Abonemets	
Novembris	Raimonds Vindulis (instalācijas) Straumes zāle	Fiktīvās realitātes.-Sanitāra piezīmes o25

2025. gada pasākumi LNCB

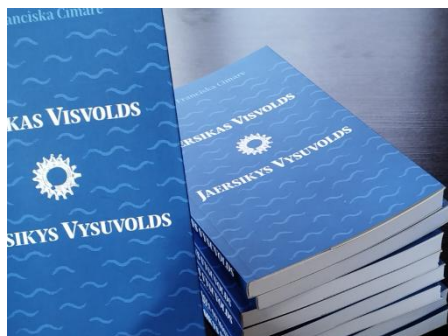
Filmas

1. Animācijas filma “Straume” - 306 skatītāji
2. Animācijas filma “10 dzīvības” – 14 skatītāji
3. Animācijas filma “Lepnā princese” – 9
4. Animācijas filma “200 Vilks” - 6
5. Spēlfilma “Vecāku sapulce” – 19 skatītāji
6. Spēlfilma “Slāpes” – 17 skatītāji
7. Spēlfilma “TTT Tīklā” – 82 skatītāji

Kopā demonstrētās filmas apmeklēja 453 skatītāji

Pasākumi

Elītas Franciskas Cimares grāmatas “Jersikas Vysvolds” atvēršanas svētki ar folkloras kopas “Speiga” dalību – apmeklētāji

47

LNB Bibliotēku attīstības centra nozaru informācijas centra ekspertes Elītas Vīksnas stāstījums par izstādi un Līvānu 1.vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotājas Sandras Kivlenieces lekcija “Latgaliešu literatūra laiku lokos” – 27 apmeklētāji

Tikšanās ar publicistu, filozofu, rakstnieku Ilmāru Šlāpinu – 41 apmeklētājs

Sadarbībā ar Permakultūras biedrību Sēklu maiņas punkta atklāšanas pasākums – 16 apmeklētāji

Staņislava Broka Daugavpils mūzikas vidusskolas 1. kursa audzēknes Ievas Stikānes gleznu izstādes “Kad atmostas talanti” atklāšanas pasākums. Tajā klausījamies viņas pašas sacerētās dzejas lasījumus un Ievas Stikānes un Amandas Aleksejevas akordeona spēli - 37 apmeklētāji

Atzīmējot Eiropas autoru dienu tikšanās ar mūziķi (grupas "Dabasu Durovys" dibinātājs un vadītājs), diplomētu vēstures bakalauru, pedagogijas maģistru, vēstures doktorandu Arni Slobožaņinu un literatūrzinātnieku un rakstnieku Valentinu Lukaševiču – 71 apmeklētājs

Rasmas Svikles – Popovas fotogrāfiju izstādes “Putnu gadalaiki” atklāšanas pasākums ar Līvānu 1. vidusskolas un Līvānu mūzikas un mākslas skolas audzēkņu piedalīšanos. Skolēni no papīra masas bija izveidojuši putnu maketus, kuri savas spalvu rotas krāsas ieguva skolēniem apskatot kā putni izskatās dabā – 24 apmeklētāji

Mūziķa
Ainara Mielava dzejoļu grāmatas “Kad mēness jūrā krīt” prezentācija – 90 apmeklētāji

Tikšanās
ar aktieri Vili Daudziņu – 24 apmeklētāji

Leilas Alijevas meistarklase Autentiska balss – Tavs spēks – 13 apmeklētāji

Tikšanās ar daiļrecepšu grāmatas “Vienaldzīgo nav!” autorēm Lieni Margeviču un Natu Brambergu – 24 apmeklētāji

Tikšanās ar rakstnieci Dainu Tabūnu – 42 apmeklētāji

Dalība Līvānu pilsētas Ģimeņu dienas pasākumā. Radošā telts Līvānu pilsētā

Slāvu biedrības “Uzori” grāmatas “Dvēseles un dziesmas harmonijas saplūšana” prezentācija. Pasākumā muzicēja slāvu kultūras ansamblis “Uzori” un savu dzeju lasīja dzejniece Gaļina Koļinkova un Ņina Fiļipova – 34 apmeklētāji

Dalība Līvānu pilsētas svētkos Bibliotēkas teltī – 67 apmeklētāji

Baibas Āriņas gleznu izstādes “Zem vienas saules” atklāšana ar flamenko deju grupas SOL FLAMENKO piedalīšanos – 120 apmeklētāji

Marijas Kuhaļskas gleznu izstādes “Brokastis gultā un jūra gliemežvākā” atklāšana ar ģitārista Normunda Ņērбуļa piedalīšanos – 18 apmeklētāji

Dzejas dienas. Dzejas dienas pasakumā ar nosaukumu “Dzīvais dzejas un mākslas laiks” piedalījās dzejnieces Dagneja (Dagnija Dudarjonoka), Rasma Svikle – Popova, dzejnieks un mūziķis Guntars Račs, un mūziķis Edvards Strazdiņš. Paralēli dzejas lasījumiem darbojās gleznošanas meistarklase pieaugušajiem, kuru vadīja gleznotāja Baiba Āriņa un bērniem/jauniešiem, kuru vadīja Līvānu mūzikas un mākslas skolas pasniedzēja Inese Butlere. Katram gleznotājam pēc paveiktā darba bija jāuzraksta kāds teikums par padarīto. Dienas beigu daļā dzejnieces Rasma un Dagneja šīs rindas savirknēja dzejoļos. Gleznoto darbu izstādi visu septembra mēnesi varēja apskatīt bibliotēkas abonementa telpās. – 76 apmeklētāji

Tikšanās ar rakstnieku Osvaldu Zebri – 31 apmeklētājs

Tikšanās

ar priesteri Juri Zarānu – 128 apmeklētāji

Tikšanās ar rakstniecei Ingu Gaili – 36 apmeklētāji

Ziemassvētku tirdziņš Triju nedēļu garumā bibliotēkas Straumes zālē notika tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš “Vairosim dāvināšanas prieku.” Ziemassvētku tirdziņā “**Vairosim dāvināšanas prieku**”, kas notiks Līvānu novada Centrālās bibliotēkas Straumes zālē. Pasākums kā izstāde/pārdošana bibliotēkā norisināsies jau trešo gadu, vienkopus pulcējot ģimenes, amatniekus, lasītājus un visus, kuri ar patiesu sirds siltumu un aizrautību vēlēšies iegādāties dāvanas saviem mīļajiem un tuvajiem, vai arī sev. Pasākuma mērķis ir stiprināt kopienas sajūtu un dot iespēju cilvēkiem satikties, atbalstīt vietējos ražotājus un parādīt, ka Ziemassvētku gars slēpjas mazās, bet sirsnīgās lietās.

Dalība Tautas diktātā – 7 apmeklētāji

No janvāra līdz martam bibliotēkas Straumes zālē interesentiem vienu reizi nedēļā bija iespēja apmeklēt meditācijas un ci gun vingrošanas nodarbības Jura Bramaņa vadībā. Kopā šīs nodarbības apmeklēja 88 apmeklētāji

Kopā bibliotēkā rīkotos pasākumus apmeklēja 1994 dalībnieki

Tai skaitā demonstrētās filmas apmeklēja 453 skatītāji

2025. gadā tika demonstrētas 7 filmas, tai skaitā animācijas filma Straume tika demonstrēta 6 reizes

Straumes zālē un abonementā tika izliktas 11 izstādes

Bibliotēkā tika izliktas 68 tematiskās izstādes:

1. Tematiska izstāde "Vīriešu identitātes dažādība"
2. Tematiska izstāde "Latvijas nacionālais simbols - Brīvības piemineklis"
3. "Stikla istaba. Dezinformācija"
4. Tematiskā izstāde "Dekori pašu rokām"
5. Tematiskā izstāde "Ziemassvētku brīnums"
6. Tematiskā izstāde "Grāmatas, kuras smaržo pēc ziemas"
7. Mīļāko grāmatu eglīte
8. "Varbūt skaists ir tikai tas, kas neaizsniedzams? Varbūt mūžīga ir nevis pati laime, bet laimes alkas?" Regīnai Ezerai - 95
9. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts K"
10. Jauno grāmatu diena
11. Mūsu Latvija. Mūsu cilvēki.
12. Grāmata uz ekrāna
13. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts J"
14. Jauno grāmatu diena
15. 10.oktobris-Starptautiskā putras diena
16. 5.oktobris-Starptautiskā skolotāju diena
17. "Mistērijas un noslēpumi rudens vakariem"
18. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts I"
19. Jauno grāmatu diena
20. "Valodas atver sirdis un prātus"
21. "Dabas veltes grozā"
22. "Folkloras kopai Ceiruleits - 35 "
23. "Krāsainais ceļš uz rudeni"
24. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts H"
25. "Kas zin, ko grib – spēj, ko grib." / Rainis
26. "Septembra vārdi..."
27. Jauno grāmatu diena
28. "Literatūra saules krāsā"
29. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts G"
30. Augusta jubilārs - Aleksandrs Grīns. 130
31. Dāvinājumi bibliotēkai
32. "Līvānu Atbrīvošanas piemineklim – 90"
33. "Veselīgs gars – stiprs ķermenis"
34. Skaista nāca Līgo diena
35. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts E"
36. Vasara kopā ar grāmatu
37. "Dārzs kā sapnis"
38. Līvānu bibliotēkas

39. Literatūras izstāde "Dacei Judinai - 55!"
40. Jauno grāmatu diena
41. Saulaino dienu vēstnesis – Lieldienas!
42. 7. aprīlis - Pasaules Veselības diena!
43. Svešās zemes... Ceļosim!
44. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts C"
45. Ko lasa Līvānu novada Centrālās bibliotēkas bibliotekāri?
46. Senākās grāmatas no mūsu bibliotēkas krājuma (Izstāde veltīta Latviešu grāmatai 500)
47. Bibliotēkas - grāmatu mājas
48. Jauno grāmatu diena
49. Literatūras izstāde "Dzejniecei un dramaturģei Aspazijai – 160"
50. Literatūras izstāde "Mūziķim un dzejniekam Guntaram Račam – 60"
51. Literatūras izstāde "Rakstniekam Andrim Puriņam – 75"
52. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts B"
53. Novadpētniecības materiālu izstāde "Tilti Līvānu novadā"
54. Uzzini vairāk par Līvāniem un līvāniešiem - Daumants Pfafrods.
55. Literatūras izstāde "No A līdz Z pasaules literatūras autori. Burts A"
56. Literatūras izstāde "Dzejniecei Liānai Langai -65"
57. Literatūras izstāde "Rakstniekam Jēkabam Janševskim – 160"
58. Uzzini vairāk par Līvāniem un līvāniešiem - Dainis Skrūzmanis
59. Par drošu internetu
60. Literatūras izstāde "Rakstnieci Ilzi Indrāni atceroties..."
61. Tematiskā izstāde "Likteņu likloči"
62. "Latgalešu grāmatniecības attīstība un tās veicinātāji"
63. Literatūras izstāde "Rakstniecei Gundegai Repsei -65"
64. Literatūras izstāde "Dzejniekam Fricim Bārdam – 145"
65. Literatūras izstāde "Angļu zoologam, rakstniekam Džeraldam Darelam – 100"
66. Literatūras izstāde "Rakstnieci Dainu Avotiņu atceroties"
67. Uzzini vairāk par Līvāniem un līvāniešiem - Jānis Magdaļenoks
68. Literatūras izstāde "Dzejnieku Jāni Peteru atceroties..."

Bibliotēkas rīkotie pasākumi ir nozīmīga kultūras un izglītības dzīves daļa, kas palīdz stiprināt kopienas, veicina lasīšanas kultūru, informācijas pieejamību, dod iespēju lasītājiem satikties ar grāmatu autoriem, izdevējiem tādējādi rosinot lielāku interesi par dažādiem izdevumiem un tādā veidā arī veicinot iedzīvotāju savstarpējo iesaisti. Organizējot pasākumus, bibliotēka kļūst par vietu, kur cilvēki ne tikai aizņemas grāmatas, bet arī piedalās aktivitātēs, iegūst jaunas zināšanas, attīsta prasmes un jūtas piederīgi vietējai kopienai.

Galvenais mērķis, organizējot pasākumus bibliotēkā, ir:

- **iesaistīt pēc iespējas lielāku skaitu iedzīvotāju bibliotēkas pakalpojumu izmantošanā,** piesaistot arī tos, kuri ikdienā bibliotēku apmeklē reti;
- **veicināt lasīšanu un interesi par literatūru,** īpaši bērnu un jauniešu vidū;
- **nodrošināt izglītojošu un informatīvu saturu**
- **stiprināt vietējo kopienas,** radot iespēju cilvēkiem satikties, dalīties pieredzē un veidot savstarpēju saikni dažādu interešu loka iedzīvotāju vidū.

Iedzīvotāji labprātāk apmeklē pasākumus, kuri:

- ir **praktiski noderīgi ikdienā** (digitālās prasmes, e-pakalpojumi, finanšu pratība),
- ir **emocionāli patīkami un brīvā atmosfērā** (tematiskie vakari, tikšanās ar autoriem),
- ir **ģimenēm draudzīgi** (pasākumi bērniem kopā ar vecākiem),
- ir **bez maksas** un notiek ērtā laikā laikā (vakari vai brīvdienas), ko savukārt ne vienmēr ir iespējams nodrošināt, jo lielākā daļa autori uz tikšanos ar lasītājiem ierodas ar sabiedrisko transportu, kas ierobežo pasākuma notikšanas laiku (tas ir atkarīgs no sabiedriskā transporta kursēšanas laikiem).

Labprātāk lasītāji apmeklē:

- **tikšanās ar rakstniekiem**, dzejniekiem, populāriem cilvēkiem novadā un valstī,
- **tematiskās izstādes**.

Sarežģītāk ir noorganizēt pasākumus, ja tajos ir nepieciešams:

- uzaicināt viesus (autorus, lektoros),
- nodrošināt tehnisko aprīkojumu (skaņa, projektors),
- organizēt reklāmu plašākā mērogā,
- piesaistīt finansējumu,
- koordinēt lielāku dalībnieku skaitu.

Organizējot pasākumus bibliotēkā, visbiežāk sastopamās problēmas ir:

1. **Zema apmeklētība**
 - īpaši, ja pasākums nav pietiekami reklamēts vai tēma nav aktuāla.
2. **Ierobežoti resursi**
 - budžets, telpas lielums, tehnika.
3. **Grūtības piesaistīt konkrētas mērķgrupas**
 - jauniešus, strādājošos, vīriešus, cilvēkus ar zemu motivāciju.
4. **Laika izvēle**
 - pasākumi darba laikā var būt neērti lielai daļai iedzīvotāju.

4. Filiālbibliotēku veiksmīgākie pasākumi fotogrāfijās

Jauniešu telpa
Rožupes bibliotēka

Bibliotekārās stundas
Rožupes bibliotēka

Karjeras diena
Rožupes bibliotēka

Akcija "Valoda dzīvo, kamēr tu tajā
raksti"
Rožupes bibliotēka

Rudzātu bibliotēka

Spoku stāsti
Rīta bibliotēka

Visskaistākā eglīte
Rīta bibliotēka

01.09.2025. - 30.09.2025.
Turku pagasta bibliotēkā
Maldas Racenes pūciņu kolekcijas izstāde

◆ **“Pūciņu salidojums”** ◆

Mazas un lielas, tekstila, keramikas, uz krūzītem, somām un pulksteņiem u.c. krāsainas, interesantas un atceļojušas no dažādām pasaules malām...

Ikviens laipni aicināts apskatīt izstādi bibliotēkas darba laikā

Sagaidot „LATVIEŠU GRĀMATAI – 500”
TURKU PAGASTA BIBLIOTĒKĀ
01. - 31.10.2025.

**“SENĀS GRĀMATAS
TURKU PAGASTĀ”**

SENO GRĀMATU IZSTĀDE
NO BIBLIOTĒKAS UN TĀS
LIETOTĀJU KRĀJUMIEM

Turku bibliotēka

Baznīcu nakts
(bibliotēkas veidota izstāde
baznīcā)
Sutru bibliotēka

Nezūdošās vērtības
Sutru bibliotēka